

# poradnik BIBLIOTEKARZA

Grudzień

12/2000

*Naszym drogim, wiernym i nowym Czytelnikom serdeczne życzenia zdrowych, udanych i miłych Świąt Bożego Narodzenia oraz zdrowia, wszelkiej pomyślności w życiu osobistym i zawodowym – wytrwałości w przeciwnościach, doskonałych pomysłów, niewyczerpanej energii i wielu powodów do uśmiechu w Nowym 2001 Roku*



*składa  
Redakcja „PB”  
i Wydawnictwo SBP*

Dodatek – Kalendarium rocznic w 2001 roku



Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

INDEKS 369594

ISSN 0032-4752

NOWOCZESNE CENTRUM  
INFORMACYJNE SZKOŁY

# **BIBLIOTEKA SZKOLNA MOL**

## **JEDYNY KOMPUTEROWY PROGRAM BIBLIOTECZNY**

**zalecany przez  
Ministerstwo Edukacji Narodowej  
dla bibliotek szkolnych**

**- w zestawie zalecanych  
środków dydaktycznych nr 0140**

**WYKONANY SPECJALNIE  
DLA BIBLIOTEK SZKOLNYCH**

**POSIADA WSZYSTKIE  
FUNKCJE POTRZEBNE  
W BIBLIOTECE  
SZKOLNEJ**

**PONAD 1700 SZKÓŁ  
KORZYSTA  
Z PROGRAMU**



ZYSKASZ NA CZASIE - JUŻ ZACZNIJ PRACĘ Z "MOLEM"

**MOL**  Sp. z o.o.

81-340 Gdynia  
ul. Hryniewickiego 10  
tel./fax (058) 661 15 83  
tel./fax (058) 620 39 53  
e-mail: mol@mol.com.pl



**VULCAN**

ZARZĄDZANIE OŚWIATĄ

51-657 Wrocław  
ul. Kazimierska 15  
tel. (071) 348 01 01  
fax (071) 348 01 03

e-mail: vulcan@vulcan.edu.pl

# Poradnik BIBLIOTEKARZA nr 12 (609), 2000

## W NUMERZE

Od redaktora	2
<b>PROBLEMY ● DOŚWIADCZENIA ● OPINIE</b>	
<b>Stanisława Mazur</b>	3 Działalność kulturalna i oświatowa biblioteki powiatowej oraz jej lokalne uwarunkowania
<b>Anna Majcher</b>	8 O bibliotekach powiatowych '2000 ciąg dalszy
<b>Maria Wilczek</b>	10 O Biblii Gutenberga i Jubileuszu
<b>RELACJE</b>	
<b>Danuta Binkiewicz-Kołodziej</b>	13 Z Towarzystwem Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich we Włoszech
<b>Władysław Michnal</b>	18 V Międzynarodowy Kongres Bibliotek Morza Bałtyckiego
<b>RECENZJE</b>	
	20 Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać (oprac. J. Chruścińska)
<b>KSIAŻKA</b>	
<i>Świat książki dziecięcej</i>	
<b>Lidia Błaszczuk</b>	21 Nowa Mary Poppins?
<b>Ewa Gruda</b>	22 Mrok i światło
<b>Dorota Grabowska</b>	23 Nagroda Literacka im. K. Makuszyńskiego
<i>Salon Wydawców</i>	
<b>Ewa Ludian</b>	24 BOSZ
<i>Salon Pisarzy</i>	
<b>Ewa Ludian</b>	24 Aleksandra Olędzka-Frybesowa
<b>Małgorzata Kisilowska</b>	25 VIII Biennale Ekslibrisu Dzieci i Młodzieży w Żarach – zakończone
<i>Kalejdoskop</i>	
<b>Bogdan Klukowski</b>	26 Polska we Frankfurcie
<b>BIBLIOTEKA ● ŚRODOWISKO</b>	
<b>Jolanta Kosim</b>	28 Dzieła Władysława Stanisława Reymonta w zbiorach Biblioteki Narodowej
<i>Moja biblioteka</i>	
<b>Regina Domachowska</b>	19 Praca biblioteki wokół patrona szkoły
<b>WARSZTATY CZYTELNICZE</b>	
<b>Regina Frydrych</b>	31 W Krainie Uśmiechniętej Książki
<b>INFORMACJE ● KOMUNIKATY ● DONIESIENIA 32</b>	
<i>Dodatek</i>	
<b>Ewa Osoba</b>	Kalendarium rocznic w 2001 roku

Spisy treści „Poradnika Bibliotekarza” dostępne w Internecie pod adresem <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/czasopisma/czas2.html> „Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy”.

Informujemy również naszych Czytelników, że mogą korzystać z adresu poczty e-mail: [sbp@ceti.pl](mailto:sbp@ceti.pl)

Jesień w polskim bibliotekarstwie obfituje w liczne konferencje, będące nie tylko źródłem zdobywania bądź aktualizowania wiedzy zawodowej, ale także (lub przede wszystkim) miejscem spotkań integracyjnych, wymiany poglądów i doświadczeń.

Wśród jesiennych porad na uwagę zasługują dwie konferencje stowarzyszeniowe: „Powiatowe i wojewódzkie biblioteki publiczne”. Ogólnopolska konferencja, Radom-Jedlnia 20-22.10. br. i „Automatyzacja bibliotek publicznych”. Warszawa 6-9.11. br. Pierwsza zorganizowana przy współpracy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu, a druga – Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy – Biblioteki Głównej Województwa Mazowieckiego.

Celem obu porad było omówienie kondycji bibliotek publicznych u schyłku wieku XX w aspekcie organizacji i automatyzacji – podstawowych problemów warunkujących sprawne i efektywne funkcjonowanie współczesnych placówek bibliotecznych. Jak wypadła ocena działalności bibliotek publicznych? Odpowiedź brzmi: i dobrze i źle. Wskazywano na brak klarownej i tym samym skutecznej polityki bibliotecznej, będącej częścią polityki kulturalnej kraju. Zamiast polityki bibliotecznej mamy politykę samorządów wobec bibliotek – to słowa jednego z referentów. Również istniejące prawo nie zabezpiecza działalności bibliotek (powolny proces powoływania placówek powiatowych, łączenie i likwidowanie bibliotek). A przyczyną bibliotek to jednocześnie dobre, uporządkowane prawo dla bibliotek. Znane jest społeczeństwu ogólne niedofinansowanie bibliotek, znajdujące swój wyraz w ograniczonym mocno zakupie nowości. Z drugiej strony – powstają nowe obiekty biblioteczne, rozwija się współpraca międzynarodowa, wzrasta krąg czytelniczy, uwarunkowany rozwojem edukacji, automatyzacja obejmuje swym zasięgiem coraz większą liczbę bibliotek, w tym zwłaszcza publicznych, które częściej pracują w sieci. Trwa, aczkolwiek powolny, proces powstawania bibliotek powiatowych (do 31 lipca br. powstało 139 bibliotek powiatowych na 373 powiaty). Dużym osiągnięciem jest komputeryzacja bibliotek publicznych, ale stan jej w bibliotekarstwie jest dosyć różnicowany. Komputeryzujące się biblioteki czeka jeszcze długi proces automatyzacji, łączenia się w sieć. Tylko stosunkowo niewielki procent bibliotek korzysta z usług Internetu. W stosunku do bibliotek zachodnich mamy na tym polu wiele do zdziałania. Jednak przykłady osiągnięć poszczególnych bibliotek publicznych demonstrowane w czasie obrad wskazują, że wiele zrobiono już w tym zakresie.

Numer grudniowy „Poradnika” nawiązuje tematycznie do problemów omawianych w czasie wyżej zasygnalizowanych konferencji. Z narady w Jedlni prezentuję dwa materiały: Stanisławy Mazur o działalności kulturalnej i oświatowej bibliotek publicznych w kontekście uwarunkowań społecznych oraz Anny Majcher – podsumowanie kolejnego sondażu SBP obrazującego proces powstawania bibliotek powiatowych. Polecam Państwu wcześniej sygnalizowany artykuł Marii Wilczek o losach Biblii Gutenberga i obchodzonym we wrześniu jubileuszu 600-lecia urodzin samego wynalazcy druku. Myślę, że większości czytelników naszego pisma nie są znane niezwykle frapujące koleje losu pełpińskiej Biblii, która należy do jednych z najcenniejszych naszych i światowych skarbów narodowych.

Spotkałam się z opinią czytelników, że w „Poradniku” za mało publikuje się materiałów prezentujących problemy bibliotek zagranicznych. Mamy co prawda specjalną rubrykę „Świat bibliotek”, ale rzeczywiście nie pojawia się ona na łamach periodyku dosyć często. W tym numerze niespodzianka w postaci tekstu Danuty Binkiewicz-Kołodziej pt. „Z Towarzystwem Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich we Włoszech”. Jest to materiał trochę zbyt długi, ale myślę, że zainteresuje wielu czytelników nie znających realiów bibliotekarstwa włoskiego, a tych którzy je znają skłoni do porównań i wspomnieniowych refleksji. Kolejną świąteczną niespodzianką jest „gorący” jeszcze felieton Bogdana Klukowskiego nt. tegorocznych Targów Książki we Frankfurcie, w czasie których Polska była gościem honorowym i odniosła poważny sukces.

W numerze tym żegnamy się z Rokiem Reymontowskim, zwiedzając wystawę publikacji Władysława Stanisława Reymonta zorganizowaną przez Bibliotekę Narodową.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia życzę Państwu dużo zdrowia, spokoju i wspaniałego odpoczynku w cieniu i blasku choinki.

JADWIGA CHRUŚCIŃSKA

PS. Przepraszam Panią Grażynę Lewandowicz, autorkę zapowiadanego w nr 11 „PB” artykułu nt. bibliotek dziecięcych. Z przyczyn od nas niezależnych tekst ten ukaże się dopiero w numerze styczniowym 2001 r.

### W następnym numerze m.in.:

- Grażyna Bilska: Szkolenie i doskonalenie zawodowe bibliotekarzy w powiatowych bibliotekach publicznych. Cz. 1
- Grażyna Lewandowicz: Wokół bibliotek publicznych dla dzieci
- Grażyna Szpulak: Biblioteka szkolna a reforma edukacji



## **Działalność kulturalna i oświatowa biblioteki powiatowej oraz jej lokalne uwarunkowania**

**STANISŁAWA MAZUR**

W art. 18 ustawy o bibliotekach czytamy: „Biblioteki publiczne służą zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczą w upowszechnianiu wiedzy i kultury”. Innym dokumentem, gdzie podkreślona została rola biblioteki jako instytucji oświatowej jest Deklaracja UNESCO, w której czytamy, że biblioteka publiczna „jest instytucją oświatową, kulturalną i informacyjną. Biblioteka publiczna przyczynia się do rozwoju powszechności nauczania, popularyzacji osiągnięć naukowych i kulturalnych ludzkości. Biblioteka publiczna umożliwia rozwój ludzkiego umysłu poprzez książki, które służą rozrywce i wypoczynkowi; pomaga studiującym i dostarcza najnowszych informacji naukowych, technicznych i społecznych”.

Biblioteki publiczne gromadzą, opracowują i udostępniają księgozbiór, ale również jako instytucje o uniwersalnym charakterze zaspokajają potrzeby użytkowników w bardzo szerokim zakresie – usług informacyjnych, edukacyjnych, wspierają procesy zdobywania wiedzy oraz realizują różne formy pracy kulturalnej i oświatowej z czytelnikiem indywidualnym i zbiorowym.

Realizacja zadań w bibliotekach publicznych opiera się na zgromadzonych w nich zbiorach i to one są w bibliotece najważniejsze. Działalność kulturalna i oświatowa wypływa z potrzeby promocji zasobów bibliotecznych oraz samej biblioteki. Prowadzić ma do pozyskania nowych czytelników, skupiania wokół siebie sympatyków oraz umacniania jej prestiżu w społeczności lokalnej.

Planując pracę kulturalną i oświatową należy wziąć pod uwagę wiele czynników takich jak: wykształcenie, struktura zawodowa, zainteresowania, potrzeby intelektualne użytkowników. Ponadto należy uwzględnić pracę środowiskową, ofertę innych instytucji kultury,

stowarzyszeń, bibliotek szkolnych oraz nasze możliwości finansowe, kadrowe i lokalowe. Nadmienić należy, że obok stałych, już wypróbowanych form pracy kulturalno-oświatowej należy wprowadzić nowe, takie jak np. pracę z Internetem, korzystanie z książki multimedialnej.

\* \* \*

Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnobrzegu od lat prowadzi szeroką działalność kulturalną i oświatową na rzecz mieszkańców. W ostatnich dwóch latach, w związku z trudną sytuacją finansową, redukcją zatrudnienia musieliśmy zrezygnować z organizowania dużych sesji naukowych, konkursów o szerokim zasięgu, spotkań z pisarzami, krytykami literackimi, liczącymi się w świecie literatury. Mimo to nie zniechęcamy się i swoimi propozycjami staramy się zainteresować różne środowiska, grupy wiekowe czytelników, oferując udział w spotkaniach, wystawach, konkursach, plebiscytach, lekcjach bibliotecznych, projekcjach filmów wideo, odczytach.

Działalność kulturalną prowadzi 6 filii funkcjonujących na terenie miasta. Formy pracy proponowane przez filie uzależnione są od zainteresowań czytelników, potrzeb mieszkańców. Dużą wagę przywiązujemy do pracy

### **z czytelnikiem najmłodszym i młodzieżą.**

Od lat tradycyjnie przygotowujemy ofertę dla dzieci w ramach akcji „Lato” i „Zima”. Propozycjami swoimi chcemy zachęcić dzieci i młodzież przebywające w czasie ferii i wakacji w mieście do odwiedzania biblioteki, udziału w konkursach, spotkaniach z ciekawymi ludźmi. Proponujemy również interesujące filmy wideo, muzykę rozrywkową. W lutym i we wrześniu pracownicy bibliotek dokonują podsumowania przeprowadzonych form pracy. Najlepsze prace, najaktywniejsi uczestnicy otrzymują drobne nagrody. Ponadto wysyłamy

do szkół informacje o zaangażowaniu i osiągnięciach ich uczniów.

Na bieżąco utrzymujemy kontakty

### **z nauczycielami, dyrektorami szkół.**

Współpracujemy przy organizacji większych imprez. Nauczyciele zwracają się do nas z prośbą o przygotowanie i przeprowadzenie lekcji bibliotecznych, spotkań z określoną osobą; uczestniczą w proponowanych przez nas imprezach, wystawach. W roku bieżącym przeprowadziliśmy 26 lekcji bibliotecznych, w których uczestniczyły 483 osoby. W ubiegłym roku opracowaliśmy „Propozycje Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnobrzegu do współpracy ze szkołami, przedszkolami i placówkami wychowawczymi w zakresie realizacji zadań edukacyjnych i kulturalnych 1999/2000”. W przedstawnym dokumencie zamieściliśmy konkretne propozycje spotkań, wystaw, lekcji bibliotecznych, pogadarek. W ramach prowadzonego cyklu „Studium wiedzy o regionie” zwróciliśmy uwagę na promocję ludzi, wydawnictw, rocznic historycznych i innych wydarzeń związanych z naszym miastem. Część naszych propozycji została zaakceptowana przez nauczycieli i realizowaliśmy je w ciągu roku szkolnego.

Na stałe do naszych programów pracy kulturalnej i oświatowej wpisały się spotkania autorskie. W roku bieżącym gościł w naszej bibliotece Tomasz Łubieński – redaktor naczelny „Nowych Książek” – z promocją swojej najnowszej książki *M jak Mickiewicz*. W spotkaniu licznie uczestniczyła młodzież szkolna. Bardzo interesujący przebieg miała promocja powieści Michała Jagiełły – *Jawnie i skrycie*. Autor, odczytując fragmenty utworu, zwracał uwagę na problemy poruszane w powieści koncentrujące się wokół kondycji współczesnego człowieka, życia i śmierci.

W pierwszych dniach września br. gościliśmy w naszej bibliotece o. Macieja Ziębę, który dokonał oceny najnowszej biografii Ojca Świętego *Świadek nadziei* autorstwa Georga Weigela.

Ponadto mieszkańcy naszego miasta uczestniczyli w promocji tomu opowiadań *Noc jak konfesonat* Jana Adama Borzęckiego – publicysty, dziennikarza, krytyka literackiego związanego z naszym środowiskiem. Autor wskazywał na wątki autobiograficzne, związek autora z przyrodą, wydarzeniami, ludźmi, z którymi żyje, współpracuje.

Promocja książki Krystyny Bęczkowskiej *Wartości w świecie dziecka we współczesnej*

*literaturze dla dzieci* zgromadziła wielu nauzcycieli polonistów tarnobrzeskich szkół.

Jak już wspomniałam dużą wagę przywiązujemy

### **do promocji twórców kultury związanych z naszym miastem.**

Na spotkaniach z dziećmi, które odbyły się w filiach, zaprezentował się Jan Wiącek – tarnobrzesci malarz, rzeźbiarz i poeta. Bywalcyspotkań wysłuchali recytacji wierszy poety, uczestniczyli w pokazie rzeźbienia. Wycho-dząc naprzeciw potrzebom zaprosiliśmy czytelników na cykl odczytów poświęconych „Kre-owaniu wizerunku” i prowadzonych przez specjalistę public relations Romana Dąbrowskiego. Odczyty spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem, zwłaszcza ludzi młodych.

Podobnie, jak w innych miastach, tak i w Tarnobrzegu pojawił się

### **problem narkotyków i sekt.**

Osobom zainteresowanym tymi sprawami zaproponowaliśmy odczyty poświęcone narkotyk-om – „Narkotyki – fakty i mity” oraz sektom „Sekty, czy jest się czego bać”. Odczyty przeprowadzone zostały przez osoby zawodo-wo zajmujące się tymi problemami. Spotka-niom towarzyszyły wystawki tematyczne ksią-żek; dla uczestników przygotowaliśmy zesta-wienia bibliograficzne sporządzone w oparciu o zbiory naszej biblioteki.

W celu promocji biblioteki organizujemy od-czyty, skierowane do wybranej grupy ludzi. Należy tu wymienić wykład o. Marka Pieńkows-kiego – dyrektora funkcjonującego w Krakowie Europejskiego Biura ESPACES – na temat „Euro-pejskie marzenia i zadania. Polska a integracja europejska”. Z wypowiedzi uczestników oraz ich pytań skierowanych do naszego gościa wynika, że znajomość zagadnienia jest bardzo słaba i należałoby kontynuować tę problematykę na następnych odczytach.

Dwa spotkania przygotowaliśmy z myślą o osobach wierzających, zajmujących się polityką, mających często dylematy moralne w tym za-kresie. Ożywioną dyskusję wywołał odczyt „Chrześcijanin a zaangażowanie publiczne” wy-głoszony przez o. Jarosława Kupczaka – redak-tora naczelnego miesięcznika „W drodze”. Drugi z odczytów wygłosił historyk – Jan Grandys. W czasie wykładu „Milenium Zjazdu Gnieźnień-skiego – wiara a polityka” prezentowane były przezrocza, tematycznie związane z omawianym wydarzeniem historycznym.

Ważnym elementem działalności kulturalnej i oświatowej są

### wystawy.

W roku bieżącym zorganizowaliśmy 6 dużych wystaw, które cieszyły się zainteresowaniem mieszkańców Tarnobrzega.

W styczniu br. czynna była wystawa autorska Roberta Gąsiora „Komiksy, komiksy” ukazująca historię komiksu polskiego w latach 1940-1970. Prezentowane były na niej m.in. wydawnictwa komiksowe, komiksy gazetowe. Równoległe z wystawą ogłoszony został konkurs plastyczno-literacki na komiksową ilustrację wybranego wiersza. Laureatowi konkursu nagrodzono drobnymi upominkami, natomiast prace pokonkursowe eksponowano na specjalnie zorganizowanej wystawie w oddziale dla dzieci.

Do ciekawych, budzących bardzo duże zainteresowanie wśród młodzieży szkolnej należała wystawa Stanisława Lubacza, artysty wykonującego płaskorzeźby w miedzi. Na wystawie prezentowano ok. 350 prac w 4 cyklach – „Polskie orły”, „Bohaterowie walk niepodległościowych”, „Godła państw świata” i „Starożytny Egipt”. W ciągu miesiąca wystawę odwiedziło ponad 2500 osób. Ponadto autor wystawy odbył 7 spotkań z młodzieżą szkolną, połączonych z prezentacją narzędzi i sposobu wykonywania rzeźb.

Z dużym uznaniem spotkała się wystawa literacko-malarska „Moje miejsca” Doroty Kozioł, tarnobrzeżanki, poetki, malarki. Na wystawie autorka prezentowała swój dorobek literacki i malarski. W czasie trwania ekspozycji, na życzenie nauczycieli, odbywały się spotkania D. Kozioł z młodzieżą szkolną.

Ze zbiorów Oddziału Literatury im. J. Iwaszkiewicza Muzeum Okręgowego w Sandomierzu przygotowaliśmy, w związku z 20 rocznicą śmierci pisarza, wystawę „Jarosław Iwaszkiewicz”. Wykład otwierający wystawę na temat twórczości, życia pisarza, związków z Sandomierzem wygłosił Jerzy Krzemiński – kierownik Oddziału Literatury. Drugi wykład, również wygłoszony przez J. Krzemińskiego, na zakończenie wystawy nawiązywał do kontaktów J. Iwaszkiewicza ze Stanisławem Piętakiem pochodzącym z Tarnobrzega.

Obecnie w sali odczytowej naszej biblioteki czynna jest wystawa poświęcona XX-leciu Solidarności tarnobrzeżskiej. Ukazuje ona 16 miesięcy działalności związku w oparciu o fotografie, oryginalne dokumenty oraz informacje prasowe i wydawnictwa niezależne. Podczas uroczystego otwarcia wystawy byli działacze związku spotkali się z władzami miasta i mieszkańcami Tarnobrzega.

Poza dużymi ekspozycjami prezentujemy wystawki tematyczne polecające książki warte przeczytania – w zależności od zainteresowań czytelników, rocznic literackich, historycznych.

W MBP od lat działa

### kółko plastyczne

skupiające dzieci od 4 do 13 lat. W ciągu roku dzieci wykonują różne prace, bardzo często inspirowane przeczytaną bajką, wierszem. Prezentowane są w oknach oddziału dla dzieci, natomiast w czerwcu br. w sali odczytowej przygotowywano wystawę najlepszych prac.

W roku ubiegłym w czasie wernisażu odbył się koncert kameralny uczniów szkoły muzycznej oraz aukcja prac dziecięcych. Dochód z aukcji dzieci przeznaczony na zakup książek dla biblioteki. Również w roku bieżącym najlepsze prace były wyeksponowane na wystawie „Barwny świat fantazji”. Podczas wernisażu członkowie kółka plastycznego otrzymali drobne upominki ufundowane przez Zarząd Miasta. Na wernisaż dzieci zaprosiły swoich najbliższych – rodziców, babcie, koleżanki.

W 1999 r. rozpoczęliśmy prezentację

### wydawnictw tarnobrzeżskich.

Dużym zainteresowaniem cieszył się kiermasz książek pod hasłem „Dzień z autografem”. Licznie odwiedzająca naszą bibliotekę młodzież spotykała się z autorami książek, prowadziła rozmowy. Kiermasze takie będziemy organizować co 2 lata. W tym roku ogłosiliśmy „Plebiscyt na publikację o Tarnobrzegu ostatniego dziesięciolecia XX w.”. Wydawnictwa biorące udział w plebiscycie podzieliliśmy na 2 kategorie – wydawnictwa ogólne i serie wydawnicze. Czytelnicy do specjalnych skrzynek – znajdujących się w każdej bibliotece – składali kupony konkursowe, które ukazywały się w „Tygodniku Nadwiślańskim” oraz dostępne były we wszystkich bibliotekach. Album wydany przez Towarzystwo Przyjaciół Tarnobrzega *Gród Leliwitów* zdobył I miejsce. Sponsor, Oddział PKO BP w Tarnobrzegu, ufundował nagrody książkowe dla wylosowanych 15 osób, które złożyły kupony konkursowe.

W związku z przypadającą w maju rocznicą nadania praw miejskich Tarnobrzegowi ogłosiliśmy w kwietniu II-etapowy konkurs „Czy znasz swoje miasto”. Uczestnicy konkursu wykazali się dużą znajomością historii Tarnobrzega, co podkreślił, wręczając ufundowane przez Zarząd Miasta nagrody, prezydent Jan Dziubiński.

Od kilku lat w oddziale dla dzieci MBP funkcjonuje

### Klub „pożeraczy” książek.

W ciągu roku szkolnego pracownicy oddziału prowadzą rejestr najaktywniejszych czytelników. W czerwcu na spotkaniu członków klubu najaktywniejszym wręczane są nagrody. W spotkaniu uczestniczą przedstawiciele lokalnych mediów.

Każda z filii bibliotecznych stara się również wprowadzać jakieś nowe elementy do swojej pracy, wynikające z różnych potrzeb użytkowników i środowiska, w którym funkcjonuje.

W ubiegłym roku w Filii nr 6 powstał „Klub młodego przyjaciela biblioteki”. Członkowie klubu biorą udział w pracach biblioteki (troszczą się o jej wystrój, oprawiają książki), uczestniczą w organizowanych przez placówkę imprezach. W tej też filii prowadzona jest akcja „Świat malucha”. Kierowniczką filii przygotowała specjalny kącik z pluszowymi zabawkami i książkami dla najmłodszych. Mogą tu przebywać maluchy nie umiejące czytać i przychodzące do biblioteki ze starszym rodzeństwem lub rodzicami. Dzieci bawią się, oglądają bajki. Bardzo często członkowie Klubu zajmują się maluchami. W tym czasie opiekunowie mogą spokojnie wypożyczać książki, skorzystać ze zbiorów czytelnici.

Na uwagę zasługuje również działalność kulturalna i oświatowa, jaką prowadzi wielofunkcyjna Filia nr 1. Pracownicy oddziału dla dzieci, podobnie jak i w pozostałych filiach, prowadzą szeroką działalność, proponując konkursy, przygotowując wystawki, przeprowadzając lekcje biblioteczne, pogadanki, dyskusje. To co wyróżnia oddział dla dzieci spośród pozostałych bibliotek na terenie miasta to badanie potrzeb czytelnicych w zakresie pracy upowszechnieniowej. Pracownicy otworzyli tzw. skrzynkę korespondencyjną, do której czytelnicy składają anonimowo wypełnione ankiety, opracowywane i rozdawane przez bibliotekarki. Treść ankiet dotyczy m.in. zainteresowań czytelników, sposobu spędzania wolnego czasu, wyboru najciekawszej imprezy, w której respondent uczestniczył. Uzyskane w ten sposób informacje pozwalają na uwzględnienie w planach pracy kulturalno-oświatowej potrzeb użytkowników.

Dział muzyczno-fonograficzny Filii nr 1 proponuje czytelnikom w oparciu o kasety wideo z naszej wypożyczalni stałe cykle tematyczne: „Przygoda z filmem”, „Śmieję się razem z nami”, „W krainie baśni”, „Spotkania z lek-

turą” i „Wieczorny seans filmowy”. Z propozycji korzystają grupy zorganizowane w ramach współpracy ze szkołami, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, przedszkolami oraz indywidualni użytkownicy. Dużą popularnością wśród młodzieży szkolnej cieszy się cykl „Spotkania z lekturą”.

### W kręgu naszych zainteresowań znajdują się też osoby niepełnosprawne.

Od lat współpracujemy z Kołem Polskiego Związku Niewidomych. Członkowie Koła nieodpłatnie korzystają z naszego zbioru książki mówionej liczącego 1593 tytuły. Raz w miesiącu dowozimy do siedziby Koła wybrane przez członków tytuły książek i dokonujemy wymiany zbiorów.

Rokrocznie pracownicy filii przygotowują dla członków Koła spotkanie – połączone z poczęstunkiem i częścią artystyczną – z okazji Dnia Inwalidy Wzroku. W spotkaniach tych biorą udział również władze miasta, oddziału PZN, księża opiekujący się niewidomymi.

Pracownicy Filii pracują również z dziećmi niepełnosprawnymi oraz z rodzinami patologicznych. Bardzo często w bibliotece goszczą dzieci z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Grębowie, Szkoły Specjalnej nr 1 i Pogotowia Opiekuńczego w Tamobrzegu. W uzgodnieniu z opiekunami pracownicy Filii przygotowują lekcje biblioteczne, konkursy, seanse filmowe, prezentacje wybranych utworów muzyki poważnej i rozrywkowej.

Osoby o zainteresowaniach muzycznych mogą skorzystać w Dziale Fonograficzno-Muzycznym ze zbioru płyt kompaktowych (924), kaset magnetofonowych z muzyką poważną i rozrywkową (400) oraz płyt analogowych (5264).

Popularyzacji zbiorów biblioteki służą też opracowywane przez Dział Informacyjno-Bibliograficzny zestawienia bibliograficzne przygotowywane na życzenia czytelników lub też potrzebne w pracy informacyjnej. Wśród kilkunastu zestawień opracowanych w roku bieżącym znalazły się następujące: „Ubezpieczenia w Polsce”, „Agroturystyka”, „Człowiek niepełnosprawny we współczesnej cywilizacji”, „Samorząd terytorialny”. W roku bieżącym rozpoczęliśmy działalność wydawniczą, zaczynając od informatorów wychodzących w serii »Biblioteczka Regionalisty«. W ramach tej serii wydaliśmy informatory: *Czesław Schabowski – bibliografia przedmiotowo-podmiotowa i Pomniki tarnobrzeskie*. Wydawnictwa te są naszą odpowiedzią na liczne pytania młodzieży szkolnej dotyczące historii, zabytków,



postaci historycznych związanych z Tarnobrzegiem. Obecnie pracujemy nad informatorem *Tablice pamiątkowe Tarnobrzega*.

Wspomnieć należy jeszcze o „najmłodszej” naszej formie pracy z czytelnikiem –

### Czytelnia Internetowej.

Czytelnię uruchomiliśmy przed rokiem. W styczniu br. zainstalowaliśmy SDI. Czytelnia dysponuje na razie 3 miejscami i cieszy się coraz większym zainteresowaniem, zwłaszcza wśród młodzieży szkół średnich i studentów. Odwiedzają ją również osoby nie uczące się a poszukujące informacji na interesujące ich tematy. Również pracownicy Biblioteki wykorzystują Internet, udzielając informacji użytkownikom.

Proponując mieszkańcom Tarnobrzega omawiane formy pracy kulturalnej i oświatowej należałoby się zastanowić, w jakim stopniu nasza oferta zaspokaja potrzeby ponad 51 tysięcznego miasta.

Nadmienić należy, że oprócz naszej biblioteki działalność kulturalną i oświatową prowadzi biblioteka pedagogiczna i 17 bibliotek szkolnych. Ponadto mieszkańcy Tarnobrzega mogą skorzystać z propozycji kulturalnych Tarnobrzeskiego Domu Kultury, Towarzystwa Przyjaciół Tarnobrzega, Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega oraz Tarnobrzeskiego Towarzystwa Historycznego. Prowadzą one pracę kulturalno-oświatową w wielu formach podobną do naszej.

W I półroczu br. zorganizowaliśmy 632 formy pracy z czytelnikiem. Wzięło w nich udział 12 614 osób, w tym większość dzieci i młodzież szkolna. Uważam, że oferta nasza skierowana do tej grupy użytkowników jest wystarczająca i w miarę atrakcyjna. Świadczyć o tym też może liczba osób biorących udział w imprezach.

Natomiast bogatsze i bardziej zróżnicowane – moim zdaniem – powinny być propozycje skierowane do osób w wieku poprodukcyjnym: emerytów, rencistów oraz bezrobotnych. Znaczący należy, że w tej grupie tarnobrzeżan znajdują się osoby o zróżnicowanym poziomie wykształcenia, zainteresowaniach i potrzebach. Jeśli chcielibyśmy w zadowalającym stopniu zaspokoić potrzeby tej grupy w zakresie propozycji kulturalnych i oświatowych,

musielibyśmy zainwestować dość duże środki finansowe.

Niestety brak pieniędzy na działalność, w tym również kulturalno-oświatową nie pozwala na organizowanie drogiej imprez, zapraszanie ciekawych ludzi z odległych, dużych ośrodków miejskich. Każde zaproszenie pociąga za sobą znaczne wydatki i tu stajemy przed dylematem – czy kupić książki, czy zaprosić do biblioteki znanego i lubianego pisarza, krytyka literackiego, odtwórce głównej roli w filmowej adaptacji powieści. Wiadomo – wygrywa tu książka. Brak pieniędzy jest główną przyczyną zawężenia naszych działań upowszechniowych. W tej sytuacji organizujemy imprezy sponsorowane lub nie wymagające dużych nakładów finansowych.

Pomimo tych trudności uważam, że warto prowadzić pracę z czytelnikiem. Nie należy się zrażać drobnymi niepowodzeniami, które mogą wystąpić. Systematyczna, dobrze przygotowana i prowadzona praca z czytelnikiem przynosi efekty, co jest widoczne zwłaszcza wśród najmłodszych użytkowników.

Prowadzona przez nas działalność kulturalna i oświatowa jest zauważana przez władze miasta oraz miejscową prasę i radio. Zarząd miasta kilkakrotnie w tym roku przekazywał niewielkie dotacje celowe na organizowane imprezy. Zastępca prezydenta miasta – Tadeusz Zych – odpowiedzialny za sprawy kultury jest stałym gościem naszych imprez. W roku bieżącym w prasie lokalnej ukazało się 139 informacji dotyczących m.in. naszej działalności kulturalnej i oświatowej, wyników czytelniczych. Wywiadów do radia udzielali bibliotekarze, czytelnicy oraz zapraszani goście.

Przedstawione działania MBP w Tarnobrzegu nie w pełni obrazują to co robimy na rzecz promocji książki w środowisku. Dowodzą jednak, że dzięki dobremu przygotowaniu merytorycznemu i zaangażowaniu pracowników, wsparciu i życzliwości władz miejskich, sponsorów, biblioteka pełni ważną rolę w mieście i na stałe wpisała się w jego pejzaż.

Stanisława Mazur jest dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnobrzegu

Od red. Skrócona wersja referatu prezentowanego na konferencji pt. „Powiatowe i wojewódzkie biblioteki publiczne 2000”. Radom-Jedlnia, 20-22.09.2000 r.

# O bibliotekach powiatowych '2000

## ciąg dalszy

Monitoring  
SBP

ANNA MAJCHER

W grudniu br. mijają dwa lata od czasu rozpoczęcia trudnego procesu dostosowywania instytucji bibliotecznych i kulturalnych do sytuacji wynikającej z nowego ustawodawstwa i nowych rozwiązań administracyjnych.

Ważną, a może i najważniejszą rolę w sieci bibliotecznej – według autorów reformy – miały pełnić biblioteki powiatowe, instytucje powstające poprzez przekształcanie byłych bibliotek wojewódzkich lub nowotworzone. Ustawodawca zadbał o obowiązek powoływania placówek tego szczebla, ale nie wyznaczył terminu, do kiedy biblioteki te należy utworzyć.

Brak powyższego zapisu sprawił, że część samorządów zwlekała i nadal zwleka z decyzją powołania powyższych instytucji. W związku z tym proces tworzenia placówek, o których mowa, jest bardzo powolny. Zmiany, które następują rejestruje Biuro Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, prowadząc systematyczny monitoring przekształceń sieci bibliotek publicznych. W ubiegłym roku sondaż przeprowadzono 3-krotnie; w roku 2000 – jak dotychczas – 2 razy (w lutym i lipcu). Ostatni sondaż miał na celu przede wszystkim określenie tempa zmian ilościowych, a także zbadać sytuację finansowo-kadrową w bibliotekach powiatowych. Ankiety wykazały, iż na ponad 370 powiatów do 31 lipca 2000 r. utworzono 139 bibliotek stopnia powiatowego, tj. 95 bibliotek powiatowych formalnie powołanych (tzn. takich, którym nadano nowe statuty) oraz 44 – pełniących zadania bibliotek powiatowych (tzn. takich, które działają na podstawie odpowiednich porozumień między władzami samorządowymi a powiatowymi).

Jak wynika z załączonej tabeli w ciągu ostatnich miesięcy nastąpił śladowy przyrost liczby bibliotek powiatowych. Materiał z sierpnia br. rejestruje – jak wspominałam wyżej – 139 bibliotek powiatowych, co stanowi 37% liczby bibliotek, które powinny być utworzone. Nikła tendencja wzrostowa nie wroży wiele dobrego. Jeśli obecna sytuacja będzie się utrzymywać to można bez cienia satysfakcji prognozować, że proces powoływanych bibliotek powiatowych zakończy się dopiero za ok. cztery lata. Ten smutny wniosek potwierdzają opinie środowiskowe, zawarte m.in. w nadsyłanych do Biura ZG SBP materiałach.

Najwięcej bibliotek powiatowych powstało w woj. małopolskim. Utworzono tu 24 biblioteki (na 22 powiaty). 20 z nich powołano formalnie, 4 – to instytucje pełniące funkcje bibliotek powiatowych, co stanowi 100% liczby bibliotek, które powinny powstać na terenie ww. województwa. (W przypadku

woj. małopolskiego liczba bibliotek powiatowych przewyższa liczbę powiatów, ponieważ w Krakowie funkcjonują cztery biblioteki dzielnicowe pełniące wspólnie funkcje biblioteki powiatowej).

Postęp we wdrażaniu nowej organizacji sieci bibliotek widoczny jest też na terenie woj. wielkopolskiego. Utworzono tam 22 biblioteki (na 35 powiatów), tj. 13 bibliotek powiatowych i 9 pełniących ich zadania.

Istnieją jednak nadal województwa, w których nowych bibliotek powiatowych w ciągu ostatniego półrocza nie zarejestrowano, a jeśli już, to w śladowym stopniu. Tak jest w woj. pomorskim, gdzie utworzono tylko 2 biblioteki powiatowe (na 19 powiatów) i w woj. lubuskim, gdzie powstały 3 biblioteki powiatowe (na 13 powiatów).

Całkowite zahamowanie procesu tworzenia nowej sieci bibliotecznej widoczne jest w woj. opolskim. W ubiegłym roku nie utworzono tam żadnej biblioteki powiatowej (na 12 powiatów), natomiast w roku bieżącym zadania instytucji powiatowej powierzono tylko jednej bibliotece.

Nowopowstałe biblioteki powiatowe utworzono głównie na bazie miejskich, gminnych i miejsko-gminnych bibliotek publicznych. Tylko 6 z nich – to nowopowołane samodzielne biblioteki powiatowe. Powstały z przekształceń byłych wojewódzkich bibliotek publicznych.

Z wypowiedzi respondentów wynika, iż biblioteki powiatowe funkcjonują w bardzo różnym kształcie organizacyjnym. Tylko połowa z nich posiada właściwe warunki do realizacji zadań ponadlokalnych. Często bywa tak, że nowoutworzone powiaty na działalność biblioteczną nie wydzieliły ani złotówki albo też przeznaczyły kwoty niepozwalające na rzeczową pracę.

W powiatach takich powołuje się wprawdzie biblioteki powiatowe, lecz niestety nie funkcjonują one z powodu braku środków finansowych. Z sytuacją taką borykają się: Powiatowa Biblioteka w Sochaczewie (woj. mazowieckie), Powiatowa Biblioteka w Krzeszowicach (woj. małopolskie) czy Miejska Biblioteka Publiczna w Głogowie (woj. dolnośląskie). Tymczasem według założeń miały one pełnić zadania powiatowe.

W wyniku „oszczędzania” powołano też 4 biblioteki powiatowe w postaci „przybudówek” do innych instytucji kulturalnych, tj. domów kultury. Takie przypadki zarejestrowano, w woj. dolnośląskim (Wołów), woj. lubelskim (Łuków), woj. podlaskim (Sejny) i woj. małopolskim (Stary Sącz).

Pozytywnym zjawiskiem w tej sytuacji może być Wirtualna Biblioteka Powiatowa w Olsztynie (woj. warmińsko-mazurskie) oraz 4 biblioteki dzielnicowe w Krakowie.

Jak wynika z monitoringu czynione są próby nadawania funkcji bibliotek powiatowych bibliotekom pedagogicznym. Zmienia się formułę prawną ich funkcjonowania albo powierza się zadania

bibliotek powiatowych. Z taką sytuacją mamy do czynienia w powiecie ząbkowickim (woj. dolnośląskie), gdzie starostwo zamierza przejąć tamtejszą bibliotekę pedagogiczną. Tak też jest w powiecie krasnostawskim (woj. lubelskie), gdzie planuje się przekazanie starostwu księgozbioru wraz z wyposażeniem filii Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej.

Bywają również przypadki, że biblioteki, działające dotychczas jako **instytucje integralne** dzielone są na samodzielne instytucje powiatowe oraz miejskie. Rozdrobnienie takie obniża ich sprawność organizacyjną, a także pogarsza efektywność gospodarowania zasobami. Mają również miejsce inne, korzystniejsze zjawiska, czego przykładem jest procedura rozłączenia Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej od Domu Kultury w Środzie Śląskiej (woj. dolnośląskie). Na bazie obu bibliotek zostanie w przyszłości utworzona biblioteka powiatowa.

Jak wynika z sondażu budżety bibliotek w roku 2000 kształtują się z reguły poniżej poziomu z 1999 r., wystarczają zaledwie na podstawową działalność, w tym płace pracowników. W dalszym ciągu brak jest środków na inne ważne cele, a zwłaszcza zakup nowości wydawniczych. Badania po-

twierdzą, że ciągle spada wskaźnik zakupu nowości. Dziś wynosi ok. 6 woluminów na 100 mieszkańców. Przykładowo, żadna z bibliotek powiatowych woj. podkarpackiego, nie otrzymała w 2000 r. środków na zakup zbiorów.

Niedostatki finansowe drastycznie ograniczają zatrudnienie w bibliotekach powiatowych. Często na rzecz powiatu pracuje 1 lub 2 instruktorów. Bywa też tak, że prace dla powiatu zlecane są pracownikom bibliotek innych szczebli w zamian za niewielki dodatek do pensji.

Biblioteki powiatowe – jak wspomniano wcześniej – miały pełnić pierwszoplanową rolę w całej zreformowanej sieci bibliotecznej, zwłaszcza: szkolenia i doskonalenia zawodowego, zakupu i dystrybucji nowości wydawniczych w obrębie powiatu, normalizacji bibliotecznej, sporządzania bibliografii regionalnych, automatyzacji itd.

Niestety – bez bibliotek powiatowych – cała reforma traci sens. Po dwóch latach reformy jej zadania w odniesieniu do tej kategorii realizowano w 37%. Na pytanie: Kiedy zostanie zakończony proces tworzenia bibliotek powiatowych? – nikt właściwie nie potrafi odpowiedzieć.

#### Biblioteki powiatowe w 2000 r.

(tabelę opracowano na podstawie wyników monitoringu prowadzonego przez Biuro ZG SBP do 30 lipca 2000 r.)

Lp.	województwo	liczba powiatów	wyniki 3 monitoringu (stan z 17 lutego 2000 r.)			wyniki 4 monitoringu (stan z 30 lipca 2000 r.)		
			biblioteki powiatowe	biblioteki pełniące zadania bibliotek powiatowych	procent powstałych bibliotek powiatowych	biblioteki powiatowe	biblioteki pełniące zadania bibliotek powiatowych	procent powstałych bibliotek powiatowych
1	dolnośląskie	30	2	2	13,3	5	4	30,0
2	kujawsko-pomorskie	23	4	1	21,7	6	0	26,1
3	lubelskie	24	6	7	54,2	9	6	62,5
4	lubuskie	13	2	0	15,4	3	0	23,1
5	łódzkie	23	3	3	26,1	3	6	39,1
6	małopolskie	22	22	0	100,0	20	4	100,0*
7	mazowieckie	42	8	0	19,0	11	0	26,2
8	opolskie	12	0	0	0,0	0	1	8,3
9	podkarpackie	24	3	1	16,7	3	1	16,7
10	podlaskie	17	2	0	11,8	2	1	17,6
11	pomorskie	19	2	0	10,5	2	0	10,5
12	śląskie	36	5	0	13,9	7	2	25,0
13	świętokrzyskie	14	3	3	42,9	6	0	42,9
14	warmińsko-mazurskie	19	3	1	21,1	4	5	47,4
15	wielkopolskie	35	10	6	45,7	13	9	62,9
16	zachodniopomorskie	20	1	5	30,0	1	5	30,0
17	razem	373	76	29		95	44	
18	ogółem		105		28,2	139		37,4

\* W przypadku woj. małopolskiego liczba bibliotek powiatowych przewyższa liczbę powiatów, ponieważ w Krakowie funkcjonują 4 biblioteki dzielnicowe, pełniące wspólnie zadania biblioteki powiatowej zamiast jednej centralnej biblioteki powiatowej.

# O Biblii Gutenberga i Jubileuszu

---

MARIA WILCZEK

---

Zdania są podzielone. Niektórzy twierdzą, że Jan Gutenberg urodził się w 1399 r., inni, że dopiero w 1400, i tę datę przyjęło Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej – główny organizator uroczystości Jubileuszu 600-lecia jego urodzin. Współorganizator to wielce zasłużone dla książki Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga, którego kanclerzem jest Jacek Kuśmierczyk. Wśród wielu zaproszonych na uroczystość gości: wydawców, księgarzy, drukarzy z Polski i z zagranicy, nie zabrakło też przedstawicieli Zakonu Kawalerów Orderu Białego Kruka (przypominamy, że został on założony w 1930 r. przez profesora krakowskiej ASP – Kazimierza Witkiewicza, wuja Witkacego). O randze uroczystości niech świadczy fakt, że honorowy patronat objęli: bp pelpliński Jan Bernard Szlaga, marszałek Sejmu Maciej Płażyński i minister kultury i dziedzictwa narodowego – Kazimierz M. Ujazdowski.

A dlaczego ten Jubileusz właśnie w Pelplinie? Wybór miejsca nie zdziwi znawców historii i miłośników ksiąg i książek. To tutaj znajduje się jedyny w Polsce egzemplarz *Biblii* Gutenberga – „najbielszy z białych kruków” – jak nazwał ją amerykański bibliolog, znamienity znawca sztuki Gutenberga – Cleveland Norman.

Zanim, wraz z gospodarzami i zaproszonymi gośćmi, włączymy się osobiście lub sercem w nurt obchodów tego święta ludzi kochających książki, poznamy losy pelplińskiej *Biblii*.

## Skąd przybyła?

Najprawdopodobniej z Lubeki, a znalazła się w bibliotece klasztornej ojców franciszkanów – obserwantów w Lubawie, nabyta dzięki któremuś z hojnych fundatorów (prawdopodobnie był to dar biskupa chełmińskiego Mikołaja Chrapnickiego). Wzbogaciła zasobne zbiory, jak się okazało na krótko. W marcu 1821 r. władze pruskie, pomimo gwałtownych protestów ludności polskiej, przejęły skasowany uprzednio w lutym klasztor, kościół, biblioteczne zbiory, a wraz z nimi i *Biblię*. Dopiero po przeszło dwunastu latach, w 1833 r., udało się, administratorowi diecezji chełmińskiej, Janowi Wojciechowi Kriegerowi, po licznych pertraktacjach uzyskać zgodę na przekazanie zbiorów do biblioteki Seminarium Duchownego w Pelplinie. A *Biblia*? Przez przeszło 60 lat znajdowała się wśród nich, ale nie rozpoznana. Dopiero w 1897 r. odkrył ten

pelpliński skarb dr Paweł Schwenke, dyrektor biblioteki uniwersyteckiej w Królewcu. Odnalazł *Biblię*, poszukując w bibliotekach, a więc i w pelplińskiej, piętnastowiecznych druków, szczególnie gutenbergowskich. Od tamtej pory doceniana, strzeżona – znalazła się w oszklonym, pancernym zamknięciu w pelplińskiej bibliotece, jako skarb niezwykle wagi. Jej wartość na początku XX w. szacowano na 20 tys. złotych marek, kilka lat później już na 50 tys. dolarów. W latach dwudziestych kwota proponowana za nią przez zagranicznych marszałdów znacznie przewyższała milion złotych.

## Jedna spośród wielu

Nie dziwiła bibliofilów i znawców starej sztuki drukarskiej stale wzrastająca cena „najdroższej książki na świecie”. Spośród 180 egzemplarzy *Biblii*, wydrukowanych przez Gutenberga w latach 1452-1455, zostało ich wszak w świecie zaledwie 47; 35 wydrukowanych na papierze i 12 na pergaminie, a zaledwie 17 egzemplarzy jest w stanie kompletnym.

Tylko nieliczne kraje mogły poszczycić się posiadaniem gutenbergowskiej *Biblii*. Wśród nich znalazła się Polska, z egzemplarzem szczególnie cennym, nie tylko ze względu na ręczne uzupełnienia druku przypisanymi wykonanymi czerwoną farbą przez zdolnych rubrykatorów, ale także ze względu na unikalną stronę 46 pierwszego tomu. Otóż znajduje się na niej, na marginesie pod lewą szpaltą – plama, która jest odbiciem kształtu gutenbergowskiej czcionki. Zecer musiał ją opuścić i dzięki tej „błogosławionej” nieuwadze, badacze mogli odtworzyć po latach kształt pierwowzoru. Waler szczególnie pelplińskiej *Biblii* to także jej oprawa, wykonana przez Henryka Costera, uznana za arcydzieło sztuki introligatorskiej.

Ogromna suma, jaką proponowali potencjalni nabywcy za *Biblię* – własność pelplińskiej biblioteki, była chwilową pokusą dla borykającej się z ogromnymi trudnościami finansowymi kurii. Uzyskana ze sprzedaży *Biblii* kwota mogła bowiem wspomóc rozpoczętą w 1927 r. rozbudowę seminarium, wybudowanie nowego gmachu archiwum i biblioteki czy inne inwestycje. Rozważano więc przez pewien czas możliwość sprzedania *Biblii*.

Echa tych rozważań, nie opartych żadnymi konkretnymi umowami, przedostały się jednak do prasy. I wtedy się zaczęło. Opinia publiczna zelektryzowana została wieloma kolejnymi, często sprzecznymi informacjami prasowymi: że *Biblia* już została sprzedana, że ma być dopiero sprzedana, że nadal pozostaje w Polsce, choć znalazło się wielu reflektantów

pragnących ją nabyć. Równocześnie, wobec rozpoznanej wrości o groźbie utraty tak wielkiego skarbu ogólnościowej kultury, w obronie *Biblii* wystąpiły towarzystwa bibliofilskie, a szczególnie aktywnie Towarzystwo Bibliofilów z Torunia. Skierowano pisma do urzędów najwyższych szczebli, także PAT i zapytania w tej sprawie do pelplińskiego kurii. Odpowiedź z podpisem ks. biskupa Stanisława Okoniewskiego zawierała jednoznaczne stwierdzenie, że *Biblia* nie została sprzedana i nadal pozostanie w kraju. Skarb państwa nie posiadał wówczas dostatecznej ilości pieniędzy, by ją nabyć dla Biblioteki Narodowej w Warszawie. Pomimo takiego stanowiska kurii do ostatnich lat przedwojennych trwały starania ze strony różnych bogatych firm i kolekcjonerów, by nabyć bezcenny unikat, a proponowana za niego cena wzrosła aż do 1 800 000 zł.

A jednak *Biblia* pozostała w Pelplinie. Jak się jednak okazało nie na długo.

### **Biblii dzieje wojenne**

W czerwcu 1939 r., pelplińska kuria biskupia otrzymuje od konserwatora zabytków z Torunia tekst instrukcji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, dotyczący zabezpieczenia i wywiezienia najcenniejszych zbiorów w głąb Polski, w związku z przewidywaną wojną.

W miesiąc później jest już gotowy, zatwierdzony na specjalnej naradzie u ks. biskupa Okoniewskiego całościowy plan ewakuacji najcenniejszych dzieł sztuki. Zgodnie z nim 18 ogromnych skrzyń trafia z Pelplina na razie do parafii św. Jakuba w Toruniu. Nie zdołano ich jednak skutecznie zabezpieczyć i tuż po wybuchu wojny wpadają w ręce wroga. Nie udaje się też uchronić od konfiskaty 26 skrzyń, w których ukryto bezcenne inkunabuły, XIV-wieczne polonica, rękopisy, a także odpisy listów Stanisława Hozjusza. Przywiezione do Zamościa, umieszczone pod chórem renesansowej kolegiaty zostają stamtąd zabrane przez Niemców już we wrześniu 1939 r.

**1455 – Jan Gutenberg wydał dzieło sztuki drukarskiej – *Biblie*.**

**1468 – sztuka drukarska dociera do Polski.**

**1469 – ukazał się najstarszy ze znanych druków wykonanych w Polsce – *Kalendarz astronomiczny na rok 1474*.**

**1470 – w oficynie wydawniczej Kasprowa Elyana odnaleziono najstarszy znany tekst drukowany w języku polskim – trzy modlitwy: *Ojciec nasz...*, *Zdrowaś...* i *Wierzę...***

**1471 – Jan Haller założył w Krakowie pierwszą polską drukarnię.**

**1472 – Florian Ungler wydrukował pierwszą książkę w języku polskim – modlitewnik *Raj duszy*.**

A najcenniejszy zabytek pelplińskiego księgozbioru – *Biblia*? Miejscem jej ukrycia, znalezionym

przez dr. Piekarskiego, znawcę pelplińskiego księgozbioru, stał się skarbiec Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie. Dotarła ona tam 2 sierpnia wraz z bogato iluminowanym XVI-wiecznym psalterzem, przewieziona przez ks. dra Antoniego Liedtkego, dyrektora seminaryjnej biblioteki, w specjalnie wykonanej dla jej obu tomów skórzanej walizce. Znalazł się w niej także egzemplarz jego pracy, wydanej w Toruniu w 1936 r., pt. *Biblia Gutenberga w Pelplinie*, który miał umożliwić jej ewentualną identyfikację.

Czy będzie tu bezpieczna? – zastanawiano się, ale na to pytanie nikt w tamtym czasie nie umiał sobie odpowiedzieć.

Po wkroczeniu wojsk niemieckich do Pelplina przejęty zostaje przez najeźdźców skarbiec katedralny, zbiory biblioteki seminaryjnej, później także te ukryte w Toruniu oraz Zamościu. I rozpoczyna się istna pogoń za *Biblią*. Co prawda Niemcy znaleźli w kasie pancernej Kurii Biskupiej klucz od walizy, w której była przewożona oraz wiadomość co do miejsca jej ukrycia, ale jak sprawdzili po zajęciu Warszawy, sama *Biblia* zniknęła. Zostają więc podjęte przez najeźdźców działania („Akcja *Biblia*”), mające na celu odnalezienie jej za wszelką cenę. Zaczynają się przesłuchania na gestapo wielu księży i osób cywilnych, nie tylko na terenie Pelplina, rewizje po kościołach i plebaniach i poszukiwanie najbardziej „podejrzanych” o wywiezienie *Biblii* – biskupa Okoniewskiego i księdza Liedtkego. Docierają do Niemców różne wiadomości dotyczące miejsca jej przechowywania. Wskazywano na Łuck, Rumunię, Portugalie... A gdzie znajdowała się naprawdę?

### **Jakie były dalsze koleje jej losów?**

Na wewnętrznej stronie okładki pierwszego tomu *Biblii* znalazła się, wykonana ołówkiem przez prof. Karola Estreichera z Krakowa, notatka opatrzona datą 22 V 1940 r. „Niniejszy egzemplarz *Biblii* Gutenberga wywieziony przed inwazją niemiecką w sierpniu 1939 r. z Warszawy do Paryża, złożony został w Bibliotece Polskiej w Paryżu”. W następnym zdaniu kolejne wyjaśnienie informujące, że w związku z ofensywą niemiecką w maju 1940 r. *Biblia* zostaje wywieziona z Paryża do Angers (tam znajdowała się wówczas siedziba Emigracyjnego Rządu Polskiego). Odpowiedź prof. Estreichera na list ks. Liedtkego wysłany już po latach, w lipcu 1976 r., wyjaśnia następne wątki losów gutenbergowskiej *Biblii*.

Dnia 8 czerwca 1940 r. Rząd Emigracyjny podejmuje decyzję o wywiezieniu z Francji polskich skarbów.

W jakich warunkach mogło się to wówczas odbywać? *Biblię* wraz z cennymi rękopisami wiezie prof. Estreicher z siostrą i szwagrem, niewielkim prywatnym samochodem z Angers przez Limoges do Aubusson. Docierają tam po dwunastu godzinach.

## Jubileusz 600-lecia urodzin Gutenberga

Wkrótce, cudem nabytym samochodem bagażowym, ze zwiększonym o wawelskie arrasy i wawelski skarbiec ładunkiem, wśród „kolosalnej wokół pani-ki”, docierają do Bordeaux. Kapitan statku „Chorzów”, Zygmunt Góra godzi się przewieźć ten szczególnej wagi bagaż do Anglii. I tym sposobem 74 paki polskich skarbów, wśród których jest *Biblia* Gutenberga, docierają do portu Falmouth, a potem koleją do Londynu. Po niespełna dziesięciu dniach, znów zgodnie z decyzją rządu i staraniem prof. Estreichera, odpłyną na pokładzie „Batorego”, wraz z częścią złota Anglii, konwojowane przez dwa okręty wojenne – do Kanady. I tam pelplińska *Biblia* czekać będzie, najpierw w archiwum Ottawy, potem „uwięziona” w sejfie Bank of Montreal – na powrót do kraju. Czekać będzie aż 13 lat.

Jakie to były lata, jakie były spory, które narosły wokół wydania bądź niewydania Polsce zdeponowanych w Kanadzie skarbów, a z nimi *Biblii* – o tym „światowym skandalu kulturalnym” pisano w Polsce i mówiono wiele. Także o zasługach ks. prymasa Stefana Wyszyńskiego dla sprawy rewindykacji narodowych skarbów. A czekano na nie z niebywałymi emocjami.

Aż nadchodzi dzień 5 stycznia 1959 r. Zapada wówczas w Kanadzie decyzja przekazania na ręce prof. Szablowskiego – jako pełnomocnika zainteresowanych polskich instytucji – całego ukrywanego w Bank of Montreal depozytu. Dnia 18 stycznia rozpoczyna się „tryumfalny powrót” polskich skarbów do kraju. Tutaj wita je 3 lutego rozentuzjzmowany tłum warszawiaków.

Kilka dni później otwarta zostaje w Muzeum Narodowym wystawa odzyskanych skarbów. Wśród nich eksponowana jest również – *Biblia* Gutenberga. Do Pelplina wraca ona 24 lutego, po dwudziestu latach nieobecności, przywieziona przez swego obrońcę ks. Antoniego Liedtkego. To jego, po wielu latach, podczas uroczystości nadania mu przez Akademię Teologii Katolickiej *doktoratu honoris causa*, nazwie ksiądz Janusz St. Pasierb – „Człowiekiem Księgi”.

I tak po burzliwych kolejach losu znajduje w końcu *Biblia* Gutenberga swą bezpieczną przystań w Diecezjalnym Muzeum Pelplina. Pieczołowicie konserwowana umiłowana księga przyciąga znawców i turystów z bliska i z daleka. Będąc skarbem Polski, jest też dumą Pelplina.

Przybywa do niej też często młodzież pelplińskich szkół, a klerycy seminarium „rosną w jej kulcie”, jak mówi ks. rektor Wiesław Mering.

*Biblia* była też jedną z głównych „bohatek” wrześnieowego święta.

Głównym punktem programu była prezentacja *Biblii*. Można było wejść z nią w kontakt wirtualny, dzięki wielkiemu hologramowi, dającemu obraz przestrzenny (głębina dwa metry). To zasługa głównego sponsora uroczystości – firmy „Agfa”. Przedstawiono także list intencyjny, związany z projektem wykonania reprintu pelplińskiego egzemplarza *Biblii*. Trudno by też było nie myśleć o niej i o znanym mincerzu z Moguncji – Gutenbergu – oglądając eksponowane w kruzgankach katedry pelplińskiej warsztaty ukazujące stare techniki drukarskie. Koneserzy, słuchając pięknej muzyki w wykonaniu chóru Schola Cantorum Gymevenensis z Gniewa i zespołu muzyki dawnej Erato z Gdyni. Jednak głównym punktem programu muzycznego był koncert Symfonia Varsovia, kwartet Prima Vista. W katedrze pelplińskiej – jednej z najpiękniejszych polskich katedr gotyckich – zabrzmiały na zakończenie dnia „Cztery pory roku” Vivaldiego.

Odpowiedź na pytanie: jak wyglądały poszczególne etapy drogi od rękopisu do książki artystycznej – dała, otwarta tuż po inauguracji wystawa pt. „Sztuka książki” oraz ekspozycja książek Wydawnictwa „Bernardinum”. Był też czas na zasłużone wyróżnienia. Drukarnia Wydawnictwa „Bernardinum” otrzymała prestiżowy w skali europejskiej certyfikat ISO 9002. Było to więc szczególne święto – i drukarzy „Bernardinum”, i ludzi sprawnie tym wydawnictwem kierujących – ks. dyrektora Tadeusza Brzezińskiego i dwóch braci Serockich: Tadeusza – wicedyrektora wydawnictwa, i Jerzego – kierownika drukarni.

Inną formą wyróżnień było przyjęcie nowych członków przez Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga, które ofiarowało szkołom gminy i miasta Pelplin tysiące znakomitych książek.

Tak przedstawiał się program uroczystości oficjalnych. Nie mniej ważne okazały się rozmowy naukowe w wąskim gronie przybyłych tu naukowców i ludzi kultury o losie, czy tylko pozornie zagrożonej, „galaktyki Gutenberga”?

(informacje o *Biblii* na podstawie pracy ks. Antoniego Liedtke *Saga Pelplińskiej Biblii Gutenberga*, Pelplin 1988).

Maria Wilczek jest redaktorem naczelnym czasopisma „List do Pani”

Od red. Przedruk z czasopisma „List do Pani” 2000 nr 2 za zgodą autorki.

**Nie zapomnij o prenumeracie!**

### Z Towarzystwem Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich we Włoszech

DANUTA BINKIEWICZ-KOŁODZIEJ

#### Dzień pierwszy i drugi – podróż

W dniu 5 listopada 1999 r. z Warszawy przez Cieszyn, Brno z noclegiem przy austriackiej granicy, niezliczoną liczbą tunelów i po obejrzaniu zapierających dech w piersiach alpejskich widoków, wieczorową porą przyjechaliśmy do hotelu w Lido di Jesolo we Włoszech, by w ten sposób rozpocząć kolejny studyjny wyjazd Towarzystwa Nauczycieli Szkół Polskich do bibliotek włoskich.

#### Dzień trzeci – Wenecja

Niestety nie udało nam się zwiedzić Wenecji. Siąpiący deszcz i duża fala uniemożliwiły nam wejście i podziwianie zabytków tego miasta z tramwaju wodnego. Wenecja była całkowicie zalana wodą i po placu św. Marka chodziliśmy po wyłożonych pomostach. Miasto mogliśmy podziwiać od strony laguny i fasady zachodniej Bazyliki i delektować się pięknem Czwórki Koni będących dla weneccjan symbolem siły i potęgi, umieszczonych nie na fasadzie, ale znajdujących się wewnątrz Bazyliki, którą ze względu na niedzielne nabożeństwo zwiedziliśmy pojedynczo. Po wyjeździe z Wenecji przejechaliśmy do Fiuggi, naszego docelowego miejsca we Włoszech.

#### Dzień czwarty – Monte Cassino i Fiuggi

Wznosząca się stromo góra klasztoru Monte Cassino niejedną uczestniczkę wycieczki przyprawiła o mocniejsze bicie serca, ale to co nam pokazano w muzeum klasztoru zrekompenowało wcześniejsze chwile strachu.

Sam klasztor założony przez św. Benedykta w 529 r. według mnie jest najpiękniejszym opactwem jakie udało mi się dotychczas zobaczyć i pomimo, że od mojego ostatniego w nim pobytu minęło kilka lat i mam za sobą inne, nie mniej bogato zdobione kościoły, wciąż zwiedzam go z takim samym zachwytem. Jednak tym razem interesowało nas nie jego wnętrze, a zbiory muzealne. Muzeum założono w 1980 r. z okazji obchodów 1500-lecia urodzin św. Benedykta.

Z sal muzeum pięknymi schodami mijając dziedziniec wejściowy przeszliśmy do autokaru, który

przewiół nas na cmentarz Monte Cassino. Cmentarz żołnierzy polskich poległych w walkach o wyzwolenie Monte Cassino 18 maja 1944 r. jest jednym z czterech cmentarzy. Przeszło tysiąc grobów z polskimi nazwiskami tu poległych żołnierzy stoi u podnóża góry Cairo. Ponad grobami wznosi się ku ich pamięci obelisk z białego marmuru z napisem: „Za wolność naszą i waszą, my żołnierze polscy oddaliśmy ducha Bogu, ziemi włoskiej ciało, a serce Polsce”.

Zadumani nad ich losem raz jeszcze spojrzeliśmy na wznoszącą się po drugiej stronie bryłę klasztoru i – odjazd do Fiuggi na spotkanie do biblioteki miejskiej.

#### Fiuggi – Biblioteka Comunale

Do biblioteki można wejść schodami z dolnej części miasta lub przez piramidę wzorowaną na tej w Paryżu. Biblioteka zajmuje kilka pomieszczeń, ale nam pokazano dwa – jedno z masywnymi stylowymi meblami – stoły, rzeźbione fotele i szafy podobne do naszych gdańskich z wydzielonym, oszklonym kąciukiem do pracy dla bibliotekarza. I drugie pomieszczenie mniejsze z komputerem i regalami na prasę. Pozostałe zajęte były na kursy. W chwili naszej wizyty trwał kurs zbierania grzybów. To już tradycja – organizowanie kursów i jednocześnie najlepszy sposób przyciągania przez nich czytelników.

Biblioteka publiczna – gminna istnieje od 7 lat. Pracują tu wyłącznie mężczyźni – radny gminy, któremu podlega kultura i biblioteka i jeden bibliotekarz – dr nauk politycznych, na co dzień obsługujący czytelników. Biblioteka nie pobiera opłat. Najważniejszym miejscem jest punkt informacyjny, którym bardzo się szczyca, gdyż zawiera m.in. bank informacji o pracy z 15 tys. ofert pracy z rejonu Lacio i o pracy poza granicami rejonu i kraju, informacje o szkołach w okolicy, na temat studiów. W trzech komputerach można znaleźć potrzebne informacje, np. o historii sztuki, łącznie z informacją o egzaminach na ten kierunek i o szkołach kształcących w tym kierunku, o pracy jaką można uzyskać i gdzie w danej chwili, mając takie wykształcenie można ją podjąć.

Wypożyczenie jest bezpłatne, a książki wypożycza się na okres 10-12 dni z możliwością przedłużenia. W swoich zbiorach biblioteka posiada 8000 książek różnych typów, ale największym zainteresowaniem cieszą się informatory pomagające przy-

gotować się do egzaminu na studia. Z polskich tytułów posiada *Quo vadis* H. Sienkiewicza. Rozbudowane jest wypożyczanie międzybiblioteczne, na które składa się ok. 150 000 książek do wymiany między poszczególnymi bibliotekami. Prowadzony jest katalog komputerowy. Są połączeni z innymi włoskimi bibliotekami. Mają dostęp do Internetu, ale czytelnik może z niego korzystać wyłącznie za pośrednictwem bibliotekarza. Klasyfikacja jest według UKD, a program komputerowy nosi nazwę Tele Mak i dane uaktualniane są co 15 dni (ok. 200 nowych pozycji). Należą do Stowarzyszenia Bibliotek zrzeszającego ok. 12 instytucji.

Biblioteka proponuje różne formy współpracy dla młodzieży, mające na celu przyciągnięcie czytelnika, bo młodzież nie czyta. Bibliotekę odwiedza do 100 osób dziennie, przeważnie uczestnicy kursu, przygotowujący się do końcowego egzaminu i studiująca młodzież.

Biblioteka ma zbyt małe pomieszczenia, ale trwają pertraktacje z właścicielami Pałacu Falkoni, by odsprzedać miastu zamknięty obiekt i tu planują zorganizować nową bibliotekę. To miasto finansuje działalność biblioteki. W Fiuggi są też biblioteki prywatne, ale te rządzą się odrębnymi prawami i są płatne. Turyści tu przejeżdżający mogą też wypożyczać w tej bibliotece, przejęła ona bowiem funkcje kulturalne.

Fiuggi jest małym miastem. Na stałe zameldowanych jest 8000 mieszkańców. Ze względu na położenie centralne (prawie taka sama odległość do Neapolu i do Rzymu), jest bardzo atrakcyjnym miejscem. Miasto jest zasobne – czerpie korzyści ze sprzedaży wody mineralnej – posiada własny przepiękny teatr, oświetlone ulice, czyste i wyłożone kostką z charakterystycznym dla miasta znakiem chodniki, bijące fontanny i mnóstwo zieleni. Fiuggi to miasto uzdrowisko, miasto ludzi w wieku 45-50 lat, ale mieszka tu dużo młodzieży, przejeżdża dużo turystów i kuracjuszy. Posiada wiele obiektów sportowych i przede wszystkim przepiękny park zdrojowy z tężniami wód mineralnych.

Po wizycie w bibliotece zwiedziliśmy stare miasto ze średniowiecznym układem ulic, XII-wiecznymi balkonami i siedzibami rodów zamieszkujących niektóre domy nieprzerwanie od 300-400 lat. Miasto wysokie, wąskich domów o niewiarygodnie wąskich uliczekach, ale na każdym niemal wolnym miejscu stały doniczki, donice i inne pojemniki z kwiatami i mnóstwem zieleni.

Po starym Fiuggi i po bibliotece oprowadzał nas jeden z radnych – któremu ta biblioteka podlega. Pokazał nam wszystkie warte obejrzenia miejsca, zapoznał z historią i zabytkami miasta. Pełni wrażeń wróciliśmy do hotelu, by następnego dnia realizować dalszy program wycieczki.

## Dzień piąty – Rzym

Biblioteka Narodowa powitała nas olbrzymią przebudową prowadzoną wewnątrz, gdyż postawio-

na na antycznych ruinach, nie może wyjść poza istniejące mury. Nowocześnie wyposażone sale wychodzą będą na ogrodzie, co jest ważne dla zmęczonych oczu i atmosfery pracy. Ma być dużo zieleni i światła. Każdą z sal przeznaczono dla osobnej tematyki i każda ma mieć własną obsługę. Nowy magazyn znajduje się w 9-piętrowej wieży, skąd książki wędrują automatycznie w wózkach TELEMAT, ale te niewymiarowe przenoszone są ręcznie. Po przebudowie biblioteka zyska zakryty pasaż, sklep-księgarnię, kawiarnię, sale widowiskowe i karmalne, doprowadzony zostanie docelowy przystanek stacji metra, połączonej z wejściem do biblioteki, ale przede wszystkim udoskonalone zostaną sale (teraz jest ich 8, a po remoncie będzie 11) na I piętrze, w których czytelnik ma otrzymać kompleksową obsługę. Całość przebudowy tego nowoczesnego pod względem architektonicznym obiektu zostanie ukończona w 2000 r. Takie są plany, a dzieje dzisiejszy?

## Centralna Biblioteka Narodowa w Rzymie

została założona w 1875 r. w celu dostarczenia nawopowstałemu Królestwu Italii archiwum narodowego. Biblioteka usytuowana w XVI-wiecznym Collegio Romano Palace – gdzie poprzednio znajdowała się jezuitska Bibliotheca Major – została nazwana ku czci króla Wiktora Emanuela. Jej pierwsza kolekcja składająca się z manuskryptów, inkunabułów i książek drukowanych pochodziła z bibliotek, które należały kiedyś do zakonów, skonfiskowanych po założeniu Królestwa Włoch w 1860 r.

Biblioteka wydaje „Narodowy Katalog Współczesnych Książek Zagranicznych”, a w jej zbiorach znajduje się ponad 100 tys. mikrofilmów z manuskryptami, które należą do bibliotek rządowych, kościelnych i publicznych. Celem BN jest utworzenie narodowego archiwum manuskryptów i umożliwienie łatwiejszego i szerszego korzystania z nich.

Rocznie z biblioteki korzysta ponad pół miliona czytelników. W 1975 r. biblioteka została przeniesiona do nowego budynku położonego w Castrum Praetorium, gdzie w starożytności mieściły się koszarzy straży miejskiej.

Biblioteka składa się z trzech oddzielnych sektorów: części dla czytelników, magazynów i pomieszczeń biurowych i zajmuje powierzchnię 40 000 m<sup>2</sup>.

W swoich zbiorach biblioteka posiada: 5 400 000 książek, 550 000 woluminów czasopism, 84 000 rękopisów, 2000 inkunabułów, 26 000 książek z XVI w., 9000 szyćchów, 22 000 rozpraw, 175 000 mikrofilmów i 6000 płyt długogrających. Najcenniejsze kolekcje starożytne zawierające manuskrypty i książki drukowane to: *Minori*, *Sessoriano*, *Greco* i *Vittorio Emanuele*, czyli dział literatury włoskiej o ojczyźnie – największa w kraju kolekcja książek z XIX i XX w. Znajdują się tam manuskrypty tak wybitnych włoskich pisarzy jak Gabriele D'Annunzio, Elsa Morante, Giorgio Vigolo. Collezione Romana jest sławnym światowym



zbiorem, zawierającym manuskrypty, autografy, książki sztychy, fotografie, szkice i rysunki Rzymu od XVI w. aż do współczesności.

Szczególny nacisk położono na sposób katalogowania i zapisu komputerowego manuskryptów i najwcześniej drukowanych ksiąg, dzięki temu powstał IGI – Generalny Indeks Inkunabułów. Rozpoczęto katalogowanie 25 000 książek pochodzących z XVI w. Dział literatur słowiańskich jest jednym z najlepszych wśród krajów Europy Zachodniej i zawiera w swoich zbiorach książki pochodzące zarówno z prywatnych kolekcji, jak i z bibliotek specjalistycznych.

Najważniejszym zadaniem biblioteki jest mikrofilmowanie zbiorów, dotyczy to posiadanych manuskryptów i nowych nabytków. Od 1996 r. zaczęto także fotografować gazety, a w następnych trzech latach dokonano oprawy wszystkich manuskryptów i czasopism. Biblioteka poprzez sieć Internet współpracuje z innymi bibliotekami włoskimi. Baza danych zawiera 400 000 rekordów opisów dotyczących współczesnego katalogu oraz 20 000 faktów pochodzących z XVI w.

Najczęściej jednak trafiają do czytelnika fotokopie, faksymile czy mikrofilmy dokumentu, z których korzysta się w specjalnie przygotowanych pomieszczeniach. W magazynach jedyny dostęp do dokumentów ma specjalnie upoważniony personel. Wszędzie widoczne są nadzwyczajne środki ostrożności przy wypożyczaniu cennych zbiorów. Stosowany jest rygorystyczny system zabezpieczeń na każdym kroku, łącznie z tym na końcu, czyli „wyjąca bramka”.

Korzystanie z biblioteki jest bezpłatne i dostępne dla wszystkich, którzy ukończyli 18 lat. Jeśli czytelnik jest z Rzymu i w Rzymie mieszka, nie płaci za korzystanie z biblioteki. Jeżeli mieszka poza Rzymem, ponosi koszty przesyłki. Dzięki zautomatyzowaniu i komputeryzacji biblioteki czytelnik ma pełny dostęp do katalogu biblioteki, katalogu ogólnokrajowego oraz bazy danych znajdujących się na CD-ROM. Dzięki poczcie elektronicznej, same biblioteki mogą ze sobą współpracować i wypożyczać sobie wzajemnie zbiory. Czytelnik nie ma dostępu do Internetu. Personel uzyskuje informacje i przekazuje je czytelnikowi.

Od 1991 r. BN wydaje BOMS, czyli swój katalog dzieł sztuki zawierający datę, tytuł, zawartość techniczną, od 1993 r. wydaje też biuletyn informacyjny wewnętrzny, od 1994 r. kwartalniki – zeszyty, zawierające informacje o rezultatach prac naukowych i ich bibliografię. Zeszyty udostępniane są na zewnątrz.

Biblioteka otrzymuje obowiązkowy egzemplarz wszystkich publikacji włoskich. Za sporządzenie kopii płaci się 200 lirów od sztuki i jest specjalna

firma na terenie biblioteki, w której kopie się zamawia. Firma ma kilka stoisk i w 1989 r. wykonała ok. 3 792 000 kopii różnych dzieł.

Z Biblioteki Narodowej przeszliśmy ulicami Rzymu, podziwiając po drodze Koloseum, Kolumnę Trajana, liczne włoskie fontanny i place, hiszpańskie schody i wiele innych zabytków, których nie sposób tu wymienić, ale które łączyła jedna cecha wspólna – każdy z nich w części lub całości był remontowany, przysłonięty rusztowaniami. Nie mogliśmy więc w pełni podziwiać jego piękna.

### **Dzień szósty – Muzea Watykańskie i biblioteka szkolna**

Po całodziennym zwiedzaniu Rzymu wieczorem po kolacji czekało nas spotkanie z panią Anną, nauczycielką w szkole podstawowej I stopnia uczącą pisania, czytania, liczenia, czyli podstaw. Przed pójściem do szkoły dzieci kończą zerówkę, która dotychczas nie była obowiązkowa, ale od dwóch lat jest nakazana prawem. Zerówka może być publiczna lub prywatna. Jest obowiązkowa do tego stopnia, że można skarżyć rodziców nie posyłających dzieci. Trwa od trzeciego do szóstego roku życia. Uczeń rozpoczyna pięcioletnią naukę mając 6 lat – to jest I stopień. Kolejny poziom trwa trzy lata (szkoła średnia). Cykl ten przedłużono obecnie o 2 lata i teraz nauka trwa do 16 lat. Klasy są 25-osobowe, podzielone na grupy o różnym stopniu wiedzy – opanowania materiału. Pensum wynosi 24 godziny, czyli 4,5 godziny dziennie, ale dodatkowo w ciągu 2 miesięcy nauczyciel musi przepracować 40-60 godzin wyrównawczych. Pracuje od 8<sup>20</sup> do 12<sup>45</sup> i od 15<sup>00</sup> do 18<sup>30</sup>.

Lekcje odbywają się przed południem, a po przerwie na lunch prowadzone są zajęcia wyrównawcze dla dzieci z trudnościami w nauce czy przygotowujących się do egzaminów na uniwersytet. Średnia szkoła przygotowuje do zawodu, kończy się uzyskaniem dyplomu. Kiedyś, aby zostać nauczycielem należało wygrać konkurs, teraz trzeba mieć wyższe studia. Wielką wagę przywiązuje się do nauczania języków obcych. W szkołach państwowych dzieci uczą się języków od trzeciego roku życia. W szkole podstawowej obowiązkowe są angielski i francuski.

Od dwóch lat nauczyciele są dobrze opłacani. Ich zarobki są równe zarobkom nauczycieli akademickich. W ciągu tygodnia przysługuje nauczycielowi jeden dzień wolny, ale najczęściej jest to jedno popołudnie. Pani Anna ma miesiąc wakacji, np. lipiec, kiedy nic ją nie obchodzi. W sierpniu też ma wakacje, ale nie może się oddalać z Fiuggi, bo może ją wezwać dyrektor szkoły.

Rok szkolny rozpoczyna się 1 września, uczniowie mają 15 dni wolnego na święta Bożego Narodzenia i 6 dni na Wielkanoc.

**Biblioteka szkolna** – mała, wypożycza wyłącznie uczniom i pracownikom szkoły księgozbiór bez poezji, z klasyki tylko książki popularnonaukowe i te przeznaczone do nauki przedmiotów uczonych w szkole. Co roku przy organizacji roku szkolnego pracownicy zastanawiają się kto przejmie funkcje bibliotekarza. Musi to być osoba dyspozycyjna, nie obciążona rodziną. Są to obowiązki dodatkowe do nauczanego przedmiotu i dodatkowo płatne. Dzieci odwiedzają bibliotekę między 18<sup>00</sup> a 20<sup>00</sup>. Ojciec najczęściej przywozi je do biblioteki, bo matka jest zajęta pracami domowymi. Nauczyciel ma w klasie komplety książek potrzebnych do nauczania. Jeśli jest taka potrzeba, po wcześniejszym zgłoszeniu bibliotekarz przygotowuje żadaną lekturę lub jeśli jej brak, wypożycza się z biblioteki publicznej. Szkoły podlegają administracji, są od niej uzależnione. Ona narzuca swoje racje, nie zawsze słuszne. Program nauczania ustala Instytut Metodyczny, ale nauczyciel dostosowuje go sobie do swoich potrzeb. Stawia się na spontaniczność i wszechstronny rozwój dziecka, a tego żadne programy nie są w stanie przewidzieć.

## Dzień siódmy – Florencja

Wzgórze Michała Anioła powitało nas siąpiącym kapuśniaczkiem i wiatrem, co po ciepłych, słonecznych dniach w Rzymie było zupełnym zaskoczeniem. Po chwili podziwiania widoku Florencji, bez czego podobno nie można rozpocząć zwiedzania miasta, udaliśmy się do biblioteki Medyceuszy.

**Bibliotheca Medicea** powstała dzięki rodzinie Medyceuszy, których nazwisko jest ściśle powiązane z historią Florencji od czasów renesansu. W XVIII i XIX w. kolekcja była wzbogacona i w dzisiejszych czasach powiększa swoje zbiory dzięki pozyskiwaniu pojedynczych egzemplarzy i całych księgozbiorów rodzinnych.

Biblioteka jest zakładem naukowym i muzeum. Jej zbiory składają się głównie z manuskryptów pochodzenia greckiego i łacińskiego. Zbiory zapoczątkował Cosimo Medici „Starszy”, który kazał wybudować bibliotekę, a zadanie zdobycia książek do nich powierzył Vespasiano de Bisticci, który chwalił się, że zgromadził ponad 200 manuskryptów zapisanych przez 45 skrybów w krótkim czasie 22 miesięcy.

Cosimo nie zaniedbywał swojej prywatnej biblioteki, gromadząc w niej 63 manuskrypty, zawierające dzieła greckich i łacińskich autorów, a także pisarzy włoskich, nazywanych „volgari”. Należały do nich *Pieśni* Dantego, *Sonety* Petrarki, *Teseida*, *Fiammetta* i *Dekameron* Boccaccia. Kupując książki, zawsze radził się swojego przyjaciela Nicolò Niccoli. On to namówił Cosimo do kupna *Naturalnej historii* Pliniusza w klasztorze dominikanów w Lubece. Niccoli posiadał w swoich zbiorach 700 tomów, a po jego śmierci przejął te zbiory Cosimo i oddał je bibliotece klasztoru dominikanów w San Marco. Prywatna biblioteka Medyceuszy, nazwana tak dla odróżnienia od biblioteki publicz-

nej Medyceuszy, była już świetnym ośrodkiem, kiedy odziedziczył ją Lorenzo Wielki.

Rok 1492, rok śmierci Lorenza, był punktem kulminacyjnym dla biblioteki Medyceuszy. Dwa lata później w 1494 r. rodzina została wygnana z Florencji, ich pałac na Via Larga (dzisiaj Via Cavour) został skonfiskowany, a wiele ksiąg – nie wiemy dokładnie ile – zostało zagubionych. Jedną z nich *De sole et lumine*, napisaną przez Marsilio Ficino, została odzyskana na rynku antykwarycznym w Ameryce w 1968 r. Ma ona ciągle piękną XV-wieczną oprawę, wykonaną przez Medyceuszy. Pozostałe 1019 ksiąg zostało przeniesionych do San Marco.

Gdy mnisi znaleźli się w trudnej sytuacji, poprosili o pozwolenie sprzedaży części zbiorów kardynałowi Galeotto Franciotto, działającemu w imieniu kardynała Giovanni de Medici, późniejszego papieża Leona X, który przeniósł kolekcję do Rzymu i wzbogacił ją bardzo cennymi nabytkami, np. przywiezionym z Niemiec kodeksem Tacyta. Po śmierci papieża kolekcja wróciła do Florencji. Kardynał Giulio de Medici polecił Michałowi Aniołowi zaprojektowanie odpowiednio godnej budowli. Miała ona mieścić się przy kościele Vecchio. Zainstalowano piękne stoły do czytania, intarsjowane i rzeźbione, nazwane „plutei”. Wykonane były według wzorów Michała Anioła, podobne dekoracje wykonano na suficie. Mozaika na podłodze przedstawiała sceny z życia rodziny i motywy jej dotyczące. Można te wzory zobaczyć także w pięknych witrażach umieszczonych w oknach. Według projektu, uważanego za jeden z najgenialniejszych Michała Anioła, zbudowano ogromne schody, prowadzące do głównej czytelni.

W dniu 11 czerwca 1571 r. otwarto bibliotekę dla publiczności. Otwarta dla czytelników biblioteka stała się najstarszą biblioteką laicką w Europie. Księgi umieszczone były na ławkach i przypięte do nich łańcuchami i takie przechowywanie wskazuje, że zawsze to miała być biblioteka rodzinna – prywatna. Dziś 78 ławek zawiera 3000 manuskryptów, przytwierdzonych łańcuchami do pręta przeprowadzonego w ławce. Ten system zabezpieczeń wskazuje, że już wtedy myślano o złodziejach i pilnie strzeżono cennych ksiąg. Okładki manuskryptów informowały o ich zawartości. Te o treści religijnej były koloru niebieskiego, udostępniane czytelnikom koloru brązowego. Obecnie wiele ksiąg jest przykrytych szkłem i można je oglądać; są one często przekładane, aby nie uległy zniszczeniu. Po otwarciu biblioteki w 1571 r. wielki książę Francesco I podarował bibliotece najstarszy w jej zbiorach kodeks, wybitne dzieło *Wergiliusz Laurencjański*, a także równie cenne *Syrian gospels*. W 1757 r. Angelo Maria Bandini, kanonik San Lorenzo, został bibliotekarzem. Jemu zawdzięczamy ułożenie doskonałego katalogu manuskryptów. Dziś stosowany jest układ alfabetyczny według języków i zawartości treściowej. Ułożenie ksiąg zachowało się do czasów dzisiejszych.

Najcenniejszą księgą jest *Biblia Amiatina*, która pochodzi z klasztoru Monte Amiata, niedaleko Sieny. Została ona skopiowana i iluminowana w roku 700 w klasztorze Jarrow w Northumberlandii. Inne cenne manuskrypty trafiły do biblioteki w XIX w. – manuskrypty Scippianiego, подарowane w 1816 r., 216 ksiąg należących do Francesco Redi – sławnego intelektualisty, manuskrypty Vittorio Alfieri, kodeksy Tempiani, wśród których jest *Biadaioło Domenka Lenzi*, bogato zdobiona iluminacjami przedstawiającymi Florencję z XIV w.

W 1818 r. biblioteka dostała od Angelo D'Elci wielki zbiór klasyków. Wszystkie tomy oprawiono w skórę. Aby pomieścić ten zbiór zaprojektowano specjalne podium obok głównej czytelni Michała Anioła. Otwarcie tej sali zainauguowało drugi kongres naukowy we Włoszech w 1841 r. Obecnie kolekcja D'Elci znajduje się w specjalnych pomieszczeniach, bardziej odpowiednich dla tego bezcennego zbioru.

Wraz z powstaniem Włoch, biblioteka zajęła główne miejsce wśród bibliotek narodowych. W 1884 r. подарowane zostały jej przez potomków Lorda Ashburnham kolekcje manuskryptów. W początkach XX w. przybyła ogromna kolekcja 2000 papirusów grecko-egipskich. Jest to najbogatsza kolekcja tego typu. Zbiory powiększają się dzięki darom; biblioteka ciągle kupuje księgi i obecnie jest w niej ponad 12 000 manuskryptów, ponad 4000 inkunabułów i pierwszych wydań, 75 000 woluminów różnego typu, 20 000 mikrofilmów i slajdów.

Dla publiczności otwarte jest I piętro. W sali, w której przyjęli nas pracownicy biblioteki znajdowały się właśnie pierwsze wydania ksiąg współczesnych i sala ta z 1841 r. nosi nazwę sali pierwszej edycji. Jest tam bardzo dużo pierwszych wydań ksiąg, m.in. I wydanie łacińskie dzieł Platona.

Dziś biblioteka podlega Ministerstwu Kultury i Sztuki, a zbiory są udostępniane czytelnikom, ale z uwagi na ich dziedzictwo kulturowe raczej ludzium nauki. Żeby skorzystać ze zbiorów studenci przedkładają list polecający od promotora z macierzystej uczelni. Biblioteka przykłada wagę do jakości zbiorów, a nie ilości. Prowadzi prace badawcze i pełni funkcje muzeum. Ze względu na architekturę znajduje się na czele najpiękniejszych budynków we Florencji.

Po obejrzeniu wyłożonych za szkłem ksiąg (często z łańcuchami i ozdobnymi klamrami do ich przytwierdzenia) udaliśmy się na zwiedzanie miasta. Raz jeszcze spotkaliśmy się z księgami – w potężnej i wyniosłej katedrze podziwiliśmy na podium chorał i obraz na desce, przedstawiający Dantego za murami Florencji pośród wizji *Boskiej komedii* z 1468 r.

Wieczorem, po kilkugodzinnej jeździe dotarliśmy do Padwy. Jako jedyna i ostatnia w tym dniu grupa zwiedzaliśmy Bazylikę św. Antoniego i najpiękniejszy z placów Padwy z 78 posągami z białego

kamienia, prezentującymi osobistości związane z życiem miasta.

## Dzień ósmy – Padwa

Palazzo del Bo jest główną siedzibą wszechnicy nauk, ufundowaną w 1222 r. przez grupę profesorów i studentów pochodzących z Bolonii. Swoją nazwę „Pod wołem” wywodzi od dawnej nazwy oberży – hotelu słynnego w całej Europie, ze znakiem woła w szyldzie, która w 1493 r. została wynajęta, aby w stałej siedzibie ulokować różne szkoły. Uniwersytet jest wielkim kompleksem architektury nowoczesnej i dawnej. Dziedziniec wewnętrzny to wspaniały zabytek renesansowy. „Wejść, by z dnia na dzień wzbogacać swoją wiedzę, wejść, by z dnia na dzień przysparzać pożytku ojczyźnie” – przypomina napis na klasycystycznym monumentalnym portalu. W starym archiwum kunstzowne konstrukcje półek z palisandru, gruszy, dębu szwedzkiego. Nowa sala rektoratu ozdobiona nowoczesnymi alegorycznymi freskami, nawiązującymi do życia uczelni.

Biblioteka archiwum przechowuje wszystkie prace od XIII w. aż do dziś związane tematycznie z Uniwersytetem Padewskim, dokumenty dotyczące powstania, historii; prace broniowe w tych murach z zakresu medycyny, sztuki, prawa, nauk teologicznych i inne są zbierane chronologicznie od powstania UP. Studenci usystematyzowani są według lat i nazwisk. Są też dokumenty osób z zagranicy, pracujących na rzecz UP, np. z Niemiec, Polski, Litwy.

Archiwum polskie to dwie księgi z nazwiskami studentów, profesorów, prowadzone od 1590 r. Do archiwum dostaje się za specjalnym pozwoleniem i nam się to nie tylko udało, ale przemile panie – dla których zaszczytem jest tam pracować, jak wyraziła się jedna z nich – pokazały nam te polskie księgi, a widząc nasz zachwyt przyniosły jeszcze księgi niemieckie, abyśmy mogli porównać bogactwo miniatur, obrazów, herbów. A było co oglądać, np. kolorowy, z przewagą czerwieni „herb rodowy” i wpis do księgi nazwiska „Stanisław de Kozieggowy Giebultowski ex medicif” jak głosił napis, bogato zdobiony złotem wpis – „Zbignevs comes de Tenczyn Ossoliński, z Nationi Polona Leszczynski Boguslaw comes de Lesno”, studujący w latach 1663-1664, czy herb innego Polaka – Michał Rembowski zapisany w 1674 r. Te księgi jak wiele innych zostały sfotografowane i są udostępniane badaczom. Mieliliśmy więc możliwość podziwiania zarówno oryginału, jak i jego fotograficznej, współczesnej kopii.

Z archiwum przez dziedziniec z przełomu XIV-XV w. przeszliśmy do sali, którą zdobiły freski z XIII w., portrety najznamienitszych profesorów tejże uczelni, pod ścianami sali z gablot spoglądały na nas czaszki profesorów, którzy swoje ciała zapisali po śmierci uniwersytetowi do medycznych eksperymentów.

Przed nami rozpościerał się wypełniony po brzegi straganami z kwiatami i owocami rynek warzywno-owocowo-kwiatowy starej Padwy, na który patrzyłam mając w oczach inny rynek w dalekim Zamościu. Oba jak bracia bliźniacy i dopiero wtedy zrozumiałam tęsknotę Zamoyskiego i jego zamiśl uczynienia z Zamościa Padwy północy. Po krótkim

spacerze uliczkami miasta przeszliśmy do autokaru. Jeszcze tylko nocleg w Czechach, blisko granicy z Austrią, przejazd przez Czechy i powrót do Warszawy. Kolejny wyjazd edukacyjny dobiegł końca.

Danuta Binkiewicz-Kołodziej  
jest nauczycielem – bibliotekarzem  
w Zespole Szkół nr 1 w Łęcznej

## V Międzynarodowy Kongres Bibliotek Morza Bałtyckiego

WŁADYSŁAW MICHAL

Książnica Pomorska w Szczecinie wraz ze Stowarzyszeniem „Bibliotheca Baltica” zorganizowały w dniach 20-23 września 2000 r. kongres, w którym uczestniczyli przedstawiciele największych bibliotek dziesięciu państw nadbałtyckich: Danii, Estonii, Finlandii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Norwegii, Polski, Rosji i Szwecji. Honorowy patronat nad kongresem objęli: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, którzy wystosowali specjalne przesłania do uczestników kongresu.

Główny temat obrad to „**Biblioteki i dziedzictwo kulturowe basenu Morza Bałtyckiego, jego wspólna ochrona i upowszechnianie w XXI w.**”. Temat został dostosowany do polskich realiów Pomorza, gdzie szczególnie mamy do czynienia z wielonarodowym dziedzictwem kulturowym. Ponadto problematyka ta znalazła się także wśród priorytetów

wyznaczonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na rok 2000. Oprócz tematu głównego, przedmiotem obrad był także temat specjalistyczny „**Zbiory czasopism: znaczenie, katalogowanie, konserwacja, konwersja i polityka ich udostępniania**”. Warto podkreślić, że Książnica Pomorska uczestniczy w międzynarodowym programie ochrony dziedzictwa kulturowego z pogranicza polsko-niemieckiego oraz w polskim programie masowego odsiarczania zbiorów XIX i XX-wiecznych.

Dr Tomas Lidman, dyrektor Królewskiej Biblioteki w Sztokholmie i przewodniczący Zarządu „Bibliotheca Baltica”, otwierając obrady mówił o bogactwie kulturowym krajów nadbałtyckich, łączących je idealach wolnościowych i dynamizmie gospodarczym ostatnich lat. Kongres ma służyć nie tylko przedyskutowaniu problematyki z góry nakreślonej, ale także stworzyć nowe możliwości współpracy ludzi i bibliotek. W trakcie czterodniowych obrad wygłoszono wiele referatów i koreferatów, które zostaną opublikowane w wydawnictwie książkowym w polskiej i angielskiej wersji językowej.



Dyskusje toczyły się także w małych zespołach

Fot Jan Surudo

Przy okazji kongresu przygotowano wielką wystawę pt. „Skarby Książnicy”. Uczestnicy kongresu wzięli udział także w otwarciu czytelnicy czasopism (70 miejsc) w zmodernizowanych wnętrzach Książnicy Pomorskiej.

Znakomitych gości kongresowych gospodarze zaprosili do zabytkowych wnętrz pałacu w Buku Kamieńskim, w którym przy kawie i lampce wina, już w sposób nieformalny, toczyły się ożywione dyskusje i rodziły się projekty nowych form współpracy między bibliotekami różnych krajów. Gościom kongresu umożliwiono także zapoznanie się z bibliotekami naukowymi i publicznymi Szczecina.

Na zakończenie kongresu wybrano nowe władze Stowarzyszenia „Bibliotheca Baltica”. Przewodniczącym Zarządu został dr Hans-Armin Knöppel, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej

w Greifswaldzie. Podjęto także uchwałę, że szósty kongres zorganizowany będzie za dwa lata w Kopenhadze i poświęcony bibliotekom komunalnym. Kolejny, za cztery lata, odbędzie się w Greifswaldzie.

Warto przypomnieć, że w latach 90. Książnica Pomorska była organizatorem już czwartej, dużej międzynarodowej konferencji. W opinii uczestników, sprostaliśmy nie tylko obowiązkowi organizatora, ale także podkreślano wkład polskich bibliotekarzy w realizację programu merytorycznego. Obrady kongresu znalazły szerokie odbicie w szczecińskich mediach, dzięki czemu biblioteka zyskuje większy prestiż. Plonem kongresu są także uzgodnienia co do organizacji dużych międzynarodowych wystaw w Książnicy Pomorskiej oraz zapowiedź darów wielu cennych publikacji.

## Praca biblioteki wokół patrona szkoły

*Książka to czynnik urabiający duszę*  
H. Sienkiewicz

W roku szkolnym 1998/1999 otrzymałam nowe pomieszczenie biblioteczne, o którym marzyłam od 23 lat. Dlatego też, pragnę podzielić się doświadczeniami z dotychczasowej pracy w bibliotece szkolnej w Kisielicach. Skłoniła mnie do tego uroczystość szkolna obchodzona po raz pierwszy w dniu 25 listopada jako Dzień Patrona. Rok temu odbyła się wspaniała uroczystość, podczas której szkole nadano imię Henryka Sienkiewicza.

Biblioteka szkolna mocno zaangażowała się w przygotowanie tego wydarzenia. Najważniejszym zadaniem było rozpropagowanie wiedzy o patronie szkoły i przygotowanie ogólnoszkolnego konkursu o życiu i twórczości Henryka Sienkiewicza. Odbył się międzyklasowy (kl. III) konkurs plastyczny na najciekawszą ilustrację do przeczytanego fragmentu *Janka Muzykanta* H. Sienkiewicza. Dużą popularnością cieszył się konkurs literacki poświęcony bohaterom sienkiewiczowskiej trylogii pt. „Autorowi trylogii”. Ponadto biblioteka wykonała wystawki tematyczne i gazetki szkolne. Zawsze aktywnie biblioteka włącza się do pracy na terenie szkoły. W maju 2000 r. zorganizowaliśmy wspólnie z samorządem szkolnym w kl. IV konkurs na najciekawszą obwolutę książki Henryka Sienkiewicza.

### Moja biblioteka

Myszę, że tylko aktywne włączanie się biblioteki w życie szkoły daje szansę na zdobycie czytelników, rozwijanie czytelnictwa i spełnianie roli w całym procesie dydaktyczno-wychowawczym. Pragnę tą drogą podziękować wychowawcom kl. II-III i polonistce p. Irenie Nowackiej za ścisłą współpracę z biblioteką oraz prosić o dalszą współpracę ze wszystkimi nauczycielami, bo tylko praca daje końcowe efekty i satysfakcję.

**REGINA DOMACHOWSKA**  
nauczyciel bibliotekarz  
w Zespole Szkół w Kisielicach

### Henryk Sienkiewicz

Autor wielu książek dla dorosłych dzieci

nad jego nazwiskiem zawsze szczęśliwa gwiazda świeci.

Był prawdziwym Polakiem, naszym rodakiem,

„Latamiek, Sachem, Bartek Zwycięzca, każda ta nowela do czytania zachęca.

Powieść „Krzyżacy” może się równać

z siłą żywiołu i pieni się, tryska, rozlewa potężną falą. „W pustyni i w puszczy” to również dzieło jego, przygody Stasia i Nel na pewno wciągną każdego. Stoń King, Kali i Mea to przyjaciele wspaniali. Za „Qvo vadis” Nagroda Nobla przyznana ta książka do dziś jest na całym świecie podziwiana. W domu każdego Polaka powinna się ona znajdować i nasze serca radować.

Wielki cykl powieści historycznych to wspaniała „Trylogia”, a jej moc jest silniejsza nawet od ognia.

Gdy ją czytasz, masz przed oczami czasy odległe złościsz się, smucisz, śmiejesz i płaczesz, myślisz czy ty taką brutalność kiedyś zobaczysz.

Wszystkie te książki, a jest ich jeszcze więcej można podarować komuś w podzięk.

I teraz wie już nawet Andrusiewicz, że najwybitniejszym pisarzem polskim jest Henryk Sienkiewicz.

Ania  
uczennica VIb



## RECENZJE

### *Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać!*



**Marek Stepowicz: Cechy formalne czasopism internetowych w odniesieniu do analogicznych publikacji drukowanych.** Warszawa: Wydawnictwo SBP, 2000 – 70 s. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Propozycje i Materiały 40.

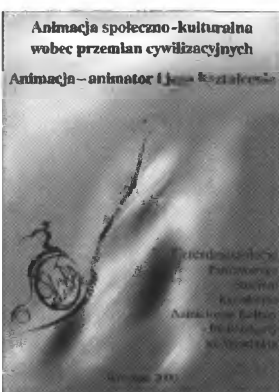
Jest to kolejna pozycja wydawnicza poświęcona problematyce komputerowej, a zwłaszcza edytorstwu komputerowemu. Autor koncentrując się w niniejszej pracy na problematyce czasopism internetowych, ich rodzajów i funkcje wywodzi od dokumentów drukowanych. Czasopisma internetowe ze względu na swoje cechy: periodyczność, zakres, charakter, związek z organizacjami, instytucjami, podobny krąg odbiorców przypominają tradycyjne wydawnictwa periodyczne.

Rozważania nt. czasopism internetowych podane są w kontekście typografii współczesnych periodyków drukowanych (1 rozdz.). W kolejnych rozdziałach czytelnik ma możliwość śledzenia problematyki czasopism internetowych (kompozycja graficzna, język opisu strony i zakresy ich stosowania, forma dokumentów). Końcowy rozdział: *Analiza wybranych czasopism dostępnych w sieci Internet*, zainteresuje z pewnością szersze grono bibliotekarzy, posiadających w swojej bibliotece Internet. Książka nowatorska pod względem omawianej problematyki, godna polecenia.

**Wanda Klenczon, Anna Stolarczyk: Hasło geograficzne. Wybór i zasady tworzenia w bibliografii narodowej i katalogach Biblioteki Narodowej. Zasady wypełniania rekordu wzorcowego.** Warszawa: Wydawnictwo Biblioteki Narodowej, 2000 – 55 s. Biblioteka Narodowa. Prace Instytutu Bibliograficznego. Nr 36.

W ramach prac Instytutu Bibliograficznego BN czytelnicy otrzymują nową publikację metodyczną dotyczącą opracowania formalnego zbiorów. Tym razem jest to hasło geograficzne. Broszura przeznaczona jest głównie dla osób opracowujących przedmiotowo dokumenty w języku haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej. Może być także wykorzystywana w innych bibliotekach używających tego języka w wyborze haseł dla dokumentów opracowywanych samodzielnie.

Zasadnicza część instrukcji obejmuje zasady tworzenia haseł geograficznych dla różnego rodzaju obiektów. Druga część prezentuje zasady wypełniania rekordu wzorcowego hasła geograficznego w formacie USMARC wraz z przykładami.



**Animacja społeczno-kulturalna wobec przemian cywilizacyjnych. Animacja – animator i jego kształcenie. Czterdziestolecie Państwowego Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu.** Red. Krystyna Hrycyk. Wrocław: Państwowe Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy, 2000 – 300 s.

Książka ma charakter jubileuszowy, związany z 40-leciem Państwowego Pomaturalnego Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu. Bogaty i różnorodny materiał zgrupowano w dwóch częściach. Pierwsza zawiera opracowania przygotowane z myślą o konferencji pt. „Animacja społeczno-kulturalna wobec przemian cywilizacyjnych. Animacja – animator i jego kształcenie”, zorganizowanej w szkole w dniach 11-12 marca 2000 r. Druga część prezentuje różne dokumenty związane z wrocławskim studium: kulisy starań o nowy kształt szkoły, rola biblioteki w historii szkoły, wykaz osób pracujących w szkole w ciągu minionego czterdziestolecia oraz absolwentów studium wraz z tytułami prac dyplomowych.

JADWIGA CHRUŚCIŃSKA



## Świat książki dziecięcej

### ■ Nowa Mary Poppins?

Nakładem wydawnictwa „Egmont” ukazała się urocza książeczka – trzydzieści kilka stron – która świadczy o tym, że w literaturze można wykorzystać twórczo istniejące już wątki, a nawet postaci. Mam na myśli *Operację z Magi Mag* Terence’a Blackera.

Niewielka ta pozycja opisuje kilka dni z życia chłopca, niejakiego Jasia Gałganiaka, który miał nieszczęście znaleźć się w szpitalu z powodu operacji wyrostka robaczkowego. Dziecko w szpitalu – ten pomysł nie jest zbyt oryginalny. Jak zwykle jednak, wynik zależy od talentu i wyobraźni autora.

Jaś jest oczywiście zestresowany całą sytuacją, ale nie ma czasu na strach, bo najpierw część jego uwagi absorbuje jazda karetką (a to przecież ciekawe, jak się w niej podróżuje, prawda?), a potem chłopiec błyskawicznie trafia na stół operacyjny. Gdy budzi się z narkozy, jest już po wszystkim, tylko brzuch jeszcze trochę boli. Potem może być tylko lepiej. Czytelnik nie dowiaduje się więc zbyt wiele o cierpieniach Jasia, za to więcej o tym, jak zabawnie, a nawet fajnie może być w szpitalu. A wszystko to za sprawą Magi Mag. Kim jest Magi Mag?

Otóż Magi Mag jest ekscentryczną szczupłą panią w okularach, z czarnymi włosami zaczesanymi w kok i paznokciami pomalowanymi też na czarno. Jednym słowem – jej powierzchowność w wielu osobach nie wzbudziłaby może sympatii. Ale Magi Mag nie jest zwykłą kobietą; potrafi np. sprawić, że lekarz badający pacjenta słyszy w stetoskopie, zamiast bicia jego serca, muzykę dyskotekową. Dzięki tajemniczemu czarom Magi Mag miotły latają, a uwołnione ze szpitalnego laboratorium myszy rozbiegają się wszędzie. Magi Mag zastanawia się nawet, czy jednego z lekarzy nie zamienić w królika, rezygnując z tego jednak, uważając, że to już chyba byłaby przesada.

Czy owa tajemnicza pani nie przypomina nam kogoś? Ależ tak, to współczesne wcielenie Mary Poppins. Ona również wyglądała zwyczajnie, jak nudna, pospolita i brzydka guwernantka, a jednak знаła czary. Analogii może być więcej, bardziej doświadczony czytelnik odkryje od razu, że autor zna nie tylko Pamelę Travers; musi lubić także Mary Norton, Lewisa Carrolla czy Clive’a Staplesa Lewisa. Ta niewielka książeczka zawdzięcza sporo tym pisarzom i nie tylko im. Podczas lektury pomyślałam, że inna jeszcze silna osobowość musiała zafascynować Terence’a Blackera, a mianowicie Roald Dahl.

Po jego utworach, a szczególnie po *Maryldzie, Cudownym lekarstwie George’a* czy *Karolu i fabryce czekolady* nigdy już nie wrócą dawne dobre czasy

niewinności książki dziecięcej. Chodzi mi o sposób przedstawiania dorosłych, a zwłaszcza rodziców. Już wcześniej, co prawda, literatura przeznaczona dla najmłodszych powoli zaczęła żegnać się z postaciami słodkich, szlachetnych, pełnych poświęcenia matek oraz surowych, lecz sprawiedliwych i mądrych ojców. Duże zasługi ma na tym polu René Goscinny, autor *Mikołajka* i – przede wszystkim – Astrid Lindgren i jej *Pippi Pończoszanka*, ale dopiero Dahl odważył się powiedzieć, że głupi, okrutni i niekompetentni rodzice nie są bynajmniej rzadkością. Echo tego przekonania spotykamy w wielu książkach dziecięcych powstałych w epoce „podalowskiej”, a więc i w *Operacji z Magi Mag*. Chociażby rodzice Jasia: są to ludzie niezbyt bystrzy i – co o wiele gorsze – niezbyt przejęci chorobą syna. Tak przynajmniej odczuwa to chłopiec.

Na szczęście ma zawsze obok siebie Magi Mag, gdy tylko naprawdę jej potrzebuje. Dzieci ze starych książek angielskich (oczywiście tylko te z zamożniejszych rodzin) mogły czuć się samotne lub niekochane przez rodziców, ale gdy była przy nich niania czy guwernantka, miały poczucie bezpieczeństwa. Ona była prawdziwą mamą. To postać niezwykle charakterystyczna dla dawnej angielskiej literatury dziecięcej. Magi Mag jest opiekunką nowego typu. Ale czy na pewno? Pod wspólnym kostiumem i stylem bycia ukryta jest wspomniana wyżej Mary Poppins. Dzieci rozpoznają szybko znaną im baśniową postać. Wszelkie mody bowiem przemijają, ale marzenia dzieci o szczęśliwym dzieciństwie są wieczne. A umiejętność uszczęśliwiania to największy czar, jakim dysponują wróżki.

Z lektury *Operacji z Magi Mag* wywnioskowałam, że książka ta jest jedną z cyklu, więc chętnie poznałabym też inne przygody Jasia i Magi Mag. Myślę, że polskie dzieci także.

Nie sądziłam, że moje życzenie tak szybko się spełni; już po ukończeniu tej recenzji trafiłam w księgarni na dwie kolejne książeczki o Magi Mag: *Magi Mag robi szum* i *Magi Mag za kratkami*. Zagłębiłam się w nie bezzwłocznie i stwierdziłam, że *Magi Mag robi szum* należy czytać jako pierwszą. W niej właśnie Mary Poppins naszych czasów wkracza w życie Jasia Gałganiaka i jego kolegów. Ale tak naprawdę można chwycić tomik, który mamy akurat pod ręką, jeszcze nie zagarnięty przez innych czytelników. Śpieszmy więc na spotkanie z Magi Mag!

LIDIA BŁASZCZYK

■ Terence Blacker: *Magi Mag robi szum*. Warszawa: Egmont Polska, 2000.

■ Terence Blacker: *Magi Mag za kratkami*. Warszawa: Egmont Polska, 2000.

■ Terence Blacker: *Operacja z Magi Mag*. Warszawa: Egmont Polska, 2000.

## ■ Mrok i światło

Nie tak dawno, kiedy pojawiły się na naszym rynku rozmaite horrory dla dzieci (w seriach: »Krag Ciemności«, »Szkoła przy Cmentarzu«, »Ulica Strachu«), ich zwolennicy posługiwali się argumentami z zakresu psychologii. W wersji uproszczonej taki argument brzmi: dziecko lubi się czasami bać. Gdyby chcieć głębiej wniknąć w istotę tego strachu, wystarczy sięgnąć do kanonicznej pracy Brunona Bettelheima, do jej fragmentów opisujących terapeutyczne działanie baśni:

„Bezpieczne” opowieści współczesne nie mówią nic o śmierci i starości, o ograniczeniach naszej egzystencji i pragnieniu życia wiecznego. Baśni, przeciwnie, konfrontuje dziecko w uczciwy sposób z podstawowymi kłopotami egzystencjalnymi człowieka<sup>1</sup>.

Czyli nie sam strach jest tu najistotniejszy, lecz dotykane problemów, często przez dorosłych przemilczanych, a dla dziecka tak samo interesujących jak cały otaczający świat. Zło i śmierć. Nie nazwane nie przestają istnieć. Drećzą i dzieci, i dorosłych. Jeśli o nich rozmawiamy, pomagamy w ich zrozumieniu, jeśli milczymy, dziecku pozostaje tylko lęk.

Wracając do wymienionych serii, nie tyle ich tematyka wydawała mi się naganna, co niestety, niski poziom literacki poszczególnych tomików, powierzchowność wszelkich kreowanych odczuć, epatowanie brzydota, okrucieństwem, „trupim jadem”. Oczekiwałam współczesnego utworu, który – uwalniając dziecięce lęki przed śmiercią i złem – jednocześnie byłby literaturą z prawdziwego zdarzenia. I oczekiwałam się. Takim utworem jest druga na naszym rynku (po *Skrzydłaku*) powieść Davida Almonda: *Powrót z bezkresu*.

Powieść jest mroczna i świetlista zarazem. Mrokiem jest zło, tkwiące w każdym z nas, ale w powieści dotykające najbardziej rodzinę Askew – ojca pijaka i pozbawionego miłości trzynastoletniego Johna, który, odrzucony i osamotniony, konsekwentnie zdążył ku przepaści. Mrokiem wydaje się także śmierć – niepoznana, bezwzględna, wszechobecna, niesprawiedliwa. Przed laty pochłonęła dzieci zmuszane do pracy w pobliskiej kopalni. Na co dzień odbiera bliskich. Główny bohater powieści – Kit traci najpierw babcię, potem staje się świadkiem powolnego odchodzenia dziadka. Tajemnica śmierci przeraża go i pociąga zarazem. Inne dzieci też. Dlatego tak łatwo poddają się niesamowitej, złej zabawie w śmierć, wymyślonej przez Johna:

*Chciałem poznać choć część tego, co wiedziały dzieci z pomnika; tego, co wiedziała Babcia*<sup>2</sup>.

<sup>1</sup> Bruno Bettelheim: *Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni*. Warszawa 1996, s. 29.

<sup>2</sup> David Almond: *Powrót z bezkresu*. Warszawa 2000, s. 41.

Niebezpiecznej grze ulega nawet Alison, promienna dziewczyna, biorąca z życia to, co piękne; zbyt żywiołowa, żeby dorosli zgodzili się nazwać ją dobrą – ot, *dobra-zła, kochana dziewczynka*, jak zwykły mawiać dziadek Kita.

Oswajanie śmierci to nic nowego – zdaje się mówić autor powieści, przypominając cmentarne zabawy Dziadka i Taty z czasów, kiedy każdy z nich był jeszcze chłopcem. Nienowym jest także drugi motyw powieści – odwieczna walka dobra i zła. Dwaj chłopcy, których w niesamowity sposób połączyła historia starej kopalni (ich nazwiska znajdują się wśród ofiar wspomnianej katastrofy), uparcie walczą o siebie. John uśtuje przeciwną Kitą na stronę mroku. Kit pragnie dobrej przyjaźni z Johnem. Widzi w nim to, czego nie dostrzegają inni – szlachetność, uciążliwość, wrażliwość – wszystko okaleczone przez codzienne, powszednie zło. Zmagania chłopców rozgrywają się w dwóch płaszczyznach – realnej i fantastycznej. Ta ostatnia nawiązuje do najlepszych wzorów *fantasy*. Znajdujemy tu trochę religii i trochę magii. Wiary w świętych, obcowanie i żywot wieczny oraz w magiczne, twórcze działanie słowa i wyobraźni. Walka „o duszę” Johna jest dla jego przyjaciela mozolną drogą, prawie beznadziejną. Trzeba było wiele miłości, żeby tę walkę w końcu wygrać – wyprowadzić Johna z głębokiego mroku (metaforycznie i dosłownie).

*Jak długo trzeba leżeć w ciemnościach, nim się zostanie odnalezionym?*<sup>3</sup>

Miłość, pamięć (szeroko rozumiana jako pamięć pokoleń) oraz zdolność do współodczuwania pomagają także Kitowi pogodzić się ze śmiercią Dziadka. Związek chłopca z bliskim starym człowiekiem w ostatnich miesiącach jego życia jest silny jak nigdy. Wspólnie wędrują przez labirynty wspomnień, snów, oczarowań i lęków. Dziadek świadomie wyposaża Kitę w to wszystko, co sam pragnąłby z siebie ocalić; dla świata, dla najbliższych i także dla siebie. Ten skromny człowiek może powiedzieć przed śmiercią: *non omnis moriar*.

*Dotknąłem fotografii, skamieniałej kory, mankietu koszuli, poczułem, jak pulsuje w nich życie Dziadka, jego opowieści i wspomnienia, i marzenia.*

– *Wszystko w porządku? – szepnął.*

– *Tak.*

*Objąłem go ramionami, przytuliłem tak, jak tulił się do siebie w najciemniejszych korytarzach z naszych snów.*

– *Dziękuję.*

*Westchnął.*

– *Pewnego dnia odejdę – powiedział cicho. – Wiesz o tym, Kit. Ale będę żył w tobie, a potem w twoich dzieciach i wnukach. Będziemy trwać zawsze, ty i ja, wszyscy, którzy odeszli, i ci wszyscy, którzy dopiero nadejdą*<sup>4</sup>.

John Askew i starszy pan Watson, dziadek Kita – pierwszy z nich chciał uciec w śmierć, bo nie potrafił samotnie poradzić sobie z własnym trzyna-

<sup>3</sup> Tamże, s. 53.

<sup>4</sup> Tamże, s. 165.



stoletnim życiem, odartym z miłości i poczucia bezpieczeństwa, drugi zaś, życiowo spełniony, otoczony kochającą rodziną, postrzegając śmierć jako nieuniknioną konieczność, zapragnął jednak – choć w maleńkiej części – pozostać przy życiu.

*Powrót z bezkresu*, tę jakże piękną i mądrą książkę, śmiało można postawić obok *Braci Lwie Serce* Astrid Lindgren. Podobnie jak ona, w poruszający sposób dotyka spraw ostatecznych. Dostarcza młodemu czytelnikowi głębokich przeżyć, nie nużąc przy tym, a przeciwnie – zapewniając mu wszelką radość płynącą z dobrej lektury: pociągający problem, zajmująca wartką akcję, interesujących bohaterów, trochę niepokoju, a nawet grozy, a w końcowym efekcie – kojącą radość, pogodną zgodę na życie we wszystkich jego przejawach.

EWA GRUDA

■ David Almond: *Powrót z bezkresu*. Warszawa: Prószyński i S-ka, 2000.

## ■ Nagroda Literacka im. Kornela Makuszyńskiego

Po raz siódmy została w tym roku przyznana Literacka Nagroda im. Kornela Makuszyńskiego. Od 1994 r. przyznaje ją Fundacja „Książka dla Dziecka” i redakcja „Guliwera”. Wśród wyróżnionych do tej pory znaleźli się:

- Piotr Wojciechowski za *Bajki złotego psa* – 1993
- Joanna Olech za *Dynastię Miziołków* – 1994
- Jerzy Niemczuk za *Przygody Zuzanki* – 1995
- Anna Onichimowska za *Dobry potwór nie jest zły* – 1996
- Tomasz Trojanowski za *Kocie historie* – 1997
- Dorota Gellner za twórczość poetycką *Dorota Gellner dzieciom* – 1998

W 2000 r. (za książkę wydaną w 1999 r.) dyplomem, statuetką Koziółka Matolka i załącznikiem w „kopercie” została obdarowana **Anna Lewkowska** za książkę *Dziwne przypadki Czarnoksiężnika Leona*. Nagradzani to żyjący polscy pisarze dla dzieci i młodzieży, których utwory cechuje humor i silna wiara w prymat dobra. Książkę do nagrody

wybiera jury, w skład którego wchodzi przedstawiciele Fundacji „Książka dla dziecka” i redakcji „Guliwer” oraz laureatka z poprzedniego roku (Dorota Gellner).

Wręczenie nagrody połączone było z promocją książki wśród dzieci. Jak co roku sala Domu Literatury przy Krakowskim Przedmieściu 87/89 w Warszawie została wypełniona po brzegi dziećmi i znamiennym pisarskim towarzystwem, na czele z Wandą Chotomską, Dorotą Gellner, Anną Olech, Anną Onichimowską, Joanną Papuzińską, Martą Tomaszewską, nieco spóźniony dołączył Tomasz Trojanowski. Imprezę prowadziła Maria Mariańska-Czerny, przewodnicząca Fundacji. Na początku odbyła się prezentacja książki, której dokonała Joanna Papuzińska. Spróbowała przedstawić bohaterów utworu. Zaczęła od Czarodzieja – fajtapy, który nie chce nikomu zrobić krzywdy, a jeżeli już próbuje czarować to przynosi to wiele niespodzianek. Nie zapomniała o komputerze, który też jest ważnym bohaterem książki, ani o królu Gulu, który jest postacią wesołą, ale przy tym niesłychanie bałaganiarską i co najważniejsze – nie wszystko mu się udaje. Była jeszcze córka króla Gulka – myślę, że to wystarczy, żeby zachęcić do przeczytania lektury.

Po prezentacji nastąpiło wręczenie dyplomu i statuetki Koziółka Matolka. Laureatka podziękowała za wyróżnienie i wyjawiała, że pisze w czasie wolnym, dla przyjemności, a przesłaniem jej twórczości jest to, aby we wszystkim szukać tego co jest dobre i piękne, a zawsze można znaleźć coś pozytywnego. Jej twórczość ma służyć niesieniu radości.

W dalszej części można było wysłuchać fragmentu książki, który odczytała Anna Kulik. Przy takiej okazji nie obeszło się bez podziękowań. Specjalny dyplom otrzymał autor statuetki Andrzej Renes, a szczególne podziękowania Wydawnictwo Prószyński i S-ka, które jako jedno z niewielu wydawnictw w Polsce wydaje współczesnych pisarzy i debiuty. Po oficjalnej części odbył się konkurs dla dzieci na koziółka-fikołka, a następnie krótka konferencja prasowa. Pytań było co niemiara. Dzieci chciały wiedzieć: co autorka napisała jeszcze dla dzieci, dlaczego pisze dla dzieci, skąd czerpie pomysły itd. Na zakończenie imprezy były oczywiście autografy. Każdy chętny mógł nabyć książkę, otrzymać autograf pisarki i wafelek z Koziółkiem Matolkiem. Już teraz jestem ciekawa – kto zostanie nagrodzony w 2001 r.?

DOROTA GRABOWSKA

Już wkrótce

Multimedia • Biblioteka • Edukacja

Materiały o ogólnopolskiej konferencji w Białymstoku  
18-20 maja 2000 r.

**Zamówienia:** Centrum Informacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej (d.CUKB) 02-103 Warszawa, ul. Hankiewicza 1, tel./fax (0-22) 822-43-46; 822-43-49

# Salon Wydawców

## BOSZ

Po wakacyjnej przerwie wznowił działalność *Salon Wydawców* Biblioteki Narodowej. W dniu 26 września 2000 r. w *Salonie* gościło wydawnictwo BOSZ (<http://www.bosz.com.pl>). Edytor to niezwykle – mała, niedotowana, niemalże rodzinna spółka, która odnosi sukcesy, współpracuje ze znakomitymi autorami i wydaje piękne książki. Siedziba wydawnictwa znajduje się w małej miejscowości na Podkarpaciu – w Olszaniczy i fakt ten zupełnie nie przeszkadza w prężnej działalności firmy.

Spotkanie rozpoczął gospodarz – dyrektor Biblioteki Narodowej Michał Jagiełło. Powitał licznie zgromadzoną publiczność i w kilku ciepłych słowach przedstawił gości *Salonu*.

Następnie głos zabrał prezes i współzałożyciel wydawnictwa (prowadzi je wspólnie z żoną) – Bogdan Szymanik. Podziękował za zaproszenie do *Salonu* i możliwość przedstawienia dorobku wydawnictwa – traktuje to jako wyróżnienie, nobilitację oraz dowód, że spółka BOSZ ma już swe wyraźnie określone miejsce na rynku edytorskim. Prezes Szymanik przedstawił też autorów współpracujących z wydawnictwem, którzy zechcieli pojawić się osobiście na spotkaniu. Byli to: rzadko występujący na takich imprezach – Zbigniew Beksiński, znakomity fotografik – Adam Bujak, autor m.in. sześciu albumów wydanych przez wydawnictwo BOSZ oraz Jerzy Janicki – literat, radiowiec, gawędziarz, autor m.in. wspomnień o Lwowie. Dowiedzieliśmy się, że zainteresowania wydawnicze firmy dotyczą historii, kultury, sztuki. BOSZ wydaje tematykę kresową (albumy o Lwowie, zamkach kresowych), albumy poświęcone Polsce, ukazujące piękno naszego kraju (przygotowane w pięciu wersjach językowych). Doskonałą ilustracją słów prezesa były wyeksponowane na regałach książki. Później była opowieść o historii wydawnictwa. 11 lat temu powstała pierwsza firma – sieć księgarń, potem druga – wydawnicza; w 1994 r. ukazała się pierwsza książka – *Bieszczady*. W ciągu sześciu lat spółka BOSZ wydała ok. 40 książek w łącznym nakładzie 300 tys. egz. – głównie albumów. Taki profil jest świadomym wyborem właścicieli, bowiem przygotowanie tego rodzaju publikacji – jak twierdzą – wymaga od wydawcy więcej pracy i pomysłów, a nie tylko wyłożenia pieniędzy. Książki w wydawnictwie BOSZ wydawane są na koszt własny; Bogdan Szymanik jest wrogiem dotacji, gdyż są one – jego zdaniem – korupcjogenne.

Jerzy Janicki podkreślił, że współpraca z żadnym innym wydawnictwem nie sprawiła mu tyle satysfakcji, co z wydawnictwem BOSZ. Mówił o życzliwości właścicieli, ich zaangażowaniu, pasji, chwalił wybór tematyki – dzięki czemu mogły powstawać takie książki, jak *Lwów*, *Domus Dei – drewniane świątynie w Polsce*, *Zamki – kresowe strażnice Rzeczypospolitej*, *Skanseny* – publikacje ważne i na naszym rynku pionierskie.

Do pochwał dołączył się Adam Bujak, opowiadał o pracy nad poszczególnymi książkami, a zwłaszcza o albumie ostatnim, bardzo w jego przekonaniu ważnym, poświęconym Polsce – jej zabytkom, historii, krajobrazom. Mimo że sam dużo czasu spędza w Rzymie (znany jest jako osobisty fotograf papieża), obcując z najwspanialszymi dziełami sztuki i kultury, zawsze z ogromną przyjemnością powraca do Polski.

Na zakończenie prezes wydawnictwa, Bogdan Szymanik, przedstawił plany na najbliższe miesiące, odpowiedział na kilka pytań z sali i zaprosił do rozmów w kuluarach. Rozpoczęła się bardziej kameralna część spotkania.

A za najlepsze podsumowanie całości niech posłużą słowa jednego z uczestników: „Wydawcy wyjeżdżajcie z Warszawy!” Spółka BOSZ udowodniła bowiem, że książki piękne i wartościowe można wydawać nawet w małej Olszaniczy – trzeba mieć tylko pomysł i pasję tworzenia.

EWA LUDIAN



BIBLIOTEKA NARODOWA  
Salon Pisarzy

## Aleksandra Olędzka-Frybesowa

*Salon Pisarzy* ma już trwałe miejsce w kalendarzu imprez Biblioteki Narodowej. Został zainaugurowany niemal dwa lata temu – jesienią 1998 r. – spotkaniem z Jerzym Waldorffem.

W dniu 10 października 2000 r. kolejnym znakomitym gościem *Salonu* była poetka, tłumaczka i eseistka – Aleksandra Olędzka-Frybesowa. Z okolicznościowego druku, który zawsze towarzyszy *Salonom* (biblio-

grafia podstawowych dokonań gościa), dowiedzieliśmy się jak różnorodna jest twórczość pani Aleksandry. Osiem zbiorów poetyckich – m.in. *Okno na wiatr, Trochę więcej być, Powiem tak, Wiersze 1963-1998*; pięć tomów eseistycznych, przede wszystkim poświęconych sztuce – m.in. *Z Paryża – w przeszłość, Wędrowki po Europie, Drogami średniowiecznej Europy, Lustra, znaki, obrazy*; liczne tłumaczenia, zwłaszcza z francuskiego; opracowania – m.in. *Deotyma Panienska z okienka*, Jan Lemański *Wybór bajek*, John Galsworthy *Saga rodu Forsyte'ów*. Autorka współpracuje także z wieloma czasopismami – jej utwory drukowane były m.in. w „Dekadzie Literackiej”, „Dialogu”, „Kresach”, „Literaturze na Świecie”, „Poezji”, „Twórczości”, „Tygodniku Powszechnym”, „Więzi”, „Znaku”. Aleksandra Ołędzka-Frybesowa jest też laureatką nagród: Nagrody Stowarzyszenia Tłumaczy (1987) – za *Twierdzą* jako najlepszego przekładu roku; Nagrody Fundacji im. Kościelskich (1992) – za dorobek przekładowy i rozpowszechnianie literatury francuskiej; Nagrody Fundacji Pro Helvetia (1993) – za tłumaczenia i rozpowszechnianie szwajcarskiej literatury francuskojęzycznej.

Gośćmi *Salonu* byli także Piotr Matywiecki i Leszek Szaruga – obaj w roli interpretatorów twórczości autorki oraz Krzysztof Kumor, prezentujący jej wiersze i eseje. Przy okazji dowiedzieliśmy się, że na początku grudnia *Salon* gościł będzie Piotra Matywieckiego.

Na początek autorka przeczytała jeden ze swoich wierszy *Dzieją się rzeczy*. Jego wybór nie był przypadkowy. W trakcie spotkania wielokrotnie wracano bowiem do owego „dziania się rzeczy”, przechodzenia rzeczy w symbole. Jak powiedziała Aleksandra Ołędzka-Frybesowa, symbol to jej wielka fascynacja. Nie mówi on niczego do końca, a jedynie podprowadza do tego, co najistotniejsze. Do rzeczy ważnych wszak zwykle tylko się podchodzi, są one trudne, często do wytłumaczenia w ogóle niemożliwe. Do istoty rzeczy można się tylko zbliżać – i na tym polega pisanie.

W dalszej części spotkania dyskutowano o znakomitych tłumaczeniach pani Aleksandry – jest ona świetnym tłumaczem nie tylko w sensie translatorskim, ale też w głębszym: współuczestnictwa w tym, o czym się mówi. Piotr Matywiecki zwrócił uwagę na bardzo istotny wątek twórczości gościa *Salonu* – swoiste oscylowanie między tym, co znamy a tym, czego możemy się zaledwie domyślać, co bywa niebezpieczne, mroczne, lecz zarazem także piękne. W poetyce wyraża się to charakterystycznym zawieszeniem między pięknem a brzydota. Na dnie tajemnicy jest owszem zachwyt i piękno, ale też i groza.

Inny ważny aspekt twórczości autorki to sposób, w jaki ujawnia swą religijność – udaje jej się pozostać człowiekiem wewnątrz religijnym, a jednocześnie w pewnym sensie chodzić po obrzeżach wiary.

Trudno w kilku słowach oddać gorącą atmosferę spotkania, zaprezentować wszystkie wątki poruszane przez uczestników. Wypowiedzi gości przeplatały się z fragmentami utworów bohaterki *Salonu* oraz jej opowieściami.

Na zakończenie Aleksandra Ołędzka-Frybesowa pięknie podziękowała zgromadzonej publiczności. Powiedziała, że pisze się wszak dla ludzi, by usłyszeli, co się ma do powiedzenia i jeśli oni czytają, nadają wypowiedziom poetów, pisarzy nowy sens.

EWA LUDIAN

## VIII Biennale Ekslibrisu Dzieci i Młodzieży w Żarach – zakończone

W dniu 11 listopada 2000 r. nastąpiło uroczyste, świąteczne otwarcie wystawy stanowiącej pokłosie tego międzynarodowego konkursu. O randze i zasięgu imprezy niech świadczy fakt, że organizatorzy otrzymali 997 grafik ekslibrisowych z Polski i z zagranicy m.in. z Kazachstanu, Niemiec, Ukrainy i Słowacji. Jury pod przewodnictwem artysty plastyka Jana Stanisława Antosza przyznało nagrody i wyróżnienia w 3 grupach wiekowych (do 10 lat, 11-15 lat, 16-19 lat). Na wystawę zakwalifikowano 264 ekslibrisy. Podczas uroczystości burmistrz Żar oraz dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Żarach wręczyli laureatom nagrody.

Następne biennale ekslibrisu planowane jest dopiero na 2002 r.

Nagrody otrzymali:

**Grupa I** (do lat 10) nagroda 1: **Monika Vardžáková**, Zákładna Umelecká Škola w Puchov – Słowacja; nagroda 2: **Bartłomiej Gilarski**, Szkoła Podstawowa w Łowcach;

**Dávid Šlivka** ZUŠ J. Cikker – Banská Bystrica – Słowacja; nagroda 3: **Dominika Kollárová** ZUŠ J. Cikker – Banská Bystrica – Słowacja; **Elwira Krzyszczak** Międzyszkolna Świetlica Młodzieżowa w Siedlcach; **Sebastian Wesołowski** Kółko Plastyczne „Palacyk nad Wartą” w Zawierciu; **Piotr Wojdyło** ze Strzelec Opolskich – zgłoszenie indywidualne.

**Grupa II** (11-15 lat) nagroda 1: **Artur Uhl** Młodzieżowe Centrum Kultury w Legnicy; nagroda 2: **Marta Bzibziak** Młodzieżowy Dom Kultury w Oświęcimiu; **Aleksandra Wekshina** Children’s Art School no 2 – Dniepropietrowsk Ukraina; nagroda 3: **Anna Jntkiewicz** Zespół Placówek Pracy Pozaszkolnej w Suwałkach; **Maria Miszczak** Młodzieżowy Dom Kultury – Krasnystaw; **Ewelina Peżanowska** Międzyszkolna Świetlica Młodzieżowa w Siedlcach.

**Grupa III** (16-19 lat) nagroda 1: **Vladimir Zrník** Zákładna Umelecká Škola – Dolny Kubin w Słowacji; nagroda 2: **Anna Šabunina** Gimnazjum nr 22, Iwano-Frankovsk z Ukrainy; **Adam Wojtkowski** I Liceum Ogólnokształcące w Ostrowiu Wlkp.; nagroda 3: **Martina Dusiková** Škola užitového výtvarnictva Bratislava w Słowacji; **Jolanta Hoffmann** I Liceum Ogólnokształcące w Ostrowiu Wlkp.; **Agnieszka Molenda** Młodzieżowe Centrum Kultury w Legnicy.

MAŁGORZATA KISIŁOWSKA

**BOGDAN KLUKOWSKI**

## **Polska we Frankfurcie**

Relacjonowanie Targów Książki we Frankfurcie w 2000 r. ma szczególne znaczenie z tego powodu, że Polska była tam gościem honorowym, co jest formą wyróżnienia, a dla kraju będącego w tej roli niebawem okazją do prezentacji swojego dorobku kulturalnego. W ostatnim roku wyraziłem na łamach „Poradnika” kilka obaw i przestroż, dotyczących stanu, a może raczej sposobu przygotowań do prezentacji Polski we Frankfurcie. Kilkakrotnie też zabierałem głos na temat potrzeby spokojnej pracy zespołu literackiego, zorganizowanego w 1998 r. przy Villi Decjusza w Krakowie, a finansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Na czeluście zespołu stał od początku do końca dr Albrecht Lempp, co pozwoliło na w miarę systematyczną pracę. W tym przypadku zmiany i nieustanna improwizacja byłyby po prostu zabójcze. Program literacki, a szczególnie przygotowanie do tłumaczenia na niemiecki dzieł polskich pisarzy współczesnych oraz koncepcja prezentacji pisarzy i ich książek w trakcie targów frankfurckich, musi być planem stabilnym i długofalowym, obliczonym także na lata, które nastąpią po naszym występie we Frankfurcie. I jest to element, który szczęśliwie dało się przeprowadzić przez wszystkie zawirowania, co przyniosło mi satysfakcję niemal osobistą.

Uspokojenie przyniosło także to, że pełnomocnikiem ministra kultury został w maju br. polonista z UJ i równocześnie dyrektor wydawnictwa Universitas z Krakowa dr Andrzej Nowakowski. Przeniesienie stolicy programu © Poland choćby na kilka miesięcy do Krakowa uspokoiło nastroje, zaś wytypowanie do realizacji całego programu Fundacji Kultury z Warszawy pozwoliło na „ucieczkę do przodu” i doprowadziło do otrzeźwienia gorące głowy zgromadzone wokół resortu kultury. Nowakowski też dotrwał do końca, co, jako donosiła „Polityka”, wcale nie było takie pewne.

Nie da się ukryć, że przebiegiem huśtawek i karuzel uprawianych przez owe gorące głowy nie zajęły się należycie od początku, tj. od formalnego zgłoszenia Polski jako tematu głównego w 1996 r., najwyższe czynniki w państwie, co świadczy o widocznym braku zainteresowania promocją polskiej kultury na najwyższych szczeblach i jest czymś nienaturalnym w krajach o ustabilizowanej demokracji.

O przygotowaniach wiedzieli od początku i prezydent, i premier rządu RP. Prezydent lub premier kraju, który prezentuje się co roku we Frankfurcie, uczestniczą zwyczajowo w otwarciu targów, dając znak społeczności światowej, że kierowane przez nich państwo jest zainteresowane uczestnictwem w wymianie dóbr kultury na równi z wymianą dóbr materialnych. Pobytowy prezydenta lub premiera towarzyszy pełny protokół dyplomatyczny i także oprawa medialna.

A jak było, opowiem.

Jeszcze przed rozpoczęciem targów (18-23 października) odbywały się od wiosny na terenie Niemiec spotkania literackie polskich pisarzy, w październiku otwierano wystawy malarskie i prezentacje, m.in. we frankfurckiej galerii sztuki Schirn „Cztery pory roku. Pejzaż polski od oświecenia do dziś” (6 października).

Ministrowie Władysław Bartoszewski i Kazimierz Michał Ujazdowski optymalnie wykorzystali swój pobyt we Frankfurcie, otwierając wcześniej wystawy i imprezy artystyczne, a przy okazji inauguracji samych targów prowadzili rozmowy ze swoimi politycznymi partnerami. Władysław Bartoszewski udzielił wywiadu tygodnikowi „Die Zeit”, a na targach wystąpił ponadto jako bohater książki Oficyny Wydawniczej RYTM w niemieckiej wersji językowej *Władysław Bartoszewski budowniczy mostów*.

Na uroczystym otwarciu 17 października w parze wystąpili nasi literaccy nobliści: Wisława Szymborska oraz Czesław Miłosz, a tłumaczenia ich wierszy prezentował zebrany wieloletni dyrektor Instytutu Niemiecko-Polskiego, tłumacz i pomysłodawca wydawania przez dziesięciolecie polskiej literatury w Niemczech Karl Dedecius. A potem w hali 3, o powierzchni zaledwie o połowę mniejszej od tej, którą zajmują majowe Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie, ruszył maraton imprez literackich i artystycznych. Wszyscy autorzy i ich wydawcy zostali wprzęgnięci we wcześniej wyznaczony harmonogram imprez, które odbywały się głównie na trzech forach, noszących skrócone nazwy znanych nagród literackich: Nobel, Nike i Ikar. Na stoiskach i forach prezentowały się cztery regiony Polski: Górny Śląsk, Szczecin, Warszawa oraz Wrocław jako stolica Dolnego Śląska. Widać przy tym było wyraźnie, że Wrocław był najpełniej i systematycznie przygotowany, co znalazło wyraz w autorach (m.in. Urszula Koziol i Tadeusz Różewicz), jak i opublikowanych książkach (m.in. *Encyklopedia Wrocławia* i przetłumaczona na polski i niemiecki *Legenda o świętej Jadwidze*).

Osobne stoiska miały m.in. wspomniany Instytut Niemiecko-Polski z Darmstadt oraz In-

stytut Literacki z Paryża, założony i kierowany przez zmarłego niedawno Jerzego Giedroycia. Zaprezentowały swój dorobek edytorski także Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych i Główny Urząd Geodezji i Kartografii. Książki zgromadzone były pod trzema głównymi hasłami: Kultura polska poprzez książkę, Książki z Polski oraz Książki o Polsce. Pierwsze hasło było autorską prezentacją przygotowaną przez Andrzeja Nowakowskiego, książki (i katalog) do drugiego hasła przygotowała Ars Polona na podstawie aktualnych propozycji wydawców, a książki o Polsce, głównie tłumaczenia piśmiennictwa polskiego, zebrali niemieccy organizatorzy targów. Łącznie w polskiej hali znalazło się ok. 8 tys. tytułów książek i ponad 100 periodyków. Ponadto na osobnym stoisku multimedialnym można było przeglądać aktualny dorobek polskich wydawców, przygotowany na nośnikach elektronicznych.

Na terenie polskiej hali nr 3 ulokowanych było kilka wystaw plastycznych: malarstwo, rzeźba, fotografia, plakat. Cały czas o wyznaczonych godzinach można było oglądać na siedząco filmy o polskich pisarzach z zasobów archiwalnych Telewizji Polskiej. W pobliżu, także przez cały czas targów, znajdowała się kawiarnia literacka, gdzie bezpłatnie serwowano kawę.

Zawojowaliśmy Niemców rozmachem i różnorodnością pomysłów. Już nie tylko ze zwyczajowej rewerencji wobec zaproszonego gościa prawiono nam komplementy, kojące rozdygotane przez kilka miesięcy polskie serca i nadwyróżone nerwy. Trzeba jednak pamiętać, że każdy gość honorowy otrzymuje ze strony niemieckich gospodarzy należną porcję dowodów uznania, i że i w tym przypadku należy stosować fredrowskie „znaj proporcją, mocium panie”. Niedużo brakowało, by polscy autorzy i organizatorzy popadli sobie w długotrwałe uściski, zalecane przez Adama Mickiewicza w ostatniej księdze *Pana Tadeusza*. Szczegóły znane są z relacji prasowych i telewizyjnych, jako że te środki przekazu miały nad polską prezentacją tzw. patronat medialny.

Z okazji obecności Polski jako gościa honorowego odbywały się także imprezy organizowane przez instytucje niemieckie. W Deutsche Bibliothek otwarto czynną do 16 grudnia 2000 r. wystawę „Literatura polska w tłumaczeniach Karla Dedeciusa”, a dla zainteresowanych Polakami mieszkańców Frankfurtu konferencję zatytułowaną „Gdzie leży Polska”. Spotkania autorskie i seminaria odbywały się też we frankfurckim Domu Literatury, również w pobliskim Darmstadt i w innych miastach, jak Lipsk, Düsseldorf czy Essen. W Muzeum Żydowskim we Frankfurcie od września do stycznia 2000 r. jest czynna wystawa Oneg Schabbat, prezentująca konspiracyjne tzw. Archiwum Ringelbluma z getta warszawskiego. Niemieccy wydawcy organizowali na swoich stoiskach spotkania z polskimi autorami, których książki zostały przetłumaczone i wydane w tym kraju. Z Polski przyjechało 70 autorów, z których każdy odbył po kilka lub kilkanaście spotkań, przywieźliśmy ze sobą także 30 wystaw i instalacji, inauguracyjny koncert we frankfurckiej Starej Operze dała orkiestra Amadeus pod dyrykcją Agnieszki Duczmal.

Trzeba też powiedzieć o wielu publikacjach, które przygotowano z okazji targów. Villa Decjusza od kilku lat opracowywała systematycznie na poprzednie targi we Frankfurcie i Lipsku zestawienia bibliograficzne, a przede wszystkim przekrojowe omówienia polskiej literatury współczesnej. W tym roku poza nimi przywieziono do Frankfurtu katalogi, wybory tekstów, prezentacje sylwetek autorów.

Centrum Informacji o Książce przygotowało z okazji targów obszerny, liczący przeszło 700 stron katalog *Rynek książki 2000*, w którym po raz pierwszy w jednym tomie i na CD-ROM zamieszczono dane o wszystkich uczestnikach rynku książki: oficynach wydawniczych, księgarniach i hurtowniach księgarskich. Pozostałe instytucje przygotowały katalog multimedialny, obszerny katalog *Books from Poland*, katalog wystawy *Kultura polska poprzez książkę*, informator o polskim ruchu wydawniczym. Publikacje miały wersje językowe angielskie, niemieckie

#### Statystyka targów Frankfurt '2000

Wystawcy indywidualni	Razem	W tym niemieccy	Wystawcy z innych krajów
		6887	2602
Kraje uczestniczące	107		
Ekspozycje narodowe	79		
Wystawione tytuły	377 683	Z tego wznowień 286 276	Nowości 91 407
Powierzchnia wystawowa brutto	c.a. 200 000 m <sup>2</sup>		
Liczba zwiedzających	c.a. 300 000		
Gość honorowy – POLSKA			

i polskie, zależnie od przewidywanej grupy odbiorców. Zainteresowaniem cieszyła się wykładana w niemieckich pociągach pasażerskich kolorowa gazeta „Mixtour”, przybliżająca Niemcom Polskę i jej literaturę. Wszystkich imprez jak i towarzyszących im publikacji informacyjnych nie sposób wliczyć.

Ale jeszcze kilka słów o bibliotekach. Polskie biblioteki prezentowały się w hali 9, gdzie od kilkunastu lat w czasie targów książki lokowane jest Międzynarodowe Centrum Bibliotekarstwa i Księgarstwa. Hala 9 znajduje się na drugim końcu rozległych terenów targowych i docierali do niej tylko ci, którzy chcieli zobaczyć stoiska wydawców z krajów azjatyckich, latynoamerykańskich i innych oraz z zawodowego obowiązku księgarze i bibliotekarze. Mogli oglądać prezentację kilku największych bibliotek polskich, zapoznać się z publikacjami o ich nowych budynkach i zasobach oraz otrzymać katalogi i informatory przygotowane przez Bibliotekę Narodową.

W tygodniu targowym we Frankfurcie za zwyczaj świeciło słońce, mieszkańcy i przyjezdni co chwilę natykali się na uliczne plakaty i informacje o tym, że tegorocznym gościem

honorowym targów książki jest Polska. Należy jednak pamiętać, że byliśmy w roli gościa honorowego, ale byliśmy tylko jedną z kilku atrakcji. Drugim tematem głównym targów był prezentowany po raz pierwszy program o nazwie Faszynation Comic, co można nazwać „Faszynacją komiksem”. Wybór tematu był zapewne spowodowany dużą popularnością komiksów telewizyjnych w świecie, jakiś wpływ miały być może książki Joanne K. Rowling, która niedawno wymyśliła małego bohatera swojego cyklu, o imieniu Harry Potter. W ciągu jednego roku Harry stał się mieszkańcem masowej wyobraźni dzieci na całym świecie, a książki pani Rowling sprzedawały się już w kilkunastu milionach egzemplarzy. Połączenie komiksu z bohaterem popularnej książki jest sprytnym zabiegiem dorosłych, by dzieci nakłonić do czytania i oderwać je od wszechwładnego komputera.

Było wielu popularnych autorów zagranicznych, którzy zapewne jeszcze nie raz przyjadą do Frankfurtu. Ale taka prezentacja Polski jak w 2000 r. będzie możliwa dopiero za jakieś 70 lub 100 lat. Na najbliższy rok do prezentacji przygotowuje się Grecja, potem o rolę gościa honorowego w 2002 r. starają się Chiny.



## BIBLIOTEKA • ŚRODOWISKO

### Dziela Władysława Stanisława Reymonta w zbiorach Biblioteki Narodowej

W dniu 5 stycznia Sejm RP ogłosił rok 2000 Rokiem Reymontowskim. Biblioteka Narodowa, włączając się w obchody 75. rocznicy śmierci pisarza, postanowiła zorganizować wystawę, która prezentowałaby zarówno bogaty dorobek autora *Chłopów*, jak i jego popularność w świecie.

Na podstawie unikatowych zbiorów BN dokonano wyboru krajowych i zagranicznych wydań dzieł Reymonta oraz literatury poświęconej pisarzowi i jego twórczości.

Za najważniejsze uznano właściwe wyeksponowanie pierwodruków, wydań ozdobnych (m.in. *Chłopi* z 1928 r. z ilustracjami Apoloniusza Kędzier-

skiego i ozdobami graficznymi Zygmunta Kamińskiego, *Legenda* z 1924 r. z drzeworytami Władysława Skoczylasa) oraz poloników – tłumaczenia *Chłopów* w 24 językach obcych (m.in. angielskie, niemieckie, francuskie, hebrajskie, chińskie), *Ziemi obiecanej* w 14 językach (m.in. fińskie, estońskie) oraz innych utworów w 30 językach (m.in. *Fermenty* po litewsku, *Bunt* po niderlandzku, opowiadania po czesku, słowacku, serbsku).

Warto zaznaczyć, że wiele egzemplarzy pierwszych wydań dzieł Reymonta opatrzonych jest autografem autora. Najczęściej są to dedykacje dla Miriama – Zenona Przesmyckiego.

W osobnej gablocie pokazano także nowości wydawnicze, w tym wydanie *Chłopów* przygotowane przez Ludową Spółdzielnię Wydawniczą specjalnie na obchody Roku Reymontowskiego, zilustrowane rysunkami wykonanymi przez dzieci z okolic Lipiec Reymontowskich i Kobieli Wielkich.

Oprócz książek przedstawiono też faksymilie rękopisów znajdujących się w zbiorach Biblioteki Narodowej: listu W. S. Reymonta do brata (1898 r.), opowiadania *Komurasaki*, zeszytu z wierszami *Mazzenia*, *Fantazje na temat miłości*, wpisu do sztabucha Heleny z Szymanowskich Obuchowiczowej.



## Dzieła Władysława Stanisława Reymonta w zbiorach Biblioteki Narodowej



**Wystawa  
w Bibliotece Narodowej  
al. Niepodległości 213**

Scenariusz wystawy: Halina Fedyna i Jolanta Kosim  
 Opracowanie graficzne: Katarzyna Raczkowska  
 W przygotowaniach uczestniczyli pracownicy Zakładu Informacji Naukowej  
 i Ośrodka Działalności Promocyjnej BN  
 Wystawa została wpisana przez Ogólnopolski Komitet Organizacyjny Obchodów  
 „Roku Reymontowskiego 2000” w cykl imprez towarzyszących

Na osobnych planszach umieszczono:

- wybór publikacji prasowych Reymonta i o Reymontcie, głównie z lat 1892-1925 (dużą ich część stanowią wycinki prasowe ze zbioru Stefana Dembego, pierwszego dyrektora Biblioteki Narodowej przechowywane w Zakładzie Informacji Naukowej);

- katalogi firm wydawniczych promujących dzieła Reymonta (ze zbiorów bibliograficznych);

- plakaty filmowe z ekranizacji *Chłopów*, *Ziemi obiecanej* i *Komediantki* (ze zbiorów dokumentów życia społecznego);

- przykłady reymontowskich stron w Internecie, wskazujące na to, że współcześnie zainteresowanie laureatem Nagrody Nobla nie maleje.

Dla podniesienia wizualnej atrakcyjności wystawy posłużono się fotografiami pochodzącymi ze zbiorów ikonograficznych BN oraz reprodukcjami fotosów filmowych lub ilustracji zamieszczonych w książkach i czasopismach.

Ponadto na wystawie zaprezentowano faksymilia pocztówek i listów Reymonta zgromadzonych przez Fundację im. Władysława Reymonta z Toronto, której prezesem jest Kazimierz Chrapka, udostępnione przez Andrzeja Zagdańskiego – artystę Teatru ielkiego w Warszawie, członka Ogólnopolskiego Komitetu Organizacyjnego Obchodów Roku Reymontowskiego 2000.

\* \* \*

## Reymont Władysław Stanisław

**Właściwie: Rejment Stanisław Władysław**

**Pseud. i krypt.: Antoni Kopczyński, Gnom (?), Książak, WSR, Wł. S. R.**

Urodził się 7 maja 1867 r. we wsi Kobile Wielkie pod Radomskiem w rodzinie wiejskiego organisty. Dzieciństwo spędził w Tuszynie pod Łodzią. Uczył się w domu.

W 1880 r. zamieszkał w Warszawie u najstarszej siostry Katarzyny i u jej męża, Konstantego Jakimowicza, właściciela zakładu krawieckiego, rozpoczął naukę jako uczeń krawiecki. W 1884 r. otrzymał tytuł czeladnika. Od 1884 r. występował w teatrze wędrownym, używając pseudonimu Urbański. Występował m.in. w Łęczycy, Ozorkowie, Lublinie i Puławach.

W 1888 r. podjął pracę na Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej jako starszy robotnik na linii Krosnowa-Rogów-Kręże-Lipce. W tym okresie planował też wstąpienie do seminarium duchownego; nawiązał znajomość ze spirytystami w Częstochowie. W grudniu 1893 r. przeniósł się do Warszawy, gdzie zajął się wyłącznie twórczością literacką. Debiutował w 1892 r.: *Wigilię* drukowała „Myśl” (nr 24), *Korespondencje spod Rogowa* „Głos” (nr 49), *Z tajemnic anonsowych* „Przegląd Tygodniowy” (nr 42-43).

W 1894 r. jako korespondent „Tygodnika Ilustrowanego” odbył pielgrzymkę na Jasną Górę. Reportaż z niej przyniósł mu pewien rozgłos. Bezpośrednio potem Reymont dostał zamówienie na powieść. W tym samym roku był też w Londynie i w Paryżu, a rok później wspólnie z Jakimowiczami we Włoszech. Po powrocie przebywał w Łodzi, gdzie zbierał materiały do *Ziemi obiecanej*.

Wiele podróżował i często zmieniał miejsce pobytu: odwiedził m.in. Berlin, Brukselę, Londyn.

W 1900 r. uległ kontuzji w katastrofie kolejowej pod Warszawą, której skutki odczuwał do końca życia. Otrzymał wtedy odszkodowanie (ok. 40 tys. rubli), które zapewniło mu niezależność finansową.

W 1902 r. poślubił Aurelię z Szacznajdrów Szablowską, a następnie wyjechał do Francji, gdzie pracował nad powieścią *Chłopi*. W czasie I wojny światowej mieszkał w Warszawie i uczestniczył w działaniach komitetów społecznych i obywatelskich. W 1917 r. za *Chłopów* otrzymał przyznaną przez Akademię Umiejętności nagrodę im. M. Reja i został prezesem Warszawskiej Kasy Literackiej.

W latach 1919 i 1920 jako delegat Ministerstwa Spraw Zagranicznych wyjeżdżał do Stanów Zjednoczonych. W 1920 r. zakupił majątek Kołaczkowo w pobliżu Wrześni. Był pierwszym prezesem powstałego w 1921 r. poznańskiego oddziału Związku Literatów.

Żywo interesował się filmem i jego możliwościami. Był jednym ze współtwórców pierwszej polskiej spółdzielni kinematograficznej Artfilm.

13 listopada 1924 r. otrzymał literacką Nagrodę Nobla za powieść *Chłopi*.

Po raz ostatni wystąpił publicznie 15 sierpnia 1925 r. na uroczystości w Wierzechostawicach. Zmarł 5 grudnia 1925 r. w Warszawie. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Serce Reymonta wmurowano w filarze kościoła św. Krzyża w Warszawie.

## Pierwsze wydania książkowe powieści i najważniejszych zbiorów opowiadań Reymonta

*Pielgrzymka do Jasnej Góry*, 1895

*Komediantka*, 1896

*Fermenty*, 1897

*Spotkanie* (nowele), 1897

*Sprawiedliwość*, 1899

*Lili*, 1899

*Ziemia obiecana*, 1899

*W jesienną noc* (nowele), 1900

*Przed świtem* (nowele), 1902

*Komurasaki*, 1903

*Z pamiętnika* (nowele), 1903

*Chłopi*, 1904-1909

I – *Jesień*, 1904

II – *Zima*, 1904

III – *Wiosna*, 1906

IV – *Lato*, 1909

*Burza*, 1907

*Na krawędzi* (nowele), 1907

*Z ziemi chełmskiej*, 1910

*Marzyciel*, 1910

*Wampir*, 1911

*Rok 1794*, 1913-1918

I – *Ostatni sejm Rzeczypospolitej*, 1913

II – *Nil desperandum*, 1916

III – *Insurekcja*, 1918

*Przysięga* (nowele), 1917

*Za frontem* (nowele), 1919

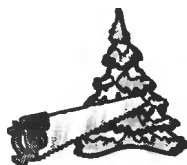
*Osądzona*, *Księżniczka*, 1923

*Bunt*, 1924

*Legenda*, 1924

*Krosnowa i świat* (nowele), 1928





## W Krainie Uśmiechniętej Książki

### Konkurs zagadek

#### REGINA FRYDRYCH

(Za kurtyną aktorzy w bajkowych strojach: Uśmiechnięta Książka, Miś Uszatek, Zagadka Pierwsza, Zagadka Druga, Wierszyk, Chochlik Bajkowy).

#### Narrator:

Serdecznie witamy wśród przyjaciół książek. W podróż do Książkolandii wybrały się nasze szkolne Misiaki, Świerszczyki i Płomyki. Dziś w Krainie Uśmiechniętej Książki – dzień bajkowych niespodzianek. Zapraszamy do konkursu zagadek.

(za kurtyny wychodzą Zagadki z Misiowej Szufladki).

Witamy Zagadki. Rozpoczynamy nasz konkurs. Zapraszamy do zabawy wszystkie dzieci. Kto pierwszy rozwiąże zagadkę z supelkiem, otrzyma nagrodę – niespodziankę. Zagadek jest 10.

(konkurs prowadzi Uśmiechnięta Książka – starsza koleżanka z „Koła Miłośników Książki”. Dzieci rozwiązują zagadki)

#### Zagadki z Misiowej Szufladki odczytuje Zagadka Pierwsza:

1. Zawsze opowiada niestworzone dzieje.  
Bogata jest w króle, czary, czarodzieje.  
(bajka)
2. W wierszu Jana Brzechwy – tańcowała z nitką.  
(igła)
3. Co to za księga, która zna każdą literę abecadła i uważa, że wszystkie rozумы zjadła?  
(encyklopedia)
4. Łatwo mnie odgadnąć,  
Jeśli znacie bajkę,  
– gdzie chodziłem w butach  
i paliłem fajkę.  
(Kot w butach)
5. Co to za bajeczka,  
na wystawach bywa  
– wagoniki na okładce  
i...  
(lokomotywa)

#### Zagadki z Misiowej Szufladki odczytuje Zagadka Druga:

1. Wędrował po całym świecie  
Szukając Pacanowa...  
(Koziołek Matołek)
2. Babcia, dziadek, wnuczek  
i różne zwierzęta –

co wyciągnąć chcieli  
może ktoś pamięta?

(rzepka)

3. Z jakiej to baśni – wiadomo,  
powiedzcie sami –  
źle jest bawić się zapalkami?  
(dziewczynka z zapalkami)
4. Jakie to zwierzę z krainy bajek  
chce połknąć wnuczkę,  
więc babcie udaje?  
(wilk)
5. Znowu wybiera się za morze,  
ale wybrać się nie może...  
(sójka)

(Uśmiechnięta Książka zaprasza z zwycięzców konkursu czytelniczego do wspólnego pamiątkowego zdjęcia, do kroniki szkolnej).

#### Narrator:

Do naszej krainy bajkowej zawitał gość nie byle jaki. Nazywają go – Miś Kłapnięte Uszko! Czy już wiecie, kto to taki? Tak! – Miś Uszatek, oczywiście! – przyjaciel najmłodszych. Przygotował dla nas specjalną niespodziankę: „Ale heca!, czyli – z książką na wesoło”.

(za kurtyny wychodzi Miś Uszatek, wita wszystkie dzieci, wesoło i z uśmiechem czyta – „Ogłoszenia drobne”).

1. Uwaga!, Uwaga!  
Ktoś ukradł globus!  
Są podejrzani – Bolek i Lolek.
2. Zamienię brata na mola książkowego  
Będzie za mnie czytał, czytał...
3. Protestuję! Co to za bajka, w której nie można zjeść żaby – Bocian z „Rzepki”.
4. Donoszę, że w Pacanowie kozy płaczą!  
– chodzą nie podkute!  
– zachorował kowal.
5. S.O.S. Zachorowała Uśmiechnięta Książka.  
Prosimy doktora Dolittle o szybką pomoc  
– wdzięczne zwierzęta.
6. Poszukuję mojego psa.  
Podobno widziano, jak jeździł koleją.
7. Naprawiam kotom buty – wyłącznie czerwone!  
– Szewczyk Dratewka.
8. Sprzedam tanio mole!  
– zjadają mi książki.
9. Zawiadomienie.  
Od dziś księgarnie są nieczynne – strajkują książki.  
Są za drogie dla dzieci.
10. Wnoszę skargę na mojego pana  
– bije mnie trzepaczką!  
– latający dywan.

**Narrator:**

Dziękujemy ci Misiu i do zobaczenia.  
 Dzieci lubią Misie.  
 Misie lubią dzieci.  
 (Miś Uszatek kłania się, dzieci żegnają Misia brawami).

**Narrator:**

Oto kolejna zagadka. Czy wiecie, co to są wiersze?  
 – Wiersze – to dzieci poetów!  
 (zza kurtyny wychodzi Wierszyk, recytuje wiersz).

W tym wierszu wszystkich poinformuje,  
 co trzeba robić, by nie mieć dwójek.  
 – Można, przed snem wieczorem,  
 wsunąć pod łóżko z książkami worek.  
 – Można też, budząc się rano,  
 stuknąć trzy razy książką w kolano.  
 Idąc do szkoły, można po drodze,  
 postać po drzewem na jednej nodze.  
 – No i pamiętać być rano mógł,  
 przejść lewą nogą przez szkolny próg (...)

Jerzy Jesionowski

To wszystko można, lecz by pomogło moi mili,  
 czytajcie książki!  
 – Bo to wszystko pod okładką  
 kolorową jest zagadką.  
 (Wierszyk schodzi ze sceny)

**Narrator:**

To już koniec moi mili...  
 (wbiega Chochlik Bajkowy, woła:  
 – Niespodzianka!)

**Narrator:**

Witaj Chochliku Bajkowy!

**Chochlik:**

Dzień dobry!

**Narrator:**

(cicho do dzieci) Czyżby zabłądził?  
 (głośno) Czy masz dla nas jakąś niespodziankę?

**Chochlik:**

Wierszyk o Mikołaju.

**Narrator:**

Prosimy i słuchamy.  
 (Chochlik recytuje wierszyk)  
 Mikołaju, Mikołaju,  
 Co ty robisz w naszym kraju?  
 – Zbieram kwiatki dla Agatki,  
 bo Agatka lubi kwiatki.

**Narrator:**

Jak to zwykle w bajkach bywa, naszemu Chochlikowi pomylili się pory roku.  
 (wesole pożegnanie Chochlika)

**Narrator:**

W podróż do Książkolandii zaprosili nas:  
 (aktorzy wychodzą zza kurtyny i kolejno razem przedstawiają się)  
 (razem) Lecz nikt nie traci głowy w królestwie  
 pełnym ksiąg.  
 Dzieci kochają książki, a książek pełno wkrag!

Regina Frydrych

jest nauczycielem bibliotekarzem  
 w Zespole Szkół Specjalnych w Giżycku



## INFORMACJE • KOMUNIKATY • DONIESIENIA

### Jesień czytelnicza w Szubickiej Bibliotece Publicznej

● W bibliotekach powiatu ślubickiego, pod hasłem „Polsko-Niemiecka Jesień Czytelnicza”, rozpoczął się właśnie nowy rok kulturalny 2000/2001. Zorganizowały go wspólnie Biblioteka Publiczna w Ślubicach oraz Niemiecko-Polskie Biuro Literackie we Frankfurcie n/Odrą. Dyrektor Biblioteki – Maria Chilińska oraz Jerzy Grodek – kierownik Biura zaprosili do udziału w uroczystości władze Ślubic i Frankfurtu, władze powiatu ze starostą ślubickim, dyrektorów bibliotek wojewódzkich w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze, bibliotekarzy oraz kierowników placówek oświatowych i kulturalnych. W programie pierwszego dnia Jesieni znalazły się m.in. spotkania z literatami regionu lubuskiego i Brandenburgii. Towarzyszyła im wystawa malarstwa **Romany Kaszczyce** z Barlinka oraz ceramiki **Brygidy Liśkiewicz i Bożeny Kuleszy-Mazurek**. Z myślą o najmłodszych czytelnikach biblioteki zaplanowano w oddziale dziecięcym spotkanie z autorką zbioru legend i baśni *Duchy z puszczy rodem* – R. Kaszczyce oraz niemiecką pisarką **Juttą Schlott**. Młodzież szkół średnich uczestniczyła natomiast w spotkaniu z gorzowskim poetą i fraszkopisarzem **Tadeuszem Szyferem**, któremu towarzyszył **Henri Martin**

**Klemt**. Rozmowy z literatami w otoczeniu obrazów i rzeźb stworzyły szczególną atmosferę pierwszego dnia Jesieni Czytelniczej i stały się zaproszeniem do udziału w jej kolejnych edycjach. Wystawę można było zwiedzać do 18 listopada br.

Warte podkreślenia są imprezy współtowarzyszące Jesieni, a organizowane przez studentów Uniwersytetu Europejskiego Viadrina. „Literaria” ślubicko-frankfurckie wzbudziły zainteresowanie szerokiego kręgu odbiorców. W wieczorze autorskim z **Olgą Tokarczuk** uczestniczyło ok. 400 osób. Spotkaniom pisarzy Ziemi Lubuskiej, którzy prezentowali się w Ślubicach i Frankfurcie, towarzyszyły liczne wystawy i wydawnictwa okazjonalne.

Biblioteka przygotowuje się już do organizacji kolejnych imprez kulturalnych.

(Maria Ostrowska)

### Uwaga! Konkurs na powieść dla dzieci i młodzieży

● Wydawnictwa Muza SA i Media Rodzina z Poznania ogłaszają konkurs literacki na powieść dla dzieci i młodzieży pt. „Uwierz w siłę wyborażni!” Nie ukrywają przy tym, że motywacją dla rozpisania konkursu jest niezwykła popular-

ność książek o przygodach Harry'ego Pottera. Organizatorzy zastrzegają jednak, że nie liczą na rodzime naśladownictwo przygód młodego czarodzieja, ale na prace oryginalne, osadzone w polskiej rzeczywistości – historycznej, współczesnej lub przyszłej, o tematyce dowolnej.

Powieści (ewentualnie dokładne konspekty powieści, z napisanymi dwoma rozdziałami lub ich ekwiwalentami) nadsyłać można do **15 września 2001 r.**, a ogłoszenie wyników konkursu nastąpi w styczniu 2002 r. Organizatorzy przewidzieli nagrody: pierwsza w wysokości 15 000 zł, druga – 10 000 zł i trzecia – 7000 zł oraz 18 wyróżnień po 3000 zł dla najlepszego utworu napisanego przez autora z każdego województwa oraz najlepszego utworu napisanego przez autora mieszkającego poza granicami Polski. Jury przewodniczy znana wszystkim bibliotekarzom prof. Joanna Papużyńska.

Utwory (w 3 egzemplarzach, w formie znormalizowanego maszynopisu lub wydruku komputerowego, opatrzone gołębem, z nazwą województwa lub kraju i z zaklejoną kopertą zawierającą imię, nazwisko i adres autora) należy przesłać listem poleconym lub dostarczyć na adres:

Wydawnictwo MUZA SA  
ul. Bagatela 10 m. 2  
00-585 Warszawa  
z dopiskiem na kopercie „Konkurs”.

Wszelkie dodatkowe informacje o konkursie można uzyskać u Mai Lipowskiej, pod numerem tel. (0-22) 827-72-36, 827-77-21 lub pocztą elektroniczną: m.lipowska@muza.com.pl

### **O budownictwie bibliotecznym w scenarii Biblioteki Śląskiej**

● Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej w Warszawie (d.CUKB) oraz Biblioteka Śląska w Katowicach zapraszają bibliotekarzy do udziału w konferencji ogólnopolskiej pt. „Biblioteki jutra – nowa perspektywa organizacji przestrzennej i funkcjonalnej bibliotek”, która odbędzie się w Katowicach w dniach 11-12 grudnia 2000 r. W czasie dwudniowych obrad referaty wygłoszą: dr Henryk Hollender: „Nowe nośniki informacji i nowe tendencje w organizacji bibliotekarstwa”, dr Jerzy Maj: „Konsekwencje nowych technologii w funkcjonowaniu bibliotek”, dr Stanisław Czajka: „Zmiany w polskim budownictwie bibliotecznym”, mgr Lucjan Biliński: „Nowe obiekty bibliotek publicznych w Polsce. Koncepcja architektoniczna i rozwiązywanie funkcjonalne bibliotek” (komunikaty St. Krzywickiego, R. Małka, A. Chuchnowskiego); prof. dr hab. Jan Malicki: „Biblioteka Śląska w Katowicach – biblioteka na miarę XXI w.”, mgr Ewa Kobierska-Maciuszko: „Nowy gmach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie – koncepcja architektoniczna, rozwiązywanie funkcjonalne, pierwszy rok działania”. Uczestnicy konferencji zwidzą drugiego dnia obrad Bibliotekę Śląską. Konferencji towarzyszyć będzie wystawa „Nowe obiekty biblioteczne w Polsce”, przygotowana przez Bibliotekę Narodową i eksponowana na tegorocznych Targach Książki we Frankfurcie.

(J. Ch.)

● Gminna Biblioteka Publiczna w Czudcu obchodziła w 1999 r. półwiecze swojego istnienia. Z tej okazji Biblioteka przygotowała specjalne wydawnictwo – informator o swojej działalności, zawierający charakterystykę czytelnictwa w Czudcu i okolicach, dokładny opis działań tej placówki bibliotecznej w latach 1949-1999, omówienie współpracy GBP w Czudcu z SBP oraz kalendarium wydarzeń, zaproszenie do odwiedzin, roczny kalendarz zajęć, wykaz pracowników i godziny otwarcia biblioteki. Książka, licząca prawie 90 stron opatrzona jest licznymi ilustracjami, tabelami, wykresami i mapkami.

Elżbieta Kocurek: *50 lat Gminnej Biblioteki Publicznej w Czudcu*. Czudec: GBP w Czudcu, 89 s.; il. (J. Ch.)

### **ZAPROSILI NAS...**

- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie na sesję poświęconą Hieronimowi Łopacińskiemu i dziejom Biblioteki Jego imienia. 7.11.2000 r.
- Biblioteka Narodowa w Warszawie, Ambasada Królestwa Hiszpanii oraz Instytut Cervantesa w Warszawie na otwarcie wspólnej wystawy składającej się z dwóch części: „Calderon de la Barca i Hiszpański Złoty Wiek” oraz „Calderon w Polsce”. Wystawa zorganizowana z okazji czterechsetnej rocznicy urodzin hiszpańskiego dramaturga Pedra Calderona de la Barca. 11.10.2000 r.
- Biblioteka Narodowa, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Ogólnopolski Komitet Organizacyjny Obchodów „Roku Reymontowskiego 2000” na otwarcie wystawy „Dzieła Władysława Stanisława Reymonta w zbiorach Biblioteki Narodowej”. 12.10.2000 r.
- Wydawnictwo LIBROS i Klub Świat Książki na spotkanie z Tadem Szulcem autorem bestsellerowej książki „Zabić papieża” w tłumaczeniu Jerzego Górskiego. Pałac Ermitaż w Łazienkach Królewskich. 25.10.2000 r.
- Biblioteka Narodowa do Salonu Pisarzy na spotkanie z o. Wacławem Oszajcą SJ. 7.11.2000 r.
- Wydawnictwo Literackie i Teatr Mały w Warszawie na premierę nowej książki Jerzego Pilcha *Pod mocnym aniołem*. Teatr Mały w Warszawie. 10.11.2000 r.
- Biblioteka Narodowa do Salonu Wydawców na spotkanie z Oficyną Wydawniczą RYTM. 14.11.2000 r.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Tarczynie na spotkanie z okazji 50-lecia istnienia Biblioteki. 14 i 15.11.2000 r.
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu na sesję naukową „Przygotowanie nauczycieli do nauczania odbioru mediów”. Urząd Wojewódzki w Opolu. 18.11.2000 r.
- Biblioteka Narodowa do Salonu Pisarzy na spotkanie z Camillą Mondral. 21.11.2000 r.
- Wydawnictwo LIBROS i Klub Świat Książki (Grupa Wydawnicza Bertelsmann) na promocję antologii utworów Mariana Hemara „Dom jest daleko, Polska wciąż blisko”. 27.11.2000 r.
- Biblioteka Narodowa do Salonu Pisarzy na spotkanie z Jarosławem Abramowem-Nowierim. 28.11.2000 r.
- Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na uroczystą sesję z okazji 55-lecia reaktywowania Śląskiego Koła SBP. Katowice – Biblioteka Śląska. 29.11.2000 r.
- Biblioteka Narodowa do Salonu Pisarzy na spotkanie z Piotrem Matywieckim. 5.12.2000 r.

Ukazuje się od maja 1992 r.

# Notes

wydawniczy

## W każdym numerze:

- zapowiedzi wydawnicze  
Centrum Informacji o Książce
- największy w kraju, liczący  
około 1000 tytułów  
zestaw nowości wydawniczych
- noty o nowych książkach
- bestsellery – cykliczna analiza  
wyników sprzedaży
- publicystyka poświęcona  
problemom ruchu wydawniczego
- kronika: co słyszać w branży?
- problemy bibliotek
- nowe media

Adres redakcji: ul. Pereca 13/19 m 713, 00-849 Warszawa  
www.notes-wydawniczy.pl e-mail: redakcja@notes-wydawniczy.pl

**MIESIĘCZNIK  
WYDAWCÓW,  
KSIĘGARZY,  
BIBLIOTEKARZY,  
HURTOWNIKÓW**

**I WSZYSTKICH  
ZAINTERESOWANYCH  
RYNKIEM KSIĄŻKI**

oferujemy prenumeratę i reklamę

tel./fax (0-22) 624 84 24

## Poradnik BIBLIOTEKARZA

Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich  
Ukazuje się od roku 1949

**Komitet Redakcyjny:** Elżbieta Barbara Zybert (przewodnicząca), Mirosława Majewska (sekretarz), Sylwia Błaszczuk, Wiesława Borkowska-Nichthaus, Andrzej Kempa, Bogdan Klukowski, Grażyna Lewandowicz, Robert Miszczuk, Anna Skubisz, Barbara Stępniewska

Redaktor naczelny: Jadwiga CHRUŚCIŃSKA tel. 822-43-49, 0604-132-264  
Sekretarz redakcji: Małgorzata KISIŁOWSKA tel. 0602-343-267  
Redaktor techniczny i opracowanie graficzne: Elżbieta MATUSIAK 827-52-96  
Projekt graficzny okładki i piktogramów: Agata LIPNICKA

**Współpracują z redakcją:** Jadwiga Andrzejewska, Lucjan Biliński, Grażyna Bilka, Lidia Błaszczuk, Seweryn Dobrzelewski, Ewa Gruda, Stefan Kubów, Krystyna Kuźmińska



Dyrektor Wydawnictwa — Janusz NOWICKI tel./fax 827-52-96  
00-335 WARSZAWA, ul. Konopczyńskiego 5/7  
Konto SBP: BIG Bank Gdański SA IV O/Warszawa Nr 11601120-4040-132

Skład i łamanie: Warszawska Drukarnia Naukowa PAN, 00-656 Warszawa, ul. Śniadeckich 8. Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny PRIMUM s.c., Kozerki 17a, 05-825 Grodzisk Mazowiecki. ISSN 0032-4752. Indeks 369594.

# Biblioteka 2000

## Program komputerowy do obsługi bibliotek

Został specjalnie zaprojektowany dla osób, które nie mają doświadczenia w pracy z komputerem, dlatego jest wyjątkowo przyjazny dla użytkownika i prosty w obsłudze. Pracuje z najnowszymi wersjami systemu Windows.

Posiada wiele nowoczesnych mechanizmów ułatwiających pracę w bibliotece: m.in. praca w sieci, udostępnianie czytelnikom stanu zbiorów, współpraca z czytnikami kodu paskowego, wspomaganie inwentaryzacji i wiele innych.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej - zadzwoń lub pobierz wersję demonstracyjną ze strony internetowej lub zamów ją pocztą w cenie przesyłki (10 zł).

Program Biblioteka 2000 dostępny jest w trzech wersjach w zależności od wielkości obsługiwanych zbiorów i ilości dostępnych funkcji. Pozwala to wybrać wersję odpowiadającą potrzebom i możliwościom biblioteki. Dla bibliotek szkolnych oferujemy 20% zniżkę. Najprostsza wersja programu - obsługująca do 10 tys. książek dostępna jest więc już od 270zł.

Biblioteka 2000 posiada funkcję udostępniania zbiorów w Internecie. Dzięki temu czytelnicy biblioteki mają możliwość przeglądania zbiorów biblioteki z dowolnego miejsca w świecie bez specjalnego oprogramowania. Zbiory można przeglądać i przeszukiwać za pomocą zwykłej przeglądarki.

 **Jezyk**  
SOFTWARE

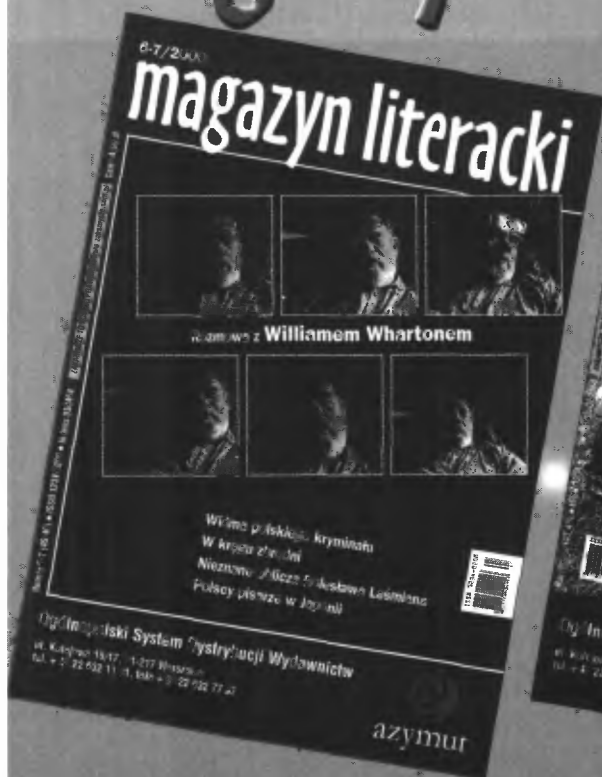
ul. Urwana 6a/69  
33-100 Tarnów

tel. 0602 779 884

email: [poczta@jezyk.com.pl](mailto:poczta@jezyk.com.pl)

<http://www.jezyk.com.pl>

# magazyn literacki



## Prenumerata 2001

## 10 numerów tylko za 50 zł

Zamówienia przyjmuje: **Magazyn Literacki**, Al. Prymasa Tysiąclecia 83,  
01-242 Warszawa, tel./faks: (22) 632 83 50  
Internet: [www.ml.com.pl](http://www.ml.com.pl) e-mail: [redakcja@ml.com.pl](mailto:redakcja@ml.com.pl)

# Folia samoprzylepna do oprawy książek

Wymiary rolki (m x cm)	Cena rolki
25 x 24	71,00
25 x 26	75,00
25 x 28	79,20
25 x 30	83,00
25 x 35	98,00
25 x 40	109,80
25 x 45	123,00

PROWADZIMY SPRZEDAŻ WYSYŁKOWĄ  
Ceny brutto w PLN, nie zawierają kosztu przesyłki

## DANTEKS

Zamówienia:

60-195 Poznań, ul. Szeherezady 32  
tel (0-61) 861-87-67, fax (0-61) 861-88-31  
E-mail: afrackowiak@post.pl



# Folie samoprzylepne do okładania książek

**ZŁOTY MEDAL**

IV Międzynarodowe Targi Papiernicze  
Meeting Premiera 99' - Warszawa  
i Targorap 99' - Wrocław

**Idealny sposób na trwałe zabezpieczenie księgozbiorów**

łatwe w użyciu, grube folie - 75 mikronów,  
odklejalne - można je ponownie odkleić nie niszcząc książki



Wymiar rolki (m x cm)	Cena hurtowa brutto w PLN
2 x 45	9,63
3 x 45	13,80
20 x 45	84,53
20 x 30	63,13
10 x 60	63,13

Koszt przesyłki pokrywamy przy zamówieniach powyżej 200 zł.

**ALTREX**

Dział Handl.: 05-520 Konstancin ul. Świetlicowa 7/9  
Siedziba : 05-510 Konstancin, ul. Kościelna 8  
tel : 022/ 7541066-7 fax:022/ 7540066  
E-mail: altrex@altrex.pl

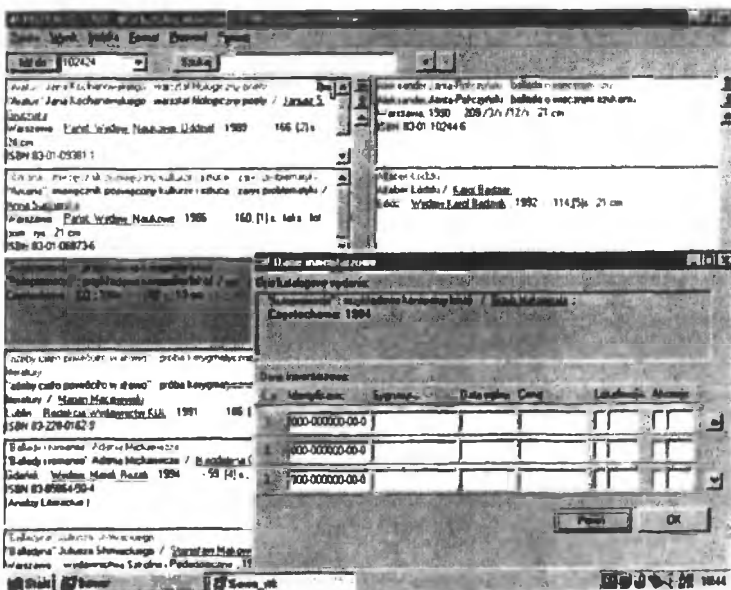


60-587 POZNAN, ul. Cienista 3/2  
tel. / fax 847-57-49, 847-46-90, 841-00-13  
adres do korespondencji  
os. Stefana Batorego 13/27  
60-969 POZNAŃ 60, skr. 40

## Nowa architektura systemu SOWA

Nowa architektura systemu SOWA wykorzystuje technologię klient/serwer. Zastosowanie protokołu TCP/IP umożliwia dostęp do serwera systemu SOWA także poprzez sieć rozległą Internet. Jednym z ciekawszych zastosowań tej własności jest zdalne pobieranie opisów katalogowych. Program "klienta" TCP-RTK umożliwia połączenie z wybranym katalogiem zdalnym, wyszukanie pozycji oraz przeniesienie jej do katalogu własnego (z wprowadzeniem danych inwentarzowych). Program przeznaczony jest dla grup bibliotek (konsorcjów) posiadających podobne rodzaje zbiorów.

Cechy funkcjonalne programu przypominają dotychczasowy program SOWA-RTK. W ramach sesji z programem można wybrać dowolny z udostępnionych zdalnych katalogów oraz dowolny z katalogów własnych. Forma prezentacji danych jest wymienna, podobnie jak w innych programach systemu SOWA dla Windows. Podczas przenoszenia dane uzupełniają się o informacje inwentarzowe.



Polecenie źródło umożliwia wybór jednego / udostępnionych katalogów zawierających wzorcowe dane. Dane / takiego katalogu prezentowane są w lewej części ekranu. Za pomocą polecenia wynik wskazuje się odpowiedni katalog własny, którego zawartość prezentowana jest w prawej części ekranu. Oba katalogi można niezależnie przeglądać korzystając / typowych przycisków nawigacyjnych. Podstawową funkcję programu realizuje podwójne "kliknięcie" na wybranej pozycji katalogu wzorcowego, a następnie wypełnia się formularz danych inwentarzowych (okno w prawej, dolnej części ekranu). Przenoszone są automatycznie odpowiednie rekordy powiązane ze wskazanym (np. tomy).

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony Internetowej:

<http://www.sokrates.pl>

Adres poczty elektronicznej: [sokrates@man.poznan.pl](mailto:sokrates@man.poznan.pl)





60-587 POZNAN, ul. Cienista 3  
tel. /fax 847-57-49, 847-46-90  
841-00-13, 841-04-15  
adres do korespondencji:  
60-969 POZNAŃ 60, skr. 40

## Nowości systemu SOWA

### 1. OPAC graficzny (dla systemu Windows).

Jest nowym programem informacyjno-wyszukiwawczym systemu SOWA, pracującym w trybie graficznym. Program korzysta z danych w sposób całkowicie zgodny z dotychczasowymi rozwiązaniami, ale w pełni wykorzystuje możliwości systemu Windows.

### 2. Retrokonwersja przez Internet.

Program wykorzystuje architekturę klient/serwer. Program "klienta" TCP-RTK umożliwia połączenie z wybranym katalogiem zdalnym, wyszukanie pozycji oraz przeniesienie jej do katalogu własnego (z wprowadzeniem danych inwentarzowych). Program przeznaczony jest dla grup bibliotek (konsorcjów) posiadających podobne rodzaje zbiorów.

## Nowości systemu SOWA2

### 1. OPAC graficzny (dla systemu Windows).

Jest nowym programem informacyjno-wyszukiwawczym systemu SOWA2, pracującym w trybie graficznym, podobnie jak analogiczny program systemu SOWA.

### 2. Format USMARC.

Dla bibliotek które zamierzają katalogować w formacie USMARC przygotowaliśmy odpowiednią specyfikację formularzy dla systemu SOWA2. W skład modułu wchodzi ponadto programy umożliwiające import i eksport danych USMARC zarówno w formie pliku tekstowego jak i w postaci ISO2709.

### 3. Format MARC BN (zgodny z systemem MAK).

Zastosowanie tego formatu umożliwia przejście bez jakiegokolwiek zmiany danych z systemu MAK oraz dalsze katalogowanie w systemie SOWA2 (w „masce” przejętej z systemu MAK). Czytelnicy będą mogli skorzystać z wszystkich zalet programu OPAC graficznego (dla systemu Windows), a bibliotekarze wykorzystać w pełni zautomatyzowany moduł wypożyczalni SOWA2.

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony Internetowej:

<http://www.sokrates.pl>

Adres poczty elektronicznej: [sokrates@man.poznan.pl](mailto:sokrates@man.poznan.pl)



## REALIZUJEMY natychmiast zamówienia na:

- REGAŁY - metalowe i drewniane
- BLOKI KATALOGOWE
- WÓZKI BIBLIOTECZNE
- ZASTAWKI METALOWE
- SKRZYNKI NA KARTY
- INNY SPRZĘT BIBLIOTECZNY

TAKŻE WEDŁUG DOKUMENTACJI ZAMAWIAJĄCEGO

ZAKŁADY DLA NIEWIDOMYCH W LASKACH  
Warsztaty Szkolenia i Rehabilitacji Zawodowej  
05-080 Izabelin  
tel./fax (022) 752 23 26

WYDAWNICTWO  
SBP



WYDAWNICTWO  
SBP



**PAMIĘTAJCIE,  
ŻE KSIĄŻKI I CZASOPISMA WYDAWANE  
PRZEZ STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH  
ZAWSZE MOŻNA ZAMÓWIĆ:**

Dział Promocji i Kolportażu Wydawnictwa SBP  
02-086 Warszawa, Al. Niepodległości 213

PRZYJMujemy PRENUMERATĘ NA:

- *BIBLIOTEKARZA,*
- *PORADNIK BIBLIOTEKARZA,*
- *ZAGADNIENIA INFORMACJI NAUKOWEJ*

PONADTO: Każdą książkę można zamówić:

- pisemnie (adres jw.)
- telefonicznie (0-22) 608-28-26
- faksem (0-22) 608-28-23

**JESTEŚMY DLA WAS!**

Zamawiajcie i czytajcie nasze książki i czasopisma. Jesteśmy wdzięczni za Wasze uwagi i opinie o naszej pracy.

WYDAWNICTWO SBP

## KALENDARIUM ROCZNIC W 2001 ROKU

### STYCZEŃ

**1 – 70** rocznica **Hjalmara Bergmana** (1883-1931), prozaika i dramaturga szwedzkiego

**3 – 95** rocznica urodzin **Romana Brandstaettera** (1906-1987), dramaturga, poety, tłumacza

**5 – 80** rocznica urodzin **Friedricha Dürrenmatta** (1921-1990), pisarza szwajcarskiego

**8 – 105** rocznica śmierci **Paula Verlaine’a** (1844-1896), poety francuskiego, jednego z głównych prekursorów symbolizmu

**9 – 65** rocznica śmierci **Gabriela Korbuta** (1862-1936), historyka literatury, bibliografa

**10 – 15** rocznica śmierci **Jaroslava Seiferta** (1901-1986), poety czeskiego, laureata Nagrody Nobla (1984)

**10 – 50** rocznica śmierci **Sinclaira Lewis’a** (1885-1951), pisarza amerykańskiego, laureata Nagrody Nobla (1930)

**12 – 125** rocznica urodzin i **85** rocznica śmierci **Jacka Londona** (1876-1916), amerykańskiego powieściopisarza i nowelisty

**13 – 60** rocznica śmierci **Jamesa Joyce’a** (1882-1941), pisarza irlandzkiego

**14 – 115** rocznica urodzin **Hugha Jonesa Loftinga** (1886-1947), pisarza i ilustratora amerykańskiego, autora książek dla dzieci o doktorze Dolittle

**18 – 65** rocznica śmierci **Rudyarda Kiplinga** (1865-1936), angielskiego nowelisty, powieściopisarza i poety, laureata Nagrody Nobla (1907)

**18 – 55** rocznica śmierci **Feliksa Nowowiejskiego** (1877-1946), kompozytora, dyrygenta, organisty i pedagoga

**20 – 175** rocznica śmierci **Stanisława Staszica** (1755-1826), działacza oświatowego, gospodarczego i politycznego, organizatora i mecenasa nauki, przyrodnika, filozofa, pisarza politycznego, tłumacza

**21 – 100** rocznica urodzin **Janusza Meissnera** (1901-1978), prozaika, autora książek o tematyce lotniczej i morskiej

**22 – 80** rocznica urodzin **Krzysztofa Kamila Baczyńskiego** (1921-1944), poety, prozaika

**22 – 110** rocznica urodzin **Zygmunta Nowakowskiego** (1891-1963), aktora, publicysty, pisarza

**22 – 440** rocznica urodzin i **375** rocznica śmierci **Francisa Bacona** (1561-1626), angielskiego męża stanu, filozofa, głównego przedstawiciela empiryzmu

**27 – 245** rocznica urodzin i **210** rocznica śmierci **Wolfganga Amadeusa Mozarta** (1756-1791), kompozytora austriackiego

**27 – 100** rocznica śmierci **Giuseppe Verdiego** (1813-1901), kompozytora włoskiego

**28 – 30** rocznica śmierci **Stanisława Vincenza** (1888-1971), prozaika, eseisty, filozofa, tłumacza

**29 – 145** rocznica urodzin **Aleksandra Brücknera** (1856-1939), historyka kultury i literatury, slawisty, badacza dziejów języka

**29 – 155** rocznica urodzin **Karola Olszewskiego** (1846-1915), chemika, fizyka, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego

**29 – 135** rocznica urodzin **Romaina Rollanda** (1866-1944), powieściopisarza, biografą i dramaturga francuskiego, laureata Nagrody Nobla (1915)

**31 – 45** rocznica śmierci **Alana Alexandra Milne'a** (1882-1956), angielskiego powieściopisarza, poety, dramaturga, eseisty

**31 – 200** rocznica urodzin **Piotra Ściegiennego** (1801-1890), działacza i pisarza rewolucyjnego

## LUTY

**4 – 255** rocznica urodzin **Tadeusza Kościuszki** (1746-1817), generała, Najwyższego Naczelnika Sił Zbrojnych Narodowych w powstaniu 1794 r.

**5 – 135** rocznica urodzin **Ignacego Chrzanowskiego** (1866-1940), historyka literatury

**8 – 125** rocznica urodzin **Jana Augusta Kisielewskiego** (1876-1918), dramaturga, krytyka literackiego, eseisty

**10 – 115** rocznica urodzin **Jerzego Szaniawskiego** (1886-1970), dramaturga, prozaika, nowelisty

**11 – 85** rocznica urodzin **Seweryny Szmaglewskiej** (1916-1992), powieściopisarki

**16 – 95** rocznica urodzin **Jadwigi Korczakowskiej** (1906-1994), prozaika, baśniopisarki, poetki, autorki sztuk scenicznych oraz scenariuszy filmowych i słuchowisk radiowych dla dzieci i młodzieży

**17 – 145** rocznica śmierci **Heinricha Heinego** (1797-1856), niemieckiego poety, prozaika i eseisty

**18 – 105** rocznica urodzin i **35** rocznica śmierci **André Bretona** (1896-1966), pisarza francuskiego, przywódcy i teoretyka surrealizmu

**18 – 455** rocznica śmierci **Marcina Lutra** (1483-1546), reformatora religijnego, tłumacza *Biblii*, pisarza

**19 – 50** rocznica śmierci **André Gide'a** (1869-1951), pisarza francuskiego, laureata Nagrody Nobla (1948)

**23 – 235** rocznica śmierci **Stanisława Leszczyńskiego** (1677-1766), króla Polski

**24 – 215** rocznica urodzin **Wilhelma Grimma** (1786-1859), historyka literatury, folklorysty, zbieracza i badacza niemieckich baśni i podań ludowych, wydawcy starych tekstów literackich

**24 – 60** rocznica śmierci **Emila Zegadłowicza** (1888-1941), poety, prozaika, dramaturga

**25 – 200** rocznica urodzin i **125** rocznica śmierci **Seweryna Goszczyńskiego** (1801-1876), poety, publicysty

**25 – 160** rocznica urodzin **Augusta Renoira** (1841-1919), francuskiego malarza, rzeźbiarza, jednego z głównych przedstawicieli impresjonizmu

**28 – 95** rocznica urodzin **Wiesława Wernica** (1906), dziennikarza, publicysty, prozaika

**28 – 85** rocznica śmierci **Henry'ego Jamesa** (1843-1916), powieściopisarza amerykańskiego

Luty – **465** rocznica urodzin **Piotra Skargi** (1536-1612), kaznodziei, hagiografa i polemisty katolickiego, działacza kontrreformacyjnego

## MARZEC

**1 – 10** rocznica śmierci **Jana Bolesława Ożoga** (1913-1991), poety, prozaika, eseisty

**4 – 95** rocznica urodzin **Karola Estreichera**, ml. (1906-1984), historyka sztuki, bibliografa, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego

**5 – 35** rocznica śmierci **Anny Achmatowej**, właśc. Gorienco (1888-1966), poetki rosyjskiej

**5 – 100** rocznica urodzin **Juliana Przybosia** (1901-1970), poety, eseisty

**6 – 210** rocznica urodzin **Kazimierza Brodzińskiego** (1791-1835), poety, tłumacza, historyka literatury, krytyka literackiego, publicysty

**6 – 75** rocznica urodzin **Andrzeja Wajdy** (1926), reżysera filmowego i teatralnego

**7 – 90** rocznica urodzin i **10** rocznica śmierci **Stefana Kisielewskiego** (1911-1991), publicysty, prozaika, kompozytora, krytyka muzycznego

**8 – 100** rocznica śmierci **Aleksandra Gierymskiego** (1850-1901), malarza

**14 – 200** rocznica śmierci **Ignacego Krasickiego** (1735-1801), biskupa, poety, prozaika, publicysty, komediopisarza

**17 – 175** rocznica śmierci **Józefa Maksymiliana Ossolińskiego** (1740-1826), historyka literatury, bibliotekarza, bibliografa, fundatora bibliotek

**17 – 80** rocznica uchwalenia Konstytucji Marcowej

**„Poradnik Bibliotekarza” – Twoim czasopismem**

**18 – 405** rocznica przeniesienia stolicy Polski z Krakowa do Warszawy przez króla Zygmunta III Wazę

**25 – 120** rocznica urodzin **Beli Bartoka** (1881-1945), kompozytora węgierskiego

**26 – 90** rocznica urodzin **Tennessee Williamsa** (1911-1983), dramaturga amerykańskiego

**28 – 60** rocznica śmierci **Virginii Woolf** (1882-1941), powieściopisarki angielskiej

**28 – 120** rocznica śmierci **Modesta Musorgskiego** (1839-1881), kompozytora, rosyjskiego pianisty

**30 – 255** rocznica urodzin **Francisco de Goya** (1746-1826), hiszpańskiego malarza i grafika

**31 – 115** rocznica urodzin **Tadeusza Kotarbińskiego** (1886-1981), filozofa, logika, prakseologa, etyka i pedagoga

**31 – 405** rocznica urodzin **René Descartes Kartezjusza** (1596-1650), francuskiego matematyka, naukowca, filozofa

## KWIECIEŃ

**1 – 105** rocznica urodzin **Poli Gojawiczyńskiej** (1896-1963), powieściopisarki, nowelistki

**3 – 105** rocznica urodzin **Józefa Czapskiego** (1896-1993), prozaika, krytyka, artysty, malarza

**3 – 115** rocznica urodzin **Władysława Tatarkiewicza** (1886-1980), filozofa, estetyka, historyka filozofii i sztuki

**3 – 10** rocznica śmierci **Grahama Greene'a** (1904-1991), pisarza brytyjskiego

**6 – 30** rocznica śmierci **Igora Strawieńskiego** (1882-1971), kompozytora, pianisty i dyrygenta rosyjskiego

**6 – 100** rocznica urodzin **Mariana Hemara**, właśc. M. Heschheles (1901-1972), poety, komediopisarza, satyryka

**9 – 100** rocznica urodzin **Stanisława Wigury** (1901-1932), konstruktora lotniczego, który odbył lot z F. Żwirką dookoła Europy

**9 – 180** rocznica **Charlesa Baudelaire'a** (1827-1867), poety francuskiego

**13 – 95** rocznica urodzin **Samuela Becketta** (1906-1989), dramaturga, prozaika, eseisty irlandzkiego piszącego po angielsku i francusku, laureata Nagrody Nobla (1969)

**14 – 85** rocznica urodzin **Wojciecha Żukrowskiego** (1916-2000), prozaika, poety, dziennikarza

**14 – 15** rocznica śmierci **Simone de Beauvoire** (1908-1986), pisarki francuskiej

**15 – 15** rocznica śmierci **Jeana Geneta** (1910-1986), pisarza, dramaturga francuskiego

**17 – 205** rocznica urodzin **Stanisława Jachowicza** (1796-1857), autora pierwszych oryginalnych wierszy dla dzieci, pedagoga, dziennikarza, wydawcy, działacza społecznego

**21 – 160** rocznica śmierci **Juliana Ursyna Niemcewicza** (1758 lub 1750-1841), poety, satyryka, dramatopisarza, powieściopisarza, działacza politycznego i kulturalnego

**23 – 110** rocznica urodzin **Sergiusza Prokofiewa** (1891-1953), kompozytora rosyjskiego

**23 – 385** rocznica śmierci **Miguela de Cervantesa Saavedra** (1547-1616), pisarza hiszpańskiego

**23 – 385** rocznica śmierci **William Shakespeare'a** (1564-1616), poety i dramaturga angielskiego

**24 – 115** rocznica urodzin **Juliusza Kleinera** (1886-1957), historyka i teoretyka literatury, edytora

**26 – 270** rocznica śmierci **Daniela Defoe** (1660-1731), prozaika, publicysty angielskiego

## MAJ

**2 – 175** rocznica śmierci **Antoniego Malczewskiego** (1793-1826), poety

**3 – 10** rocznica śmierci **Jerzego Kosińskiego** (1933-1991), pisarza amerykańskiego polskiego pochodzenia

**3 – 110** rocznica urodzin **Tadeusza Peipera** (1891-1969), poety, prozaika, dramatopisarza, krytyka literackiego i teatralnego

**3 – 210** rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja (1791 r.)

**5 – 180** rocznica śmierci **Napoleona Bonaparte** (1769-1821), cesarza Francuzów

**5 – 155** rocznica urodzin i **85** rocznica śmierci **Henryka Sienkiewicza** (1846-1916), powieściopisarza, nowelisty, publicysty, laureata Nagrody Nobla (1905)

Poznaj tajniki zawodu z „Poradnikiem”

**6 – 145** rocznica urodzin **Zygmunta Freuda** (1856-1939), austriackiego neurologa, psychiatry, twórcy psychoanalizy

**7 – 35** rocznica śmierci **Stanisława Jerzego Leca** (1909-1966), poety, satyryka, aforysty, tłumacza

**10 – 15** rocznica śmierci **Anny Kamińskiej** (1920-1986), poetki, krytyka literackiego, autorki utworów dla dzieci i młodzieży, tłumaczki

**10 – 85** rocznica urodzin **Camilo Jose Celi** (1916), pisarza hiszpańskiego, laureata Nagrody Nobla (1989)

**13 – 110** rocznica śmierci **Michała Bułhakowa** (1891-1940), prozaika i dramaturga rosyjskiego

**19 – 25** rocznica śmierci **Juliana Krzyżanowskiego** (1892-1976), historyka literatury, krytyka literackiego

**21 – 80** rocznica urodzin **Andrieja Sacharowa** (1921-1989), fizyka rosyjskiego, obrońcy praw człowieka, laureata pokojowej Nagrody Nobla (1975)

**23 – 95** rocznica śmierci **Henrika Ibsena** (1828-1906), dramaturga norweskiego

**25 – 160** rocznica urodzin **Elizy Orzeszkowej** (1841-1910), powieściopisarki, nowelistki

**28 – 25** rocznica śmierci **Antoniego Uniechowskiego** (1903-1976), rysownika, malarza, ilustratora książek dla dzieci

**29 – 20** rocznica śmierci **Janusza Minkiewicza** (1914-1981), poety, satyryka

**31 – 70** rocznica śmierci **Zofii Żurakowskiej** (1897-1931), pisarki książek dla młodzieży

#### CZERWIEC

**6 – 55** rocznica śmierci **Gerharta Hauptmana** (1862-1946), niemieckiego dramaturga, prozaika, poety, laureata Nagrody Nobla (1912)

**7 – 65** rocznica urodzin **Wincentego Fabera** (1936-1980), poety, autora utworów dla dzieci

**8 – 45** rocznica śmierci **Jana Lechonia** (1899-1956), poety, satyryka, eseisty, krytyka teatralnego, prozaika

**14 – 190** rocznica urodzin i **105** rocznica śmierci **Harriet Beecher Stowe** (1811-1896), pisarki, publicystki amerykańskiej

**18 – 65** rocznica śmierci **Maksyma Gorkiego** (1868-1936), pisarza rosyjskiego

**22 – 75** rocznica urodzin **Tadeusza Konwickiego** (1926), prozaika, publicysty, reżysera filmowego

**23 – 15** rocznica śmierci **Jerzego Putramenta** (1910-1986), literata, działacza politycznego

**26 – 20** rocznica śmierci **Jana Gebethnera** (1895-1981), księgarza, wydawcy

**28 – 80** rocznica urodzin **Zdzisława Witwickiego** (1921), grafika, ilustratora

**29 – 60** rocznica śmierci **Ignacego Jana Paderewskiego** (1860-1941), pianisty, premiera, ministra spraw zagranicznych, współorganizatora Frontu Morges, przewodniczącego Rady Narodowej

**30 – 90** rocznica urodzin **Czesława Miłosza** (1911), poety, eseisty, tłumacza, historyka literatury, laureata Nagrody Nobla (1980)

#### LIPIEC

**2 – 35** rocznica śmierci **Jana Brzechwy** (1900-1966), poety, satyryka, tłumacza, autora utworów dla dzieci

**2 – 40** rocznica śmierci **Ernesta Hemingwaya** (1899-1961), pisarza amerykańskiego

**3 – 50** rocznica śmierci **Tadeusza Borowskiego** (1922-1951), poety, prozaika, publicysty

**3/4 – 60** rocznica śmierci **Tadeusza Boya-Żeleńskiego** (1874-1941), poety, krytyka literackiego i teatralnego, tłumacza, publicysty

**3 – 35** rocznica śmierci **Wandy Grodzieńskiej** (1906-1966), autorki książek dla dzieci

**4 – 25** rocznica śmierci **Antoniego Słonimskiego** (1895-1976), poety, satyryka, publicysty, dramato-pisarza, prozaika, krytyka teatralnego

**4 – 225** rocznica uchwalenia **Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki** (1776 r.)

**5 – 70** rocznica urodzin **Janusza Domagalika** (1931), prozaika, dziennikarza

**8 – 105** rocznica urodzin i **55** rocznica śmierci **Józefa Mehofera** (1896-1946), malarza, jednego z czołowych przedstawicieli Młodej Polski

**8 – 205** rocznica śmierci **Adama Naruszewicza** (1733-1796), poety, historyka, tłumacza

**„Poradnik” – przyjazne dla Ciebie pismo**

**9 – 85** rocznica urodzin **Stanisława Pagaczewskiego** (1916-1984), poety, prozaika, autora książek dla dzieci i młodzieży

**10 – 130** rocznica urodzin **Marcela Prousta** (1871-1922), powieściopisarza francuskiego

**12 – 465** rocznica śmierci **Erazma z Rotterdamu**, właśc. Gerhard Gerhards (1467-1536), niderlandzkiego myśliciela, filozofa, filologa

**15 – 125** rocznica śmierci **Aleksandra Fredry** (1793-1876), komediopisarza, poety, pamiętnikarza doby romantyzmu

**17 – 100** rocznica urodzin **Brunona Jasińskiego**, właśc. Wiktor Bruno Zysman (1901-1939), poety, prozaika

**19 – 105** rocznica urodzin **Archibalda Josepha Cronina** (1896-1981), powieściopisarza szkockiego piszącego po angielsku

**24 – 10** rocznica śmierci **Isaaca Bashevisa Singera** (1904-1991), pisarza amerykańskiego piszącego w języku jidysz, laureata Nagrody Nobla (1978)

**26 – 145** rocznica urodzin **George'a Bernarda Shawa** (1856-1950), angielskiego dramaturga, powieściopisarza i eseisty, pochodzenia irlandzkiego, laureata Nagrody Nobla (1925)

**27 – 55** rocznica śmierci **Gertrudy Stein** (1874-1946), poetki, powieściopisarki i eseistki amerykańskiej

**27 – 95** rocznica urodzin **Jerzego Giedroycia** (1906-2000), publicysty, wydawcy paryskiej „Kultury”

**28 – 260** rocznica śmierci **Antonio Vivaldiego** (ok. 1675-1741), kompozytora włoskiego

**29 – 145** rocznica śmierci **Roberta Schumanna** (1810-1856), niemieckiego kompozytora

## SIERPIEŃ

**1 – 75** rocznica śmierci **Jana Kasprowicza** (1860-1926), poety, pisarza dramatycznego, tłumacza

**3 – 100** rocznica urodzin i **20** rocznica śmierci kardynała **Stefana Wyszyńskiego** (1901-1981), prymasa Polski

**5 – 80** rocznica urodzin **Romana Bratnego** (1921), prozaika, poety, autora sztuk scenicznych, publicysty

**9 – 85** rocznica urodzin **Eugeniusza Paukshy** (1916-1979), prozaika, publicysty

**10 – 10** rocznica śmierci **Tadeusza Nowaka** (1930-1991), poety, prozaika

**10 – 105** rocznica urodzin **Stefana Wiecheckiego**, pseud. Wiech (1896-1979), felietonisty, satyryka

**13 – 135** rocznica urodzin i **55** rocznica śmierci **Herberta George'a Wellsa** (1866-1946), pisarza angielskiego

**14 – 45** rocznica śmierci **Bertolta Brechta** (1898-1956), niemieckiego dramaturga, poety i prozaika

**15 – 230** rocznica urodzin **Waltera Scotta** (1771-1832), pisarza, poety szkockiego

**19 – 75** rocznica urodzin **Małgorzaty Hillar** (1926-1995), poetki, tłumaczki

**19 – 65** rocznica śmierci **Federico Garcii Lorci** (1899-1936), hiszpańskiego dramaturga, poety

**20 – 30** rocznica śmierci i **80** rocznica urodzin **Jana Gerharda** (1921-1971), pisarza, publicysty

**25 – 110** rocznica urodzin **Gustawa Morcinka** (1891-1963), prozaika, publicysty

**25 – 95** rocznica śmierci **Hieronima Łopacińskiego** (1860-1906), filologa, bibliofila, folklorysty

## WRZESIEŃ

**2 – 25** rocznica śmierci **Stanisława Grochowiaka** (1934-1976), poety, prozaika, dramaturga, publicysty

**2 – 90** rocznica urodzin i **30** rocznica śmierci **Czesława Janczarskiego** (1911-1971), poety, tłumacza, autora książek dla dzieci

**8 – 160** rocznica urodzin **Antonina Dvoraka** (1841-1904), czeskiego kompozytora, dyrygenta

**9 – 100** rocznica śmierci **Henri de Toulouse-Lautreca** (1864-1901), francuskiego malarza

**10 – 180** rocznica śmierci **Franciszka Zablockiego** (1752-1821), komediopisarza, poety

**12 – 80** rocznica urodzin **Stanisława Lema** (1921), prozaika, eseisty, dramaturga

**13 – 5** rocznica śmierci **Wiktora Woroszyńskiego** (1927-1996), poety, prozaika, tłumacza, publicysty

**14 – 150** rocznica śmierci **Jamesa Fenimore'a Coopera** (1789-1851), powieściopisarza amerykańskiego

**19 – 90** rocznica urodzin **William Goldinga** (1911-1993), brytyjskiego pisarza

**24 – 105** rocznica urodzin **Francisa Fitzgeralda** (1896-1940), powieściopisarza amerykańskiego

**24 – 105** rocznica urodzin **Tadeusza Sygietyńskiego** (1896-1955), kompozytora, dyrygenta, twórcy Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze”

**24 – 180** rocznica urodzin **Cypriana Kamila Norwida** (1821-1883), poety, prozaika, rzeźbiarza, malarza, grafika

**25 – 95** rocznica urodzin **Dymitrija Szostakowicza** (1906-1975), radzieckiego kompozytora

**27 – 15** rocznica śmierci **Ewy Szelburg-Zarembiny** (1899-1986), poetki, prozaika, autorki utworów dla dzieci i młodzieży

**27 – 10** rocznica śmierci **Eryka Lipińskiego** (1908-1991), karykaturzysty, grafika, ilustratora książek dla dzieci

## PAŹDZIERNIK

**2 – 55** rocznica śmierci **Ignacego Mościckiego** (1867-1946), prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1926-1939

**3 – 5** rocznica otrzymania literackiej Nagrody Nobla przez **Wisławę Szymborską** (1996 r.)

**4 – 260** rocznica urodzin **Franciszka Karpińskiego** (1741-1825), poety

**7 lub 8 – 380** rocznica urodzin **Jeana de la Fontaine’a** (1621-1695), francuskiego poety

**9 – 155** rocznica urodzin **Maksymiliana Gierymskiego** (1846-1874), malarza

**25 – 100** rocznica urodzin **Władysława Jana Grabskiego** (1901-1970), prozaika, publicysty

**25 – 120** rocznica urodzin **Pablo Picasso** (1881-1973), hiszpańskiego malarza

**26 – 60** rocznica śmierci **Arkadija Gajdara** (1904-1941), rosyjskiego pisarza

**27 – 85** rocznica urodzin **Kazimierza Brandysa** (1916-2000), pisarza

**30 – 180** rocznica urodzin i **120** rocznica śmierci **Fiodora Dostojewskiego** (1821-1881), pisarza rosyjskiego

**31 – 155** rocznica urodzin **Edmunda de Amicisa** (1846-1908), pisarza włoskiego

**31 – 505** rocznica śmierci **Kallimacha**, właśc. Filippo Buonaccorsi (1437-1496), włoskiego humanisty

## LISTOPAD

**2 – 30** rocznica śmierci **Janiny Porazińskiej** (1888-1971), autorki książek dla dzieci i młodzieży, tłumaczki, redaktorki pism dziecięcych

**3 – 100** rocznica urodzin i **25** rocznica śmierci **André Malraux** (1901-1976), francuskiego pisarza

**3 – 200** rocznica urodzin **Vincenzo Belliniego** (1801-1835), włoskiego kompozytora

**4 – 70** rocznica śmierci **Artura Oppmana** pseud. Or-Ot (1867-1931), poety, baśniopisarza, autora poematów historycznych, dziennikarza

**6 – 80** rocznica urodzin **Jamesa Jonesa** (1921-1977), amerykańskiego pisarza

**11 – 180** rocznica urodzin i **120** rocznica śmierci **Fiodora Dostojewskiego** (1821-1881), rosyjskiego pisarza

**18 – 95** rocznica urodzin **Klausa Manna** (1906-1949), niemieckiego pisarza

**18 – 215** rocznica urodzin i **175** rocznica śmierci **Carla Marii von Webera** (1786-1826), niemieckiego kompozytora

**22 – 125** rocznica urodzin i **85** rocznica śmierci **Jacka Londona** (1876-1916), amerykańskiego powieściopisarza, nowelisty i eseisty

**23 – 25** rocznica śmierci **André Malraux** (1901-1976), powieściopisarza i eseisty francuskiego

**23 – 85** rocznica urodzin **Tadeusza Hołuj** (1916), poety

**24 – 175** rocznica urodzin **Carlo Collodiego**, właśc. Carlo Lorenzini (1826-1890), włoskiego prozaika

**28 – 130** rocznica urodzin **Andrzeja Struga**, właśc. Tadeusz Galecki (1871-1937), powieściopisarza, nowelisty

**28 – 120** rocznica urodzin **Stefana Zweiga** (1881-1942), austriackiego pisarza

## GRUDZIEŃ

**5 – 100** rocznica urodzin i **35** rocznica śmierci **Walta Disneya** (1901-1966), amerykańskiego producenta, twórcy filmów animowanych

**5 – 75** rocznica śmierci **Claude Moneta** (1840-1926), francuskiego malarza, impresjonisty

**12 – 415** rocznica śmierci **Stefana Batorego** (1533-1586), króla Polski

**Najlepsze lekcje biblioteczne tylko w „Poradniku”**



16 – 80 rocznica śmierci **Charlesa Camilla Saint-Saënsa** (1835-1921), francuskiego kompozytora

10 – 105 rocznica śmierci **Alfreda Nobla** (1833-1896), szwedzkiego chemika i przemysłowca, wynalazcy dynamitu, fundatora nagrody swego imienia

11 – 125 rocznica urodzin **Mieczysława Karłowicza** (1876-1909), kompozytora, pioniera polskiego taternictwa

12 – 180 rocznica urodzin **Gustawa Flauberta** (1821-1880), francuskiego pisarza

13 – 20 rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce (1981 r.)

15 – 90 rocznica zdobycia bieguna południowego przez R. Amundsena

17 – 70 rocznica urodzin **Krystyny Boglar** (1931), prozaika, autorki książek dla dzieci i młodzieży, scenariuszy filmowych i słuchowisk radiowych

18 – 105 rocznica urodzin **Stanisława Mackiewicza**, pseud. Cat (1896-1966), pisarza, publicysty, polityka

21 – 80 rocznica śmierci **Gabrieli Zapolskiej** (1857-1921), dramatopisarki, powieściopisarki, nowelistki

21 – 205 rocznica urodzin **Tomasza Zana** (1796-1855), działacza filomackiego, poety

26 – 135 rocznica śmierci **Adama Mickiewicza** (1798-1866), poety, dramatopisarza, publicysty, działacza politycznego doby romantyzmu

27 – 65 rocznica śmierci **Leona Wyczółkowskiego** (1852-1936), malarza i grafika

29 – 75 rocznica śmierci **Rainera Marii Rilkego** (1875-1926), poety austriackiego

29 – 80 rocznica urodzin **Ludwika Jerzego Kerna** (1921), poety, satyryka, bajkopisarza, tłumacza, autora tekstów piosenek

30 – 15 rocznica śmierci **Jerzego Kwiatkowskiego** (1927-1986), eseisty, krytyka literackiego

31 – 25 rocznica śmierci **Elżbiety Jackiewiczowej** (1902-1976), powieściopisarki, publicystki, pedagoga, autorki książek dla młodzieży

31 – 15 rocznica śmierci **Olgerda Terleckiego** (1922-1986), pisarza

EWA OSOBA

WYDAWNICTWO



DO NABYCIA

nowa ciekawa książka

WYDAWNICTWO



Grzegorza Zielińskiego

## XML ROZSZERZALNY JĘZYK ZNAKOWAŃ

Język XML pojawił się w formie oficjalnej rekomendacji Word Wide Web Consortium dwa lata temu i od tego czasu uzyskał opinię narzędzia, które zrewolucjonizuje wymianę dokumentów poprzez Sieć porządkując sposoby ich przetwarzania, prezentacji i udostępniania. Książka jest praktycznym przewodnikiem po XML-u (z licznymi przykładami) umożliwiającym natychmiastowe praktyczne wykorzystanie prezentowanych wiadomości.

**Język XML to klucz do „nowego” Internetu.**

Str. 102, cena 21 zł.

**To trzeba znać!**

Zamówienia:

Dział Promocji i Sprzedaży  
02-086 WARSZAWA  
Al. Niepodległości 213, tel. 608-28-26

Zaprenumeruj „Poradnik Bibliotekarza”



## NOWOŚCI WYDAWNICTWA SBP

### KSIAŻKI POMOCNE W CODZIENNEJ PRACY

#### 1. SŁOWNIK PRACOWNIKÓW KSIAŻKI POLSKIEJ – II SUPLEMENT

Autorka – prof. H. Tadeusiewicz kontynuuje dzieło rozpoczęte wydaniem SŁOWNIKA w 1972 r. oraz SUPLEMENTEM w 1986 r. Drugi SUPLEMENT, który Państwu oferujemy doprowadzony został do 2000 r. Str. 208, cena 35 zł.

#### 2. INFORMACJA ELEKTRONICZNA A PRAWO AUTORSKIE

(red. M. Janowska, L. Biliński)

Książka jest wynikiem seminarium na ten temat organizowanym w br. w BN. Zawiera podstawowe dokumenty EBLIDY, których znajomość i przyswojenie będzie niezbędne w procesie przystosowawczym do Unii Europejskiej. Str. 84, cena 18 zł.

#### 3. POLSKIE PRAWO BIBLIOTECZNE. Aneks I 1990-2000

Autor – dr T. Zarzębski

Jest to kontynuacja poprzednio wydanych tomów – PRAWO BIBLIOTECZNE W OKRESIE ZABORÓW 1795-1918 1939-1945; POLSKIE PRAWO BIBLIOTECZNE 1773-1990. Wartość dokumentacyjna całego dzieła i aneksu jest nie do przecenienia dla wszystkich interesujących się losami polskiego bibliotekarstwa i prawem go obowiązującym. Str. 80, cena 18,50 zł.

#### 4. STOSOWANIE POLSKICH NORM W ZAUTOMATYZOWANYCH SYSTEMACH BIBLIOTECZNYCH (A. Padziński)

Kolejny, szósty tom z serii FO-KA. Tytuł tłumaczy zawartość książki. Pozycja potrzebna i oczekiwana przez bibliotekarzy ze skomputeryzowanych bibliotek. Str. 112, cena 26 zł.

#### 5. CECHY FORMALNE CZASOPISM INTERNETOWYCH

Autor, Marek Stepowicz jest zwycięzcą tegorocznego konkursu na najlepszą pracę magisterską: NAGRODA MŁODYCH SBP. Praca ma charakter pionierski na naszym rynku wydawniczym i zapewne spotka się z życzliwym zainteresowaniem polskich użytkowników Internetu. Str. 67, cena 17 zł.

#### 6. PLAN MARKETINGOWY DLA BIBLIOTEKI FACHOWEJ (J. Przybysz, P. Pioterek)

Ta skromna książeczka jest pożyteczna jako wzór dla tych, którzy chcą być aktywni w środowisku i chcą przybliżyć funkcjonowanie biblioteki do oczekiwań użytkowników i potencjalnych sponsorów. Str. 36, cena 7 zł.

#### 7. BIBLIOGRAFIA. Metodyka I organizacja

Praca zbiorowa pod red. prof. Z. Żmigrodzkiego

Od ponad 30 lat nie było na rynku podręcznika do tego kluczowego przedmiotu nauczania w szkołach i uczelniach bibliotekarskich. Sądzymy, że pozycją tą będą zainteresowani nie tylko bibliotekarze. Książka będzie przydatna dla wszystkich autorów prac naukowych. Str. 352 cena 47 zł.



## NOWOŚCI WYDAWNICTWA SBP

c.d.:

### 8. BIBLIOTEKA W OTOCZENIU SPOŁECZNYM

Pr. zbiorowa pod red. E.B. Zybert

Książka powstała w uniwersyteckim ośrodku bibliotekoznawczym w Warszawie. Zawiera 9 rozdziałów składających się na zwartą całość poświęconą współczesnym bibliotekom i ich miejscu w zmienionej rzeczywistości.

**Tytuły:** Misja biblioteki i bibliotekarza. Komunikacja w bibliotece. Potrzeby społeczności lokalnych a biblioteka. Biblioteki w służbie dzieciom. Biblioteki i młodzież. Praca w środowisku osób niepełnosprawnych. Biblioteki dla mniejszości etnicznych i narodowych. Książka i inne formy przekazu treści w środowisku edukacyjnym. Biblioteki a reforma edukacji.  
Str. 164, cena 33 zł.

### 9. PROMOCJA KSIĄŻKI DZIECIĘCEJ

Podręcznik akademicki (M. Zając)

Książka oczekiwana przez studentów, bibliotekarzy księgarzy i literaturoznawców. Autor dokonuje w niej wnikliwej analizy pojęciowej dot. promocji książki dla dzieci po czym przedstawia działania o charakterze niekomercyjnym. W 3 rozdziale analizuje marketing na rynku książki dla dzieci, a w rozdziale 4 sytuację książki dla dzieci w obszarze kultury masowej na przykładzie „produktu totalnego” POCAHONTAS. Oprócz tego bardzo bogata bibliografia i 3 aneksy. Tak ujęta i opisana problematyka – jak stwierdzają recenzenci – jest udanym, pionierskim dokonaniem w naszej literaturze. Tę książkę trzeba po prostu znać. Str. 186, cena 31 zł.

### 10. FORMAT USMARC REKORDU BIBLIOGRAFICZNEGO DLA KSIĄŻKI

(M. Lenartowicz, A. Paluszkiwicz)

Kolejny tom (7) z serii FO-KA. Jest to drugie wydanie książki, która od 1977 r. cieszyła się dużym powodzeniem wśród bibliotekarzy zautomatyzowanych bibliotek.  
Str. 204, cena 28 zł.

## WKRÓTCE – JESZCZE W GRUDNIU !

### PRACA Z UŻYTKOWNIKIEM W BIBLIOTECE

(J. Wojciechowski)

Świat wokół nas błyskawicznie się zmienia. Bibliotekarstwo też. Już nie tylko książka ale multimedia – stąd czytelnik zmienił się w użytkownika. Prof. J. Wojciechowski nie ulega tanim fascynacjom techniki komputerowej. Traktuje ją jako narzędzie pracy zmieniające jednak charakter relacji bibliotekarz - użytkownik. Ciekawie, z humanistyczną wizją przedstawia społeczną funkcję bibliotek w nadchodzącym stuleciu. Praca napisana barwnym, żywym językiem. Niezbędna dla wszystkich: bibliotekarzy i studentów.  
Str. 188, cena 30 zł.

#### ZAMÓWIENIA:

**pisemne** WYDAWNICTWO SBP ul. Konopczyńskiego 5/7, 00-335 WARSZAWA  
**telefoniczne** pod nr (0-22) 608-28-26, **faksem** (0-22) 608-28-23

# WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN



**poleca:**

**Robert S. Kaplan, David P. Norton**  
**STRATEGICZNA KARTA WYNIKÓW**

**Nowe spojrzenie na rachunkowość zarządczą**  
**(*Translating Strategy into Action. The Balanced Scorecard*)**

Tłum. Przemysław Kabalski we współpracy z firmą Arthur Andersen

Seria: *Przedsiębiorczość*

Wyd. 1, podr. ark. wyd. 20, brosz., 16,5x24 cm

ISBN 83-01-13385-6

W niniejszej publikacji autorzy prezentują, uznany za rewolucyjny, system mobilizowania ludzi do wypracowania misji przedsiębiorstwa. Jest to system zarządzania oparty na całościowym pomiarze zrównoważonych zestawień wskaźników, łączy przyszłe, tj. strategiczne cele ze wskaźnikami dotyczącymi bieżących zadań.

**Yvan Allaire, Michael E. Firsirotu**

**STRATEGICZNE MYŚLENIE**

**(*L'entreprise stratégique: penser la stratégie*)**

Tłum. Jan Anusz

Seria: *Przedsiębiorczość*

Wyd. 1, podr., ark. wyd. 50, brosz., 16,5x24 cm

Cena 85 zł

Niniejsza praca jest znakomicie napisanym podręcznikiem z dziedziny zarządzania strategicznego. Autorzy uwzględniają w niej innowacyjny charakter myślenia strategicznego, które ma pomóc w poznaniu i wykorzystaniu zmian zachodzących w otoczeniu przedsiębiorstwa, a następnie w umiejętnym zarządzaniu owymi zmianami. Dużą zaletą pracy jest holistyczne podejście do przedsiębiorstwa. Autorzy wskazują na zależności między różnymi elementami przedsiębiorstwa, a szczególnie między jego funkcjami. Książka jest osadzona w realiach współczesnego biznesu, szeroko jest uwzględniona internacjonalizacja i globalizacja rynku. Poszczególne twierdzenia są oparte na doświadczeniu praktycznym i poparte licznymi przykładami.

**WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN**

00-251 WARSZAWA, ul. Miodowa 10

Dział Sprzedaży: tel. (0-22) 695-43-21, fax (0-22) 826-71-63

**WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN S.A.**

Dział Dystrybucji Wysyłkowej Prenumerat

00-251 WARSZAWA, ul. Miodowa 10

tel. 0-800-120-145 (ogłoszenie bezpłatne w godz. 8-18)

**Zapraszamy do naszych księgarni własnych i promocyjnych**  
**na terenie całego kraju,**

**w których można kupić wszystkie publikacje naszego Wydawnictwa**